

Iránymutatások

**07/2020. sz. iránymutatás az adatkezelő és az
adatfeldolgozó GDPR szerinti fogalmáról**

2.0 változat

Elfogadás időpontja: 2021. július 7.

A változatok előzményei

2.0 változat	2021. július 7.	Az iránymutatás nyilvános konzultációt követő elfogadása
1.0. változat	2020. szeptember 2.	Az iránymutatás nyilvános konzultáció céljából történő elfogadása

ÖSSZEFOGLALÓ

Az adatkezelő, a közös adatkezelő és az adatfeldolgozó fogalma döntő szerepet játszik az (EU) 2016/679 általános adatvédelmi rendelet alkalmazásában, mivel ők határozzák meg, ki felel a különböző adatvédelmi szabályok betartásáért, és hogy az érintettek hogyan gyakorolhatják jogukat a gyakorlatban. E fogalmak pontos jelentésének és helyes értelmezésére vonatkozó szempontoknak kellően egyértelműnek és következetesnek kell lenniük az egész Európai Gazdasági Térségben (EGT).

Az adatkezelő, a közös adatkezelő és az adatfeldolgozó fogalma *funkcionális* fogalmak abban az értelemben, hogy a felelősségi köröknek a felek valódi szerepek szerinti elosztására irányulnak, és *önálló* fogalmak abban az értelemben, hogy azokat elsősorban az uniós adatvédelmi jognak megfelelően kell értelmezni.

Adatkezelő

Főszabály szerint nincs korlátozás azon szervezet típusára vonatkozóan, amely betöltheti az adatkezelői szerepet, azonban a gyakorlatban általában maga a szervezet, nem pedig a szervezeten belüli személy (mint például a vezérigazgató, a munkavállaló vagy igazgatósági tag) az, amely adatkezelőként jár el.

Az adatkezelő olyan szerv, amely *meghatározza* az adatkezelés egyes kulcsfontosságú elemeit. Az adatkezelést jogszabály határozhatja meg, illetve az ügy tényállási elemeinek vagy körülményeinek elemzéséből eredhet. Bizonyos adatkezelési tevékenységek úgy tekinthetők, mint amelyek természetes módon kapcsolódnak a szervezet szerepéhez (munkáltató a munkavállalókhoz, a kiadó az előfizetőkhez vagy az egyesület a tagjaihoz). Sok esetben a szerződési feltételek segíthetnek azonosítani az adatkezelőt, bár azok nem minden körülmények között meghatározóak.

Az adatkezelő meghatározza az adatkezelés céljait és eszközeit, azaz az adatkezelés *okát* és *módját*. Az adatkezelőnek döntenie kell mind a célokról, mind az eszközökről. A végrehajtás néhány gyakorlatibb szempontját („nem alapvető eszközöket”) azonban az adatfeldolgozóra lehet bízni. Ahhoz, hogy adatkezelőnek minősülhessen, nem szükséges, hogy az adatkezelő ténylegesen hozzáférjen az adatkezelés tárgyát képező adatokhoz.

Közös adatkezelők

A közös adatkezelőnek való minősítésre akkor kerülhet sor, ha az adatkezelésben egynél több szereplő vesz részt. Az általános adatvédelmi rendelet konkrét szabályokat vezet be a közös adatkezelőkre vonatkozóan, és keretet hoz létre kapcsolatuk szabályozására. A közös adatkezelés fennállásának átfogó kritériuma két vagy több szervezetnek az adatkezelési művelet céljainak és eszközeinek meghatározásában való közös részvétele. A közös részvétel két vagy több szervezet által hozott *közös döntés* formájában ölthet testet, vagy két vagy több szervezet által hozott, *összehangolt döntések* eredménye lehet, amennyiben a döntések kiegészítik egymást, és szükségesek ahhoz, hogy az adatkezelés oly módon történjen, hogy az kézzelfogható hatást gyakoroljon az adatkezelés céljainak és módjainak meghatározására. Fontos szempont, hogy az adatkezelés nem lenne lehetséges a két fél részvétele nélkül abban az értelemben, hogy az egyes felek által végzett adatkezelések elválaszthatatlanok, azaz kibogozhatatlanul összekapcsolódnak. A közös részvételnek magában kell foglalnia egyrészt a célokat, másrészt az eszközök meghatározását.

Adatfeldolgozó

Az adatfeldolgozó az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy egyéb szerv, amely az adatkezelő nevében személyes adatokat kezel. Az adatfeldolgozónak való minősítésnek két alapvető feltétele van: az adatkezelőtől elkülönült szervezet, és az adatkezelő nevében kezeli a személyes adatokat.

Az adatfeldolgozó az adatkezelő utasításaitól eltérő módon nem dolgozhatja fel az adatokat. Az adatkezelő utasításai továbbra is bizonyos fokú mérlegelési lehetőséget adnak arra vonatkozóan, hogy miként képviselhetők a legjobban az adatkezelő érdekei, ami lehetővé teszi az adatfeldolgozó számára, hogy a legmegfelelőbb technikai és szervezési intézkedéseket válassza ki. Az adatfeldolgozó azonban megsérti az általános adatvédelmi rendeletet, ha túljesz kedik az adatkezelő utasításain, és elkezd meghatározni a saját adatkezelési céljait és eszközeit. Az adatfeldolgozó ezt követően ezen adatkezelés tekintetében adatkezelőnek fog minősülni, és szankciókkal sújtható amiatt, hogy túljesz kedik az adatkezelő utasításain.

Az adatkezelő és az adatfeldolgozó közötti jogviszony

Az adatkezelő kizárólag olyan adatfeldolgozókat vehet igénybe, akik vagy amelyek megfelelő garanciákat nyújtanak az adatkezelés általános adatvédelmi rendelet követelményeinek való megfelelését biztosító, megfelelő technikai és szervezési intézkedések végrehajtására. Figyelembe veendő tényező lehet az adatfeldolgozó szakértelme (pl. a biztonsági intézkedésekkel és az adatok megsértésével kapcsolatos műszaki szaktudása); az adatfeldolgozó megbízhatósága; az adatfeldolgozó erőforrásai, valamint az adatfeldolgozó valamelyik jóváhagyott magatartási kódexhez vagy tanúsítási mechanizmushoz való csatlakozása.

A személyes adatok adatfeldolgozó általi kezelését olyan szerződésnek vagy más jogi aktusnak kell szabályoznia, amelyet írásba kell foglalni, ideértve az elektronikus formátumot is, és amely köti az adatfeldolgozót. Az adatkezelő és az adatfeldolgozó dönthet úgy, hogy az összes kötelező elemet tartalmazó saját szerződésről folytatnak tárgyalásokat, esetleg teljes egészében vagy részben általános szerződési feltételeket alkalmaznak.

Az általános adatvédelmi rendelet felsorolja azokat az elemeket, amelyeket az adatkezelési megállapodásban meg kell határozni. Az adatkezelési megállapodásnak azonban nem szabad pusztán megismételnie az általános adatvédelmi rendelet rendelkezéseit; ehelyett egyedibb, konkrétabb információkat kell tartalmaznia arra vonatkozóan, hogy miként teljesülnek a követelmények, és milyen biztonsági szint szükséges az adatkezelési megállapodás tárgyát képező személyes adat-kezeléshez.

A közös adatkezelők közötti kapcsolat

A közös adatkezelők átlátható módon határozzák meg és fogadják el felelősségeik megoszlását, amelyek az általános adatvédelmi rendelet szerinti kötelezettségek teljesítéséért felel. Felelősségük megoszlásának meghatározása során különösen figyelembe kell venni az érintettek jogainak gyakorlását és az információk rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos feladatokat. Emellett a felelősség-megosztásnak ki kell terjednie más adatkezelői kötelezettségekre is, például az általános adatvédelmi elvekre, a jogalapra, a biztonsági intézkedésekre, az adatok megsértésének bejelentésére vonatkozó kötelezettségekre, az adatvédelmi hatásvizsgálatokra, az adatfeldolgozók igénybevételére, a harmadik országokba történő adattovábbításokra, valamint az érintettekkel és a felügyeleti hatóságokkal való kapcsolattartásra.

Valamennyi közös adatkezelő köteles biztosítékot nyújtani arra vonatkozóan, hogy rendelkezik jogalappal az adatkezeléshez, és hogy az adatokat nem kezeli azokkal a célokkal össze nem egyeztethető módon, amelyekből az adatokat megosztó adatkezelő eredetileg gyűjtötte.

A közös adatkezelők közötti megállapodás jogi formáját az általános adatvédelmi rendelet nem határozza meg. A jogbiztonság, valamint az átláthatóság és az elszámoltathatóság biztosítása érdekében az Európai Adatvédelmi Testület azt ajánlja, hogy az ilyen megállapodás kötelező erejű dokumentum, például szerződés vagy más, az adatkezelőkre vonatkozó uniós vagy tagállami jog szerinti kötelező erejű jogi aktus formáját öltse.

A megállapodásnak megfelelően tükröznie kell a közös adatkezelőknek az érintettekkel szembeni szerepét és kapcsolatát, és a megállapodás lényegét az érintett rendelkezésére kell bocsátani.

A megállapodás feltételeitől függetlenül az érintettek az egyes közös adatkezelők tekintetében és velük szemben is gyakorolhatják jogaikat. A felügyeleti hatóságokat nem kötik a megállapodás feltételei, sem a felek közös adatkezelőként való minősítésének kérdése, sem pedig a kijelölt kapcsolattartó tekintetében.

TARTALOMJEGYZÉK

ÖSSZEFOGLALÓ	3
BEVEZETÉS	8
I. RÉSZ – FOGALMAK	9
1 ÁLTALÁNOS ÉSZREVÉTELEK	9
2 AZ ADATKEZELŐ MEGHATÁROZÁSA	11
2.1 Az adatkezelő meghatározása	11
2.1.1 „Természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv”	11
2.1.2 „Meghatározza”	12
2.1.3 „Önállóan vagy másokkal együtt”	15
2.1.4 „Célok és eszközök”	15
2.1.5 „A személyes adatok kezelése”	18
3 A KÖZÖS ADATKEZELŐK MEGHATÁROZÁSA	20
3.1 A közös adatkezelők meghatározása	20
3.2 Közös adatkezelés fennállása	20
3.2.1 Általános megfontolások	20
3.2.2 A közös részvétel értékelése	21
3.2.3 Olyan helyzetek, amikor nincs közös adatkezelés	26
4 AZ ADATFELDOLGOZÓ MEGHATÁROZÁSA	28
5 A HARMADIK FÉL/CÍMZETT MEGHATÁROZÁSA	31
II. RÉSZ – A KÜLÖNBÖZŐ SZEREPEK MEGHATÁROZÁSÁNAK KÖVETKEZMÉNYEI	33
1 AZ ADATKEZELŐ ÉS AZ ADATFELDOLGOZÓ KÖZÖTTI KAPCSOLAT	33
1.1 Adatfeldolgozó kiválasztása	34
1.2 A szerződés vagy egyéb jogi aktus formája	35
1.3 A szerződés vagy más jogi aktus tartalma	38
1.3.1 <i>Az adatfeldolgozónak az adatokat kizárólag az adatkezelő írásbeli utasításai alapján kell kezelnie (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének a) pontja).</i>	39
1.3.2 <i>Az adatfeldolgozónak biztosítania kell azt, hogy a személyes adatok kezelésére feljogosított személyek titoktartási kötelezettséget vállaltak vagy jogszabályon alapuló megfelelő titoktartási kötelezettség alatt állnak (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének b) pontja).</i>	40
1.3.3 <i>Az adatfeldolgozónak meg kell hoznia a 32. cikkben előírt intézkedéseket (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének c) pontja)</i>	41

1.3.4	<i>Az adatfeldolgozónak tiszteletben kell tartania a további adatfeldolgozó igénybevételére vonatkozóan a 28. cikk (2) és (4) bekezdésében említett feltételeket (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének d) pontja).</i>	41
1.3.5	<i>Az adatfeldolgozónak segítenie kell az adatkezelőt abban, hogy teljesíteni tudja kötelezettségét az érintett jogainak gyakorlásához kapcsolódó kérelmek megválaszolása tekintetében (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének e) pontja).</i>	42
1.3.6	<i>Az adatfeldolgozónak segítenie kell az adatkezelőt a 32–36. cikk szerinti kötelezettségek teljesítésében (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének f) pontja).</i>	43
1.3.7	<i>Az adatkezelési szolgáltatás nyújtásának befejezését követően az adatkezelő döntése alapján az adatfeldolgozónak minden személyes adatot törölnie kell vagy vissza kell juttatnia azokat az adatkezelőnek, és törölnie kell a meglévő másolatokat (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének g) pontja).</i>	44
1.3.8	<i>Az adatfeldolgozónak az adatkezelő rendelkezésére kell bocsátania minden olyan információt, amely a 28. cikkben meghatározott kötelezettségek teljesítésének igazolásához szükséges, továbbá amely lehetővé teszi és elősegíti az adatkezelő által vagy az általa megbízott más ellenőr által végzett auditokat, beleértve a vizsgálatokat is (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének h) pontja).</i>	45
1.4	Adatvédelmi jogot sértő utasítások	46
1.5	Az adatkezelés céljait és eszközeit meghatározó adatfeldolgozó	46
1.6	További adatfeldolgozók	46
2	A KÖZÖS ADATKEZELÉS KÖVETKEZMÉNYEI	48
2.1	A közös adatkezelők általános adatvédelmi rendelet szerinti kötelezettségek teljesítéséért fennálló felelőssége megoszlásának átlátható módon történő meghatározása	48
2.2	A felelősséget megállapodás útján kell megosztani	51
2.2.1	A megállapodás formája	51
2.2.2	Az érintettekkel szembeni kötelezettségek	52
2.3	Az adatvédelmi hatóságokkal szembeni kötelezettségek	54

Az Európai Adatvédelmi Testület

tekintettel a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: általános adatvédelmi rendelet vagy rendelet) 70. cikke (1) bekezdésének e) pontjára,

tekintettel az EGT-megállapodásra és különösen annak az EGT Vegyes Bizottság 2018. július 6-i 154/2018 határozatával módosított XI. mellékletére és 37. jegyzőkönyvére¹,

tekintettel eljárási szabályzatának 12. és 22. cikkére,

Mivel ezen iránymutatások előkészítő munkája magában foglalta az érdekelt felektől származó információk összegyűjtését mind írásban, mind pedig az érdekelt feleknek szervezett rendezvényen, a legsürgetőbb kihívások azonosítása érdekében;

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ IRÁNYMUTATÁSOKAT

BEVEZETÉS

1. E dokumentum célja, hogy az általános adatvédelmi rendeletnek a 4. cikkben szereplő fogalom meghatározásokra vonatkozó szabályai és a IV. fejezetben foglalt, kötelezettségekre vonatkozó rendelkezések alapján iránymutatást nyújtson az adatkezelő és az adatfeldolgozó fogalmát illetően. A fő cél a fogalmak jelentésének tisztázása, valamint a különböző szerepek és a felelősségek e szereplők közötti megoszlásának tisztázása.
2. Az adatkezelő fogalma és annak az adatfeldolgozó fogalmával való kapcsolata kulcsfontosságú szerepet játszik az általános adatvédelmi rendelet alkalmazásában, mivel ők határozzák meg, ki felel a különböző adatvédelmi szabályok betartásáért, és hogy az érintettek hogyan gyakorolhatják jogukat a gyakorlatban. Az általános adatvédelmi rendelet kifejezetten bevezeti az elszámoltathatóság elvét, amelynek értelmében az adatkezelőnek kell felelni az 5. cikkben foglaltakért, a személyes adatok kezelésére vonatkozó elveknek való megfelelésért, továbbá képesnek kell lennie e megfelelés igazolására. Ezen túlmenően az általános adatvédelmi rendelet részletes szabályokat vezet be az adatfeldolgozó(k) igénybevételeire vonatkozóan, valamint a személyes adatok kezelésére vonatkozó egyes rendelkezéseinek címzettjei nem csupán az adatkezelők, hanem az adatfeldolgozók is.
3. Ezért rendkívül fontos, hogy e fogalmak pontos jelentése és a helyes használatukra vonatkozó kritériumok kellően egyértelműek és az egész Európai Unióban és az EGT-ben elfogadottak legyenek.
4. A 29. cikk alapján létrehozott munkacsoport 1/2010. sz. véleményében (WP169)² iránymutatást adott ki az adatkezelő/adatfeldolgozó fogalmáról annak érdekében, hogy e fogalmakkal kapcsolatban felvilágosítást és konkrét példákat adjon. Az általános adatvédelmi rendelet hatálybalépése óta számos kérdés merült fel azzal kapcsolatban, hogy az általános adatvédelmi rendelet mennyiben változtatta

¹A jelen dokumentumban a „tagállamokra” történő bármely hivatkozást „EGT-tagállamokra” történő hivatkozásként kell érteni.

² A 29. cikk alapján létrehozott munkacsoport 2010. február 16-án elfogadott 1/2010. sz. véleménye az „adatkezelő” és az „adatfeldolgozó” fogalmának meghatározásáról, 264/10/EN, WP 169.

meg az adatkezelő és adatfeldolgozó fogalmát és azok szerepét. Kérdések merültek fel különösen a közös adatkezelés (pl. az általános adatvédelmi rendelet 26. cikkében meghatározott) fogalmának tartalmát és következményeit, valamint az adatfeldolgozókra vonatkozóan a IV. fejezetben meghatározott konkrét kötelezettségeket illetően (pl. az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkében leírtak szerint). Ezért, és mivel az Európai Adatvédelmi Testület elismeri, hogy a fogalmak konkrét alkalmazása további pontosítást igényel, az Európai Adatvédelmi Testület jelenleg úgy ítéli meg, hogy az egész EU-ban és az EGT-ben összehangolt és következetes megközelítés biztosítása érdekében kidolgozottabb és konkrétabb iránymutatást kell adni. Ez az iránymutatás a 29. cikk alapján létrehozott munkacsoport e fogalmakról szóló korábbi véleményének (WP169) helyébe lép.

5. Az I. részben a jelen iránymutatás az adatkezelő, a közös adatkezelő, az adatfeldolgozó és a harmadik fél/címzett különböző fogalommeghatározásait tárgyalja. A II. részben további útmutatás található az adatkezelő, a közös adatkezelő és az adatfeldolgozó különböző szerepeihez kapcsolódó következményekkel kapcsolatban.

I. RÉSZ – FOGALMAK

1 ÁLTALÁNOS ÉSZREVÉTELEK

6. Az általános adatvédelmi rendelet 5. cikkének (2) bekezdése kifejezetten bevezeti az elszámoltathatóság elvét, ami azt jelenti, hogy:
 - az adatkezelő *felelős* az általános adatvédelmi rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében meghatározott elveknek való *megfelelésért*; valamint hogy
 - az adatkezelőnek képesnek kell lennie az általános adatvédelmi rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében meghatározott elveknek való *megfelelés igazolására*.

Ezt az elvet a 29. cikk alapján létrehozott munkacsoport véleményében³ ismertette, és itt nem tárgyaljuk részletesen.

7. Az elszámoltathatóság elvének az általános adatvédelmi rendeletbe való beépítésének és központi elvvé tételének célja annak hangsúlyozása volt, hogy az adatkezelőknek megfelelő és hatékony intézkedéseket kell végrehajtaniuk, és képesnek kell lenniük igazolni a megfelelést.⁴
8. Az elszámoltathatóság elvét részletesebben a 24. cikk fejt ki, amely kimondja, hogy az adatkezelő megfelelő technikai és szervezési intézkedéseket hajt végre annak biztosítása és **bizonyítása** céljából, hogy a személyes adatok kezelése az általános adatvédelmi rendelettel összhangban történik. Ezeket az intézkedéseket az adatkezelő felülvizsgálja és szükség esetén naprakésszé teszi. Az elszámoltathatóság elvét a 28. cikk is tükrözi, amely meghatározza az adatkezelőnek adatfeldolgozó igénybevételekor fennálló kötelezettségeit.
9. Az elszámoltathatóság elvének közvetlen címzettje az adatkezelő. Néhány konkrétabb szabály azonban az adatkezelőkre és az adatfeldolgozókra egyaránt vonatkozik, például a felügyeleti hatóságok hatáskörére vonatkozó, 58. cikkben foglalt szabályok. Mind az adatkezelőkre, mind az adatfeldolgozókra bírság szabható ki abban az esetben, ha nem tartják be az általános adatvédelmi rendeletben foglalt, rájuk vonatkozó kötelezettségeket, illetve mindkettő közvetlenül elszámoltatható

³ A 29. cikk alapján létrehozott munkacsoport 2010. július 13-án elfogadott 3/2010. sz. véleménye az elszámoltathatóság elvéről, 00062/10/EN WP 173.

⁴ Az általános adatvédelmi rendelet (74) preambulumbekkezdése.

a felügyeleti hatóságok felé a megfelelő dokumentáció fenntartása, kérésre történő rendelkezésre bocsátására, és vizsgálat esetén történő együttműködésre és a hatósági utasítások betartására vonatkozó kötelezettség alapján. Ugyanakkor emlékezni kell arra, hogy az adatfeldolgozóknak mindig be kell tartaniuk az adatkezelő utasításait, és csak azok alapján járhatnak el.

10. Az elszámoltathatóság elve, valamint az általános adatvédelmi rendeletnek való megfelelésre és a felelősség megoszlására vonatkozó konkrétabb szabályok ezért szükségessé teszik a személyesadatkezelési tevékenységben részt vevő szereplők különböző szerepköreinek meghatározását.
11. Az adatkezelőnek és az adatfeldolgozónak az általános adatvédelmi rendeletben szereplő fogalmával kapcsolatos általános észrevétel az, hogy ezek a meghatározások nem módosultak a 95/46/EK irányelvhez képest, és hogy összességében a különböző szerepek betöltésének módjára vonatkozó kritériumok változatlanok maradnak.
12. Az adatkezelő és az adatfeldolgozó fogalmai *funkcionális* fogalmak: céljuk, hogy a felelősséget a felek tényleges szerepei szerint osszák meg.⁵ Ennek értelmében, valamely szereplő „adatkezelőként” vagy „adatfeldolgozóként” betöltött jogállását főszabály szerint a konkrét helyzetben végzett tényleges tevékenységei alapján kell meghatározni, nem pedig valamely szereplő „adatkezelőként” vagy „adatfeldolgozóként” való hivatalos kijelölésekor (pl. szerződésben).⁶ Ez azt jelenti, hogy a szerepek kiosztásának általában az ügy tényállási elemeinek vagy körülményeinek elemzéséből kell következnie, és mint ilyen, nem képezheti vita tárgyát.
13. Az adatkezelő és az adatfeldolgozó fogalmai egyben *önálló* fogalmak abban az értelemben, hogy bár külső jogi források segíthetik az adatkezelő azonosítását, azt elsősorban az uniós adatvédelmi jog alapján kell értelmezni. Az adatkezelő fogalmát nem sérthetik egyéb jogterületek más – néha azzal ellentétes vagy azt átfedő – fogalmai, mint például a szellemi tulajdonjogok vagy versenyjog esetében az alkotó vagy jogosult fogalma.
14. Mivel az adatkezelő szerepének betöltése mögött meghúzódó cél az elszámoltathatóság és a személyes adatok hatékony és átfogó védelmének biztosítása, az „adatkezelő” fogalmát kellően tágan kell értelmezni, a lehető legnagyobb mértékben előnyben részesítve az érintettek hatékony és teljes védelmét⁷ az uniós adatvédelmi jog teljes körű érvényesülésének biztosítása, a joghézagok elkerülése és a szabályok esetleges kijátszásának megelőzése érdekében, ugyanakkor nem csökkentve az adatfeldolgozó szerepét.

⁵ A 29. cikk alapján létrehozott munkacsoport 1/2010. sz. véleménye, WP 169, 9. o.

⁶ Lásd még Mengozzi főtanácsnok Jehovan todistajat ügyre vonatkozó indítványának (C-25/17, ECLI:EU:C:2018:57) 68. pontját („A 95/46 irányelv értelmében vett »adatkezelő« meghatározása érdekében [...] hajlok annak megállapítására, hogy a túlzott formalizmus könnyen megkerülhetővé teszi a 95/46 irányelv rendelkezéseit, és következésképpen inkább ténybeli és nem formális elemzésből kell kiindulni [...].”).

⁷ A Bíróság C-131/12. sz., Google Spain SL és Google Inc. kontra Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) és Mario Costeja González ügyben 2014. május 13-án hozott ítéletének 34. pontja; C-210/16. sz., Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein ügyben 2018. június 5-én hozott ítéletének 28. pontja; C-40/17. sz., Fashion ID GmbH & Co.KG kontra Verbraucherzentrale NRW eV ügyben 2019. július 29-én hozott ítéletének 66. pontja.

2 AZ ADATKEZELŐ MEGHATÁROZÁSA

2.1 Az adatkezelő meghatározása

15. Az adatkezelőt az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének 7. pontja a következőképpen határozza meg:

„az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, amely a személyes adatok kezelésének céljait és eszközeit önállóan vagy másokkal együtt meghatározza; ha az adatkezelés céljait és eszközeit az uniós vagy a tagállami jog határozza meg, az adatkezelőt vagy az adatkezelő kijelölésére vonatkozó különös szempontokat az uniós vagy a tagállami jog is meghatározhatja”.

16. Az adatkezelő meghatározása öt fő építőelemet tartalmaz, amelyeket ezen iránymutatás alkalmazásában külön kell elemezni. Ezek a következők:

- „a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv”
- „meghatározza”
- „önállóan vagy másokkal együtt”
- „személyes adatok kezelésének”
- „céljait és eszközeit”.

2.1.1 „Természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv”

17. Az első építőelem azon jogalany típusára vonatkozik, aki, illetve amely adatkezelő lehet. Az általános adatvédelmi rendelet értelmében az adatkezelő „természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv” lehet. Ez azt jelenti, hogy főszabály szerint nincs korlátozás azon jogalany típusa tekintetében, aki, illetve amely adatkezelői szerepet tölthet be. Ez lehet egy szervezet, de lehet magánszemély vagy egyének csoportja is.⁸ A gyakorlatban azonban általában maga a szervezet, nem pedig a szervezeten belüli személy (például a vezérigazgató, valamely munkavállaló vagy az igazgatóság tagja) jár el az általános adatvédelmi rendelet értelmében vett adatkezelőként. Ami a vállalatcsoporton belüli adatkezelést illeti, különös figyelmet kell fordítani arra a kérdésre, hogy a telephely eljárhat-e adatkezelőként vagy adatfeldolgozóként, például akkor, amikor az adatokat az anyavállalat nevében kezelik.
18. Néha vállalatok és az közjogi szervek külön személyt jelölnek ki az adatkezelési tevékenység végrehajtására. Annak ellenére, hogy olykor egy konkrét természetes személyt jelölnek ki az adatvédelmi szabályoknak való megfelelés biztosítása érdekében, ez a személy nem lesz adatkezelő, hanem annak a jogi személynek (vállalatnak vagy közjogi szervnek) a nevében jár el, amely a szabályok megsértése esetén adatkezelői minőségében végső soron felelős. Ugyanilyen módon, még ha egy adott osztály vagy szervezeti egység bizonyos adatkezelési tevékenységek tekintetében operatív felelősséggel is rendelkezik a megfelelés biztosításáért, ez nem jelenti azt, hogy ez az osztály vagy egység lesz az adatkezelő (nem pedig a szervezet egésze).

⁸ Például a Bíróság a C-25/17. sz. *Jehovan todistajat* ügyben hozott ítéletében (ECLI:EU:C:2018:551, 75. pont) úgy ítélte meg, hogy a Jehova tanúi vallási közösség tagjaival együtt adatkezelőként járt el.
A C-25/17. sz., *Jehovan todistajat* ügyben hozott ítélet, ECLI:EU:C:2018:551, 75. pont.

Példa:

Az ABC társaság marketingosztálya reklámkampányt indít az ABC termékeinek népszerűsítésére. A marketingosztály dönt a kampány jellegéről, az alkalmazandó eszközökről (e-mail, közösségi média stb.), arról, hogy mely ügyfeleket kell megcélózni, valamint hogy mely adatokat kell felhasználni a kampány lehető legsikeresebb megvalósítása érdekében. Még abban az esetben is, ha a marketingosztály jelentős függetlenséggel járt el, főszabály szerint az ABC társaságot magát fogják adatkezelőnek tekinteni, mivel a reklámkampányt a társaság indítja el, és arra az üzleti tevékenységeinek körében és céljai érdekében kerül sor.

19. Főszabály szerint vélemezhető, hogy a személyes adatoknak a munkavállalók által valamely szervezet tevékenységeinek keretében történő kezelése az adott szervezet ellenőrzése alatt történik.⁹ Kivételes körülmények között azonban előfordulhat, hogy a munkavállaló úgy dönt, hogy a személyes adatokat saját céljaira használja fel, ezáltal jogellenesen túllépve a ráruházott feladatkört (pl. saját társaság létrehozása vagy hasonló cselekmény). Ezért adatkezelőként a szervezet feladata annak biztosítása, hogy az általános adatvédelmi rendeletnek való megfelelés biztosítása érdekében megfelelő technikai és szervezeti intézkedések álljanak rendelkezésre, ideértve például a munkavállalók képzését és tájékoztatását.¹⁰

2.1.2 „Meghatározza”

20. Az adatkezelő fogalmának második építőeleme az adatkezelőnek a *döntéshozatali jogkör gyakorlása* révén az adatkezelésre gyakorolt *befolyására* utal. Az adatkezelő olyan szerv, amely meghatározza az adatkezelés egyes kulcsfontosságú elemeit. Ezt az adatkezelést meghatározhatja jogszabály, vagy eredhet az ügy tényállási elemeinek vagy körülményeinek elemzéséből. Meg kell vizsgálni a szóban forgó konkrét adatkezelési műveleteket, és meg kell érteni, hogy ki határozza meg azokat, elsőként a következő kérdések megfontolásával: „*Miért kerül sor erre az adatkezelésre?*” és „*Ki határozott úgy, hogy az adatkezelést meghatározott célból el kell végezni?*”.

Az ellenőrzésre okot adó körülmények

21. Mivel megállapításra került, hogy az adatkezelő fogalma funkcionális fogalomnak tekinthető, ezért az **inkább ténybeli, mint formális elemzésen** alapul. Az elemzés megkönnyítése, a folyamat irányítása és egyszerűsítése érdekében bizonyos alapvető szabályok és gyakorlati vélelmek alkalmazhatók. A legtöbb esetben a „meghatározó szerv” könnyen és egyértelműen azonosítható bizonyos jogi és/vagy ténybeli körülményekre való hivatkozással, amelyekből a „befolyás” általában levezethető, kivéve, ha más tényezők ennek ellenkezőjére utalnak. A helyzetek két kategóriája különböztethető meg: 1) *jogi rendelkezésekből* következő ellenőrzés; és 2) *tényleges befolyásból* következő ellenőrzés.

1) Jogi rendelkezésekből következő ellenőrzés

22. Vannak olyan esetek, amikor kifejezett jogi hatáskorból lehet levezetni az ellenőrzést, pl. amikor az adatkezelőt vagy a kinevezésével kapcsolatos konkrét kritériumokat nemzeti vagy uniós jog jelöli ki. A 4. cikk 7. pontja szerint ugyanis „*ha az adatkezelés céljait és eszközeit az uniós vagy a tagállami jog határozza meg, az adatkezelőt vagy az adatkezelő kijelölésére vonatkozó különös szempontokat az uniós vagy a tagállami jog is meghatározhatja*”. Míg a 4. cikk 7. pontja csak az „adatkezelőre” utal

⁹ A valamely szervezeten belül személyes adatokhoz hozzáféréssel rendelkező munkavállalókat általában nem „adatkezelőnek” vagy „adatfeldolgozónak”, hanem az általános adatvédelmi rendelet 29. cikke értelmében „az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó irányítása alatt eljáró személyeknek” kell tekinteni.

¹⁰ Az általános adatvédelmi rendelet 24. cikkének (1) bekezdése.

egyes számban, az Európai Adatvédelmi Testület úgy véli, hogy az uniós vagy a tagállami jog alapján egynél több is kijelölhető, adott esetben akár közös adatkezelőként.

23. Amennyiben az adatkezelőt jogszabály kifejezetten meghatározza, ez döntő jelentőségű lesz annak megállapítása szempontjából, hogy ki jár el adatkezelőként. Ez azt feltételezi, hogy a jogalkotó azt a szervezetet jelölte ki adatkezelőnek, amely ténylegesen képes ellenőrzést gyakorolni. Egyes országokban a nemzeti jog előírja, hogy feladataik ellátása során a hatóságok felelősek a személyes adatok kezeléséért.
24. Általánosságban azonban, ahelyett, hogy közvetlenül kinevezné az adatkezelőt vagy meghatározná a kinevezésének feltételeit, a törvény bizonyos adatok gyűjtésére és kezelésére irányuló feladatot állapít meg, vagy arra adott személyt kötelez. Ezekben az esetekben az adatkezelés célját gyakran a törvény határozza meg. Az adatkezelő rendszerint a törvény által e cél, e közfeladat megvalósítására kijelölt személy lesz. Ez az eset áll fenn például akkor, ha olyan (pl. társadalombiztosítással kapcsolatos) közfeladatokat ellátó szerv, amelyek nem teljesíthetők legalább egyes személyes adatok gyűjtése nélkül, adatbázist vagy nyilvántartást hoz létre e közfeladatok ellátása érdekében. Ebben az esetben a törvény – még ha közvetve is – meghatározza, hogy ki az adatkezelő. Általánosabban fogalmazva, a törvény kötelezheti a köz- vagy magánjogi jogalanyokat bizonyos adatok megőrzésére vagy szolgáltatására. Ezt követően e jogalanyok általában adatkezelőnek minősülnek az e kötelezettség teljesítéséhez szükséges adatkezelés tekintetében.

Példa: jogi rendelkezések

„A” ország nemzeti joga arra kötelezi az önkormányzati hatóságokat, hogy a polgároknak pénzügyi helyzetüktől függően szociális ellátásokat – például havi kifizetéseket – nyújtsanak. E kifizetések teljesítése érdekében az önkormányzati hatóságnak a kérelmezők pénzügyi helyzetére vonatkozó adatokat össze kell gyűjtenie és kezelnie. Habár a törvény nem mondja ki kifejezetten, hogy az önkormányzati hatóságok adatkezelők lennének ezen adatkezelés tekintetében, a jogi rendelkezésekből hallgatólagosan ez következik.

2) A tényleges befolyásból következő ellenőrzés

25. Jogi rendelkezésekből eredő ellenőrzés hiányában valamely fél adatkezelőnek való minősítését az adatkezelés ténybeli körülményeinek értékelése alapján kell megállapítani. Valamennyi releváns ténybeli körülményt figyelembe kell venni annak megállapítása érdekében, hogy egy adott jogalany meghatározó befolyást gyakorol-e a szóban forgó személyes adatok kezelése tekintetében.
26. A tényszerű értékelés szükségessége azt is jelenti, hogy az adatkezelő szerepe nem az adatkezelést végző szervezet jellegéből, hanem a konkrét összefüggésben végzett konkrét tevékenységeiből ered. Más szóval, ugyanaz a szervezet egyszerre járhat el bizonyos adatkezelési műveletek esetében adatkezelőként, más adatkezelési műveletek esetében pedig adatfeldolgozóként, és az adatkezelőként vagy adatfeldolgozóként való minősítést minden egyes konkrét adatkezelési tevékenység tekintetében kell értékelni.
27. A gyakorlatban bizonyos adatkezelési tevékenységek úgy tekinthetők, mint amelyek természetes módon kapcsolódnak egy adott jogalany szerepéhez vagy tevékenységeihez, ami adatvédelmi szempontból végső soron felelősséggel jár. Ez az általánosabb jogi rendelkezéseknek vagy a különböző területeken (polgári jog, kereskedelmi jog, munkajog stb.) kialakult joggyakorlatnak tudható be. Ebben az esetben azok a meglévő hagyományos szerepek és az a szakmai tudás, amelyek, illetve amely általában bizonyos felelősséget vonnak maguk után, segítséget nyújt az adatkezelő azonosításában,

például: munkáltató a munkavállalóra vonatkozó személyes adatok kezelése tekintetében, az előfizetőihez kapcsolódó személyes adatokat kezelő kiadó, vagy a tagjaira vagy közreműködőire vonatkozó személyes adatokat kezelő egyesület. Ha valamely szervezet a saját munkavállalóival, ügyfeleivel vagy tagjaival folytatott interakciói részeként személyes adatokat kezel, akkor általában ő határozza meg az adatkezeléssel kapcsolatos célt és eszközöket, és ezért az általános adatvédelmi rendelet értelmében adatkezelőként jár el.

Példa: ügyvédi irodák

Az ABC társaság egy ügyvédi irodát bíz meg jogvitában való képviselésével. E feladat elvégzéséhez az ügyvédi irodának az ügygel kapcsolatos személyes adatokat kell kezelnie. A személyes adatok kezelésének oka az ügyvédi irodának arra vonatkozó megbízatása, hogy az ügyfelet a bíróság előtt képviselje. Ez a megbízás azonban nem kifejezetten a személyes adatok kezelésére irányul. Az ügyvédi iroda jelentős mértékben függetlenül jár el, például annak eldöntése során, hogy milyen információkat vegyen igénybe és azokat hogyan használja fel, hiszen az ügyfél társaság nem ad utasításokat a személyes adatok kezelésére vonatkozóan. Az társaság jogi képviselőjeként ellátott feladat teljesítése során végzett adatkezelés tehát az ügyvédi iroda funkcionális szerepéhez kapcsolódik, így az ezen adatkezelés tekintetében adatkezelőnek tekintendő.

Példa: távközlési szolgáltatók¹¹:

Az elektronikus üzenetküldő szolgáltatáshoz hasonló elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtása személyes adatok kezelésével jár. Az ilyen szolgáltatások nyújtója általában adatkezelőnek minősül a szolgáltatás működéséhez szükséges személyes adatok (pl. forgalmi és számlázási adatok) kezelése tekintetében. Ha a szolgáltató kizárólagos célja és szerepe az, hogy lehetővé tegye az e-mail üzenetek továbbítását, a szolgáltató nem tekinthető adatkezelőnek magában az üzenetben található személyes adatok tekintetében. Az üzenetben található személyes adatok tekintetében az adatkezelőnek általában azt a személyt kell tekinteni, akitől az üzenet származik, nem pedig a továbbítást nyújtó szolgáltatót.

28. Számos esetben az érintett felek közötti szerződéses feltételek értékelése megkönnyítheti annak meghatározását, hogy melyik fél jár el (vagy mely felek járnak el) adatkezelőként. Még ha a szerződés nem is rendelkezik arról, hogy ki az adatkezelő, elegendő információt tartalmazhat annak levezetéséhez, hogy ki gyakorolja a döntéshozói szerepet az adatkezelés céljainak és eszközeinek tekintetében. Az is előfordulhat, hogy a szerződés kifejezett nyilatkozatot tartalmaz az adatkezelő kilétére vonatkozóan. Ha nincs ok kételkedni abban, hogy ez pontosan tükrözi a valóságot, semmi nem szól a szerződéses feltételek betartása ellen. A szerződéses feltételek azonban nem minden körülmény között meghatározóak, mivel ez egyszerűen lehetővé tenné a felek számára, hogy saját belátásuk szerint osszák meg a felelősséget. Nem lehetséges sem adatkezelővé válni, sem pedig kibújni az adatkezelői kötelezettségek alól egyszerűen olyan módon, hogy a szerződést úgy alakítják ki, hogy a ténybeli körülmények valami mást mondjanak.
29. Ha az egyik fél maga dönti el, hogy a személyes adatokat miért és hogyan kezeljék, akkor is adatkezelőnek minősül, ha a szerződés szerint adatfeldolgozóról van szó. Hasonlóképpen, valamely

¹¹ Az Európai Adatvédelmi Testület úgy véli, hogy ez a példa, amelyet korábban a 95/46/EK irányelv (47) preambulumbekzdése tartalmazott, az általános adatvédelmi rendelet alapján is releváns marad.

jogalany adatvédelmi jogi szempontból nem azért minősül adatfeldolgozónak, mert valamely kereskedelmi szerződés az „alvállalkozó” kifejezést használja.¹²

30. A tényszerű megközelítéssel összhangban a „meghatározza” szó azt jelenti, hogy az adatkezelő az a jogalany, amely ténylegesen meghatározó befolyást gyakorol az adatkezelés céljaira és eszközeire. Általában az adatfeldolgozói megállapodás határozza meg, hogy ki tekinthető a meghatározó félnek (adatkezelőnek) és ki az utasított félnek (adatfeldolgozónak). Még abban az esetben is, ha az adatfeldolgozó sajátos módon, előre meghatározott szolgáltatást nyújt, az adatkezelőnek részletes leírást kell adnia a szolgáltatásról, és az adatkezelés végrehajtásának aktív jóváhagyása vonatkozásában végleges döntést kell hoznia, illetve szükség esetén módosításokat kell kérnie. Továbbá az adatfeldolgozó egy későbbi szakaszban az adatkezelő jóváhagyása nélkül nem módosíthatja az adatkezelés alapvető elemeit.

Példa: szabványos felhőalapú tárolási szolgáltatás

Egy felhőalapú tárhelyszolgáltató nagy mennyiségű személyes adat tárolására kínál lehetőséget ügyfelei számára. A szolgáltatás teljesen szabványosított, és az ügyfelek csak kis mértékben vagy egyáltalán nem tudják a szolgáltatást testre szabni. A szerződéses feltételeket a felhőalapú tárhelyszolgáltató egyoldalúan határozza meg és dolgozza ki, és azon az alapon bocsátja az ügyfél rendelkezésére, hogy azokat vagy elfogadja, vagy nem köt szerződést. „X” társaság úgy dönt, hogy az ügyfeleire vonatkozó személyes adatok tárolása érdekében igénybe veszi a felhőszolgáltatót. „X” társaság továbbra is adatkezelőnek minősül tekintettel arra a döntésére, hogy személyes adatok kezelése céljából ezt az adott felhőszolgáltatót veszi igénybe. Amennyiben a felhőszolgáltató nem saját céljaira kezeli a személyes adatokat, és az adatokat kizárólag az ügyfelei nevében és utasításainak megfelelően tárolja, a szolgáltató adatfeldolgozónak minősül.

2.1.3 „Önállóan vagy másokkal együtt”

31. A 4. cikk 7. pontja elismeri, hogy az adatkezelés „céljait és eszközeit” egynél több szereplő is meghatározhatja. E rendelkezés kimondja, hogy az adatkezelő az a szereplő, aki „önállóan vagy másokkal együtt” meghatározza az adatkezelés céljait és eszközeit. Ez azt jelenti, hogy ugyanazon adatkezelés tekintetében több különböző jogalany is eljárhat adatkezelőként azzal, hogy mindegyikre vonatkoznak majd az alkalmazandó adatvédelmi rendelkezések. Ennek megfelelően egy szervezet akkor is lehet adatkezelő, ha nem hoz meg minden döntést a célok és eszközök tekintetében. A közös adatkezelés kritériumai és az, hogy két vagy több szereplő közösen milyen mértékben gyakorolja az ellenőrzést, különböző formákat ölthet, amint az a későbbiekben pontosításra kerül.¹³

2.1.4 „Célok és eszközök”

32. Az adatkezelő meghatározásának negyedik építőeleme az adatkezelő befolyásának tárgyára, nevezetesen az adatkezelés „céljaira és eszközeire” vonatkozik. Ez az adatkezelő fogalmának lényegi részét képezi: mit kell valamelyik félnek meghatároznia ahhoz, hogy adatkezelőnek minősüljön.
33. A szótárak meghatározása szerint a „cél” „egy szándékolt vagy a tervezett cselekményeinket irányító elvárt végeredmény”, az „eszköz” pedig „ahogyan egy eredményt elérünk vagy egy célkitűzést megvalósítunk”.

¹² Lásd például a 29. cikk szerinti munkacsoport 10/2006. sz. véleményét a személyes adatok Nemzetközi Bankközi Pénzügyi Telekommunikációs Társaság (SWIFT) általi feldolgozásáról, 2006. november 22., WP 128, 11. o.

¹³ Lásd az I. rész 3. szakaszát („A közös adatkezelők meghatározása”).

34. Az általános adatvédelmi rendelet előírja, hogy az adatok gyűjtése csak meghatározott, egyértelmű és jogszerű célból történjen, és azokat ne kezeljék ezekkel a célokkal össze nem egyeztethető módon. Ezért különösen fontos meghatározni az adatkezelés „céljait” és az azok eléréséhez szükséges „eszközöket”.
35. A célok és eszközök meghatározása annak eldöntését jelenti, hogy „miért” és „hogyan” történik az adatkezelés:¹⁴ egy konkrét adatkezelési művelet esetében az adatkezelő az a szereplő, aki meghatározza, hogy az adatkezelésre *miért* kerüljön sor (azaz „milyen célból”; vagy „miért”) és hogy a cél *hogyan* érhető el (azaz milyen eszközöket kell alkalmazni a cél elérése érdekében). Az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének 7. pontja értelmében az a természetes vagy jogi személy, aki befolyást gyakorol a személyes adatok kezelésére, részt vesz a kezelés céljainak és módjának meghatározásában.¹⁵
36. Az alábbiak szerint az adatkezelőnek az adatkezelés céljáról és módjairól egyaránt döntenie kell. Ennek eredményeként az adatkezelő nem állapodhat meg csak a cél meghatározása után. Döntést kell hoznia az adatkezelés eszközeiről is. Ezzel szemben az adatfeldolgozóként eljáró fél soha nem határozhatja meg az adatkezelés célját.
37. A gyakorlatban, ha az adatkezelő adatfeldolgozót vesz igénybe az adatkezelésnek a nevében történő elvégzéséhez, ez gyakran azt jelenti, hogy az adatfeldolgozónak képesnek kell lennie arra, hogy saját maga hozzon meg bizonyos döntéseket az adatkezelés elvégzésének módjáról. Az Európai Adatvédelmi Testület elismeri, hogy az adatfeldolgozónak is van némi mozgástere az adatkezeléssel kapcsolatos döntések meghozatalában. E tekintetben iránymutatást kell adni arra vonatkozóan, hogy a „miért” és a „hogyan” tekintetében gyakorolt **befolyás mely szintje** kell, hogy maga után vonja valamely jogalany adatkezelőnek való minősítését, és hogy az adatfeldolgozó milyen mértékben hozhat maga döntéseket.
38. Amikor az egyik szervezet egyértelműen meghatározza a célokat és eszközöket, és egy másik szervezetet bíz meg az adatkezelési tevékenységek elvégzésével, részletes utasításainak megfelelő végrehajtással, a helyzet egyértelmű, és kétség sem férhet ahhoz, hogy a második szervezetet kell adatfeldolgozónak tekinteni, míg az elsőt az adatkezelőnek.

Alapvető vagy nem alapvető eszközök

39. A kérdés az, hogy hol húzzuk meg a határvonalat az adatkezelőnek fenntartott döntések és az adatfeldolgozó mérlegelésére bízható döntések között. Az adatkezelés céljával kapcsolatos döntéseket minden esetben egyértelműen az adatkezelőnek kell meghoznia.
40. Ami az eszközök meghatározását illeti, különbséget lehet tenni az alapvető és a nem alapvető eszközök között. Az „alapvető eszközök” hagyományosan és eredendően az adatkezelőnek vannak fenntartva. Míg a nem alapvető eszközöket az adatfeldolgozó is meghatározhatja, az alapvető eszközöket az adatkezelőnek kell meghatározni. „Alapvető eszközök”: az adatkezelés céljához és hatályához szorosan kapcsolódó eszközök, mint például a kezelt személyes adatok típusa („*Mely adatokat kell kezelni?*”), az adatkezelés időtartama („*Mennyi ideig kell az adatokat kezelni?*”), a címzettek kategóriái („*Kik férhetnek hozzá az adatokhoz?*”) és az érintettek kategóriái („*Kinek a személyes adatait kezelik?*”). Az adatkezelés céljával együtt az alapvető eszközök szorosan kapcsolódnak ahhoz a kérdéshez is, hogy az adatkezelés jogszerű, szükséges és arányos-e. A „nem alapvető eszközök” a végrehajtás gyakorlati

¹⁴ Lásd még: Bot főtanácsnok *Wirtschaftsakademie* ügyre vonatkozó indítványa, C-210/16, ECLI:EU:C:2017:796, 46. pont.

¹⁵ A C-25/17. sz., *Jehovan todistajat* ügyben hozott ítélet, ECLI:EU:C:2018:551, 68. pont.

szempontjaira vonatkoznak, mint például egy adott típusú hardver vagy szoftver kiválasztása vagy a részletes biztonsági intézkedések, amelyekről a döntés az adatfeldolgozóra bízható.

Példa: bérszámfejtés

„A” munkáltató megbíz egy másik társaságot a munkavállalóinak részére történő bérkifizetés kezelésével. „A” munkáltató egyértelmű utasításokat ad arra vonatkozóan, hogy kinek, milyen összeget, mely időpontig, mely bankon keresztül kell fizetni, mennyi ideig kell tárolni az adatokat, milyen adatokat kell közölni az adóhatósággal stb. Ebben az esetben az adatkezelés „A” társaság azon célja érdekében történik, hogy munkabért fizessen munkavállalóinak, a bérszámfejtő pedig az adatokat saját célra nem használhatja fel. Lényegében világosan és pontosan meghatározták, hogy a bérszámfejtőnek milyen módon kell elvégeznie az adatkezelést. Mindazonáltal a bérszámfejtő dönthet az adatkezeléssel kapcsolatos egyes részletkérdésekben, például arról, hogy melyik szoftvert használja, hogyan tegye lehetővé a hozzáférést saját szervezetén belül stb. Ez nem változtatja meg adatfeldolgozói szerepet mindaddig, amíg a bérszámfejtő nem megy szembe az „A” társaság utasításaival, vagy nem terjeszkedik túl rajtuk.

Példa: banki kifizetések

„A” munkáltató utasításainak részeként a bérszámfejtés információkat továbbít a „B” banknak, hogy az teljesítse az „A” munkáltató munkavállalói részére történő tényleges kifizetést. Ez a tevékenység magában foglalja a „B” bank által banki tevékenység végzése céljából végzett személyesadat-kezelést. E tevékenység keretében a bank „A” munkáltatótól függetlenül dönt arról, hogy a szolgáltatás nyújtásához mely adatokat kell kezelni, mennyi ideig kell tárolni az adatokat stb. „A” munkáltatónak nem lehet semmilyen befolyása a „B” bank általi adatkezelés céljára és eszközeire. Ezen adatkezeléssel összefüggésben „B” bankot adatkezelőnek kell tekinteni, a személyes adatoknak a bérszámfejtéstől történő továbbítását pedig a két adatkezelő közötti – „A” munkáltatótól „B” bank felé irányuló – információközlésként kell értelmezni.

Példa: könyvelők

Az „A” munkáltató továbbá megbízza a „C” könyvelő céget, hogy végezze el könyvelésének ellenőrzését, és ezért a pénzügyi tranzakciókra vonatkozó adatokat (személyes adatokat beleértve) továbbítsa „C” cégnek. A „C” könyvelő cég „A”-tól kapott részletes utasítások nélkül kezeli ezeket az adatokat. A „C” könyvelő cég az általuk végzett könyvelői tevékenységeket szabályozó jogi rendelkezésekkel összhangban maga dönt arról, hogy az összegyűjtött adatokat csak az „A” cég könyvelés céljából kezeli, és meghatározza, hogy milyen adatokra van szüksége, a személyek mely kategóriáit kell nyilvántartásba vennie, mennyi ideig kell az adatokat tárolnia, valamint hogy mely technikai eszközöket kell használnia. Ilyen körülmények között a „C” könyvelő céget külön adatkezelőnek kell tekinteni az „A” részére történő könyvvizsgálati szolgáltatásainak elvégzése során. Ez az értékelés azonban az „A”-tól kapott utasítások szintjének függvényében eltérhet. Ha a törvény nem ír elő konkrét kötelezettségeket a könyvelőcég számára, az ügyfél társaság azonban nagyon részletes utasításokat ad az adatkezelésre vonatkozóan, a könyvvizsgáló cég valójában adatfeldolgozóként járna el. Megkülönböztethető az olyan helyzet, amelyben az adatkezelést – az e szakmát szabályozó jogszabályokkal összhangban – a könyvelő cég alaptevékenységének részeként végzik, és az a helyzet, amelyben az adatkezelés korlátozottabb, kiegészítő jellegű feladat, amelyet az ügyfél társaság tevékenysége keretében végeznek.

Példa: tárhelyszolgáltatások

Az „A” munkáltató „H” tárhelyszolgáltatót bíz meg azzal, hogy titkosított adatokat tároljon „H” szerverein. A „H” tárhelyszolgáltató nem határozza meg, hogy az általa kezelt adatok személyes adatok-e, és az adatokat a szerverein való tároláson kívül más módon nem kezeli. Mivel a tárolás a személyes adat-kezelési tevékenység egyik példája, „H” tárhelyszolgáltató „A” munkáltató nevében személyes adatokat kezel, ezért adatfeldolgozónak minősül. Az „A” munkáltatónak meg kell adnia a szükséges utasításokat „H” javára, és a 28. cikk szerinti adatfeldolgozási megállapodást kell kötnie, amely előírja „H” számára a technikai és szervezési biztonsági intézkedések végrehajtását. „H”-nak segítséget kell nyújtania „A” részére a szükséges biztonsági intézkedések megtételében, és értesítenie kell őt a adatvédelmi incidensekről.

41. Annak ellenére, hogy a nem alapvető eszközökre vonatkozó döntéseket az adatfeldolgozóra lehet bízni, az adatkezelőnek az adatfeldolgozói megállapodásban továbbra is meg kell határoznia bizonyos elemeket, így például – a biztonsági követelményekkel kapcsolatban – utasítást kell adnia az általános adatvédelmi rendelet 32. cikkében előírt valamennyi intézkedés meghozatalára. A megállapodásnak azt is tartalmaznia kell, hogy az adatfeldolgozó segíti az adatkezelőt például a 32. cikknek való megfelelés biztosításában. Mindenesetre továbbra is az adatkezelő felel a megfelelő technikai és szervezési intézkedések végrehajtásáért annak biztosítása érdekében, hogy az adatkezelés a rendelettel összhangban történjen (24. cikk). Ennek során az adatkezelőnek figyelembe kell vennie az adatkezelés jellegét, hatókörét, körülményeit és céljait, valamint a természetes személyek jogait és szabadságait érintő kockázatokat. Ezért az adatkezelőt teljes körűen tájékoztatni kell az alkalmazott eszközökről annak érdekében, hogy e tekintetben megalapozott döntést hozhasson. Abból a célból, hogy az adatkezelő képes legyen igazolni az adatkezelés jogszerűségét, tanácsos az adatkezelő és az adatfeldolgozó közötti szerződésben vagy más jogilag kötelező eszközben dokumentálni a minimálisan szükséges technikai és szervezési intézkedéseket.

Példa: telefonos ügyfélszolgálat

Az „X” társaság úgy dönt, hogy ügyfélszolgálatának egy részét telefonos ügyfélszolgálatba (call centerbe) szervezi ki. A telefonos ügyfélszolgálat az ügyfelek vásárlásaira vonatkozóan azonosítható adatokat, valamint elérhetőségeket kap. A telefonos ügyfélszolgálat saját szoftvert és informatikai infrastruktúrát használ az „X” társaság ügyfeleire vonatkozó személyes adatok kezelésére. Az „X” társaság az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkével összhangban adatfeldolgozói megállapodást ír alá a telefonos ügyfélszolgálat szolgáltatójával azt követően, hogy megállapította, hogy a telefonos ügyfélszolgálat által javasolt technikai és szervezeti biztonsági intézkedések megfelelnek az érintett kockázatoknak, és hogy a telefonos ügyfélszolgálat kizárólag az X társaság céljai érdekében és utasításainak megfelelően kezeli a személyes adatokat. Az „X” társaság a telefonos ügyfélszolgálatnak nem ad részletes utasításokat sem az alkalmazandó konkrét szoftverek tekintetében, sem pedig a végrehajtandó konkrét biztonsági intézkedésekre vonatkozóan. Ebben a példában „X” társaság továbbra is adatkezelő marad, annak ellenére, hogy a telefonos ügyfélszolgálat határozta meg az adatkezelés egyes nem alapvető eszközeit.

2.1.5 „A személyes adatok kezelése”

42. Az adatkezelő által meghatározott céloknak és eszközöknek a „személyes adatok kezelésére” kell vonatkozniuk. Az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének 2. pontja következőképpen határozza meg a személyes adatok kezelését: *„a személyes adatokon vagy adatállományokon [...] végzett bármely művelet vagy műveletek összessége”*. Következésképpen az adatkezelő fogalma vagy egyetlen adatkezelési művelethez, vagy műveletek összességéhez kapcsolható. A gyakorlatban ez azt jelentheti,

hogy egy adott jogalany által gyakorolt ellenőrzés a szóban forgó adatkezelés egészére kiterjedhet, de az adatkezelés egy meghatározott szakaszára is korlátozható.¹⁶

43. A gyakorlatban a több szereplőt érintő személyesadat-kezelés több kisebb adatkezelési műveletre osztható fel, amelyek esetében úgy tekinthető, hogy az egyes szereplők egyénileg határozzák meg a célt és az eszközöket. Másrészt a több szereplőt érintő adatkezelési műveletek sorozatára vagy összességére ugyanazon cél(ok) érdekében is sor kerülhet, amely esetben lehetséges, hogy az adatkezelésben egy vagy több közös adatkezelő vesz részt. Más szóval lehetséges, hogy „mikroszinten” úgy tűnnek, hogy a lánc különböző adatkezelési műveletei egymástól elkülönülnek, mivel mindegyiknek eltérő a célja. Ugyanakkor újból ellenőrizni kell, hogy ezeket az adatkezelési műveleteket „makroszinten” ne lehessen olyan „műveletek összességének” tekinteni, amelyek közösen meghatározott eszközök alkalmazásával közös célt követnek.
44. Mindenkinek, aki úgy dönt, hogy adatokat kezel, mérlegelnie kell, hogy ez érint-e a személyes adatokat, és ha igen, milyen kötelezettségek állnak fenn az általános adatvédelmi rendelet értelmében. Valamely szereplő akkor is „adatkezelőnek” minősül, ha nem céloz meg szándékosan személyes adatokat, vagy tévesen állapította meg, hogy nem kezel személyes adatokat.
45. Nem szükséges, hogy az adatkezelő ténylegesen hozzáférjen az adatkezelés tárgyát képező adatokhoz.¹⁷ Azt a személyt, aki kiszervezi az adatkezelési tevékenységet, ennek során pedig meghatározó befolyást gyakorol az adatkezelés céljára és (alapvető) eszközeire (pl. a szolgáltatás paramétereinek oly módon történő módosítása révén, hogy az befolyásolja, hogy kinek a személyes adatait kell kezelni), akkor is adatkezelőnek kell tekinteni, ha soha nem lesz tényleges hozzáférése az adatokhoz.

Példa: piackutatás 1

Az „ABC” társaság szeretné megtudni, hogy milyen típusú fogyasztók érdeklődnek a termékei iránt, ezért szerződést köt a releváns információk beszerzése érdekében „XYZ” szolgáltatóval.

Az „ABC” társaság közli az „XYZ”-vel, hogy milyen típusú információk iránt érdeklődik, és átad egy listát, amely a piackutatásban részt vevőknek felteendő kérdéseket tartalmazza.

Az „ABC” társaság csak statisztikai információkat kap „XYZ”-től (pl. amelyek feltárják a régióként fogyasztói tendenciákat), és magukhoz a személyes adatokhoz nem fér hozzá. Mindazonáltal az „ABC” társaság döntött úgy, hogy az adatkezelést végezzék el, az adatkezelésre pedig az ő céljuknak megfelelően és tevékenységük hatására kerül sor, továbbá részletes utasításokat adott „XYZ”-nek arra vonatkozóan, hogy milyen információkat kell gyűjtenie. Az „ABC” társaságot ezért továbbra is adatkezelőnek kell tekinteni a személyes adatok olyan kezelése kapcsán, amelyre az általa kért információk szolgáltatása érdekében kerül sor. „XYZ” kizárólag az „ABC” társaság által meghatározott célból és annak részletes utasításai alapján kezelheti az adatokat, és ezért adatfeldolgozónak tekintendő.

¹⁶ A C-40/17. sz. *Fashion ID* ügyben hozott ítélet, ECLI:EU:C:2019:629, 74. pont: „[A]mint ezt a főtanácsnok [...] kifejtette[,] [...] egy természetes vagy jogi személy csak az olyan személyesadat-kezelési műveletek tekintetében minősíthető másokkal együtt a 95/46 irányelv 2. cikkének d) pontja értelmében adatkezelőnek, amelyek céljait és módját másokkal együtt ő határozza meg. Másrészt [...] ez a természetes vagy jogi személy nem tekinthető az említett rendelkezés értelmében adatkezelőnek az adatkezelési lánc olyan korábbi vagy későbbi műveletei tekintetében, amelyek céljait és módját nem ő határozza meg.”

¹⁷ A C-201/16. sz., *Wirtschaftsakademie* ügyben hozott ítélet, ECLI:EU:C:2018:388, 38. pont.

Példa: piackutatás 2

Az „ABC” társaság szeretné megtudni, hogy mely típusú fogyasztók érdeklődnek leginkább a termékei iránt. Az „XYZ” szolgáltató piackutató ügynökség, amely a legkülönbözőbb termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó kérdőívek segítségével gyűjtött információkat a fogyasztói preferenciákról. Az „XYZ” szolgáltató ezeket az adatokat függetlenül, saját módszertana szerint gyűjtötte és elemezte anélkül, hogy utasítást kapott volna az „ABC” társaságtól. Az „ABC” társaság kérésének teljesítése érdekében az „XYZ” szolgáltató statisztikai adatokat állít elő, azonban ennek során nem kap további utasításokat arra vonatkozóan, hogy e statisztikák létrehozása végett mely személyes adatokat és hogyan kell kezelni. Ebben a példában az „XYZ” szolgáltató kizárólagos adatkezelőként jár el, a személyes adatokat piackutatói célból kezeli, és önállóan határozza meg az adatkezelés eszközeit. Az „ABC” társaságnak az adatvédelmi jog alapján nincs konkrét szerepe vagy nem rendelkezik különös felelősséggel ezen adatkezelési tevékenységek tekintetében, mivel az társaság anonimizált statisztikákat kap, és nem vesz részt az adatkezelés céljainak és eszközeinek meghatározásában.

3 A KÖZÖS ADATKEZELŐK MEGHATÁROZÁSA

3.1 A közös adatkezelők meghatározása

46. A közös adatkezelőnek való minősítésre akkor kerülhet sor, ha az adatkezelésben egynél több szereplő vesz részt.
47. Bár a fogalom nem új, és már a 95/46/EK irányelvben is szerepelt, az általános adatvédelmi rendelet 26. cikke konkrét szabályokat vezet be a közös adatkezelőkre vonatkozóan, és keretet hoz létre kapcsolatuk szabályozására. Emellett az Európai Unió Bírósága (EUB) a közelmúltban hozott ítéleteiben tisztázta ezt a fogalmat és annak vonatkozásait.¹⁸
48. Amint azt a II. rész 2. szakasza részletesebben kifejti, a közös adatkezelők minősítése főként az adatvédelmi szabályoknak való megfelelésre vonatkozó kötelezettségek felosztása és különösen az egyén jogainak tekintetében jár következményekkel.
49. E tekintetben a következő szakasz célja, hogy az általános adatvédelmi rendelettel és az EUB ítélezési gyakorlatával összhangban iránymutatást nyújtson a közös adatkezelők fogalmához annak érdekében, hogy segítse a szervezeteket annak meghatározásában, hogy milyen esetben járhatnak el közös adatkezelőként, valamint támogassa a fogalom gyakorlati alkalmazását.

3.2 Közös adatkezelés fennállása

3.2.1 Általános megfontolások

50. Az adatkezelőnek az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének 7. pontjában szereplő meghatározása jelenti a kiindulópontot a közös adatkezelés meghatározásához. Az e szakaszban szereplő megfontolások tehát közvetlenül kapcsolódnak az adatkezelő fogalmáról szóló részben foglalt

¹⁸ Lásd különösen: C-210/16. sz., *Unabhängiges Landeszentrum für Datenschutz Schleswig-Holstein kontra Wirtschaftsakademie* ügyben, C-25/17. sz., *Tietosuojavalvuttettu kontra Jehovan todistajat — uskonnollinen yhdyksunta* ügyben, C-40/17. sz., *Fashion ID GmbH & Co. KG kontra Verbraucherzentrale NRW eV* ügyben hozott ítélet. Megjegyzendő, hogy bár ezeket az ítéleteket az EUB a 95/46/EK irányelv szerinti közös adatkezelők fogalmának értelmezésével kapcsolatban hozta, azok az általános adatvédelmi rendelet összefüggésében továbbra is érvényesek, mivel az általános adatvédelmi rendelet értelmében az e fogalmat meghatározó elemek ugyanazok, mint a 95/46/EK irányelv alapján.

megfontolásokhoz, és kiegészítik azokat. Következésképpen a közös adatkezelés értékelésének tükröznie kell az „egységes” ellenőrzés fent kifejtett értékelését.

51. Az általános adatvédelmi rendelet 26. cikke, amely az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének 7. pontja szerinti fogalmat tükrözi vissza, előírja, hogy „[h]a az adatkezelés céljait és eszközeit két vagy több adatkezelő közösen határozza meg, azok közös adatkezelőknek minősülnek”. Tág értelemben a közös adatkezelés konkrét adatkezelési tevékenység tekintetében akkor áll fenn, ha különböző felek *közösen* határozzák meg az adatkezelési tevékenység célját és eszközeit. Ezért a közös adatkezelők meglétének értékeléséhez meg kell vizsgálni, hogy egynél több fél dönt-e az adatkezelőt jellemző célok és eszközök meghatározásáról. A „közösen” kifejezést különböző formákban és kombinációkban az alábbiak szerint az „együttesen” vagy a „nem egyedül” kifejezéssel azonos jelentésűként kell értelmezni.
52. A közös adatkezelés értékelését az adatkezelés céljaira és eszközeire gyakorolt tényleges befolyás ténybeli, nem pedig formális elemzése alapján kell elvégezni. Minden meglévő vagy tervezett megállapodást össze kell vetni a felek közötti kapcsolatot érintő ténybeli körülményekkel. Pusztán formális kritérium legalább két okból nem lenne elegendő: egyes esetekben a közös adatkezelő – például jogszabályban vagy szerződésben foglalt – hivatalos kijelölésére nem kerülne sor; más esetekben előfordulhat, hogy a formális kijelölés nem tükrözi a megállapodások realitását azáltal, hogy az adatkezelő szerepét hivatalosan olyan szervezetre bízta, amely ténylegesen nincs abban a helyzetben, hogy „meghatározza” az adatkezelés céljait és eszközeit.
53. Nem minden, több szervezetet érintő adatkezelés eredményez közös adatkezelést. A közös adatkezelés fennállásának átfogó kritériuma **két vagy több szervezetnek az adatkezelés céljainak és eszközeinek meghatározásában való közös részvétele**. Konkrétabban fogalmazva, a közös részvételnek magában kell foglalnia egyrészt a célok, másrészt az eszközök meghatározását. Ha ezen elemek mindegyikének meghatározásában az összes érintett szervezet részt vesz, akkor azokat a szóban forgó adatkezelés közös adatkezelőjének kell tekinteni.

3.2.2 A közös részvétel értékelése

54. A célok és eszközök meghatározásában való közös részvétel azt jelenti, hogy egynél több jogalany van döntő befolyása arra, hogy sor kerül-e az adatkezelésre, és ha igen, hogyan. A gyakorlatban a közös részvétel több különböző formát ölthet. A közös részvétel megjelenhet például két vagy több szervezet által hozott **közös döntés** formájában, vagy két vagy több szervezet a célok és az alapvető eszközök tekintetében **összehangolt döntéseiből** eredhet.
55. A *közös döntés* alapján történő közös részvétel együtt történő döntést jelent, és az általános adatvédelmi rendelet 26. cikkében említett „közös” kifejezés leginkább elfogadott értelmezésének megfelelően közös szándékot foglal magában.

Az *összehangolt döntések* révén megvalósuló közös részvétel esete különösen az EUB közös adatkezelők fogalmára vonatkozó ítélkezési gyakorlatából ered. A döntések akkor tekinthetők a célok és eszközök tekintetében összehangoltnak, **ha kiegészítik egymást, és szükségesek ahhoz, hogy az adatkezelésre oly módon kerüljön sor, hogy kézzelfogható hatást gyakorolnak az adatkezelés céljainak és módjának meghatározására**. Hangsúlyozni kell, hogy az összehangolt döntések fogalmát az adatkezelés céljaihoz és eszközeihez, nem pedig a felek közötti kereskedelmi kapcsolat egyéb szempontjaihoz viszonyítva kell vizsgálni.¹⁹ Ebben az összefüggésben az összehangolt döntések

¹⁹ Ugyanis minden kereskedelmi megállapodás a megállapodás megkötésére irányuló folyamat részeként összehangolt döntéseket foglal magában.

azonosításának fontos kritériuma az, **hogy az adatkezelés nem lenne-e lehetséges a két fél célokban és eszközökben való részvétele nélkül abban az értelemben, hogy az egyes felek által végzett adatkezelések elválaszthatatlanok, azaz kibogozhatatlanul összekapcsolódnak.** Az összehangolt döntések alapján eljáró közös adatkezelők helyzetét azonban meg kell különböztetni az adatfeldolgozó esetétől, mivel ez utóbbi – az adatkezelésben való részvétel során – nem saját céljaira, hanem az adatkezelő nevében végzi az adatkezelést.

56. Az a tény, hogy az egyik fél nem fér hozzá a kezelt személyes adatokhoz, nem elegendő a közös adatkezelés kizárásához.²⁰ Például a *Jehovan todistajat* ügyben az EUB úgy ítélte meg, hogy egy vallási közösséget – hitszónok tagjaival együtt – a hitszónok tagok által a házról házra járva végzett hitszónoki tevékenység keretében végzett személyesadat-kezelés tekintetében személyesadat-kezelőnek kell minősíteni.²¹ Az EUB úgy ítélte meg, hogy nem szükséges, hogy a közösség hozzáférjen a szóban forgó adatokhoz, és nem szükséges megállapítani, hogy ez a közösség a tagjai számára ezen adatkezeléssel kapcsolatban írásbeli iránymutatásokat vagy megbízásokat adott.²² A közösség tagjai tevékenységeinek megszervezésével és összehangolásával részt vett a célok és eszközök meghatározásában, ami a Jehova tanúi közösség célkitűzésének elérésére szolgált.²³ Ezenkívül a közösség általánosságban tudomással bír arról, hogy hitének terjesztése céljából került sor ilyen adatkezelésre.²⁴
57. Fontos hangsúlyozni azt is, hogy – amint azt az EUB egyértelművé tette – egy szervezet csak azon műveletek tekintetében tekintendő a mással/másokkal együtt közös adatkezelőnek, amelyek tekintetében másokkal közösen meghatározza ugyanazon adatkezelés eszközeit és céljait, különösen az összehangolt döntések esetében. Ha e szervezetek egyike önállóan határozza meg az adatkezelési lánc korábbi vagy későbbi műveleteinek céljait és eszközeit, akkor ezt a szervezetet a korábbi vagy későbbi művelet kizárólagos adatkezelőjének kell tekinteni.²⁵
58. Az együttes felelősség fennállása nem feltétlenül jelenti azt, hogy ugyanazon személyesadat-kezelés tekintetében az egyes szereplőkre azonos felelősség hárul. Épp ellenkezőleg, az EUB egyértelművé tette, hogy mivel e szereplők az adatkezelés eltérő szakaszaiban és különböző mértékben vehetnek részt, a felelősségük mértékét az adott ügyre jellemző valamennyi releváns körülmény figyelembevételével kell értékelni.

3.2.2.1 Közösen meghatározott cél(ok)

59. Közös adatkezelés akkor áll fenn, ha az ugyanazon adatkezelés tekintetében a szervezetek közösen meghatározott célokból végzik az adatkezelést. Ez az eset áll fenn, ha az érintett szervezetek ugyanazon vagy közös célból kezelik az adatokat.
60. Ezen túlmenően, ha a szervezeteknek az adatkezelés tekintetében nem ugyanaz a célja, akkor – az EUB ítélkezési gyakorlatának fényében – akkor is létrejöhet a közös adatkezelés, ha az érintett szervezetek szorosan összefüggő vagy egymást kiegészítő célokat követnek. Ez lehet a helyzet például akkor, ha ugyanazon adatkezelési műveletből kölcsönös előny származik, feltéve, hogy az érintett szervezetek mindegyike részt vesz a szóban forgó adatkezelési művelet céljainak és eszközeinek

²⁰ A C-210/16. sz., *Wirtschaftsakademie* ügyben hozott ítélet, ECLI:EU:C:2018:388, 38. pont.

²¹ A C-25/17. sz., *Jehovan todistajat* ügyben hozott ítélet, ECLI:EU:C:2018:551, 75. pont.

²² Uo.

²³ Ugyanott, 71. pont.

²⁴ Uo.

²⁵ A *Fashion ID* ítélet, C-40/17, ECLI:EU:2018:1039, 74. pont: „Másképp – a nemzeti jog szerinti esetleges polgári jogi felelősséget nem érintve – ez a természetes vagy jogi személy nem tekinthető az említett rendelkezés értelmében adatkezelőnek az adatkezelési lánc olyan korábbi vagy későbbi műveletei tekintetében, amelyek céljait és módját nem ő határozza meg.”

meghatározásában. A kölcsönös előny fogalma azonban nem meghatározó, és csak jelzésértékű lehet. A *Fashion ID* ügyben például az EUB tisztázta, hogy egy honlapüzemeltető oly módon vesz részt az adatkezelés céljainak (és eszközeinek) meghatározásában, hogy egy közösségi modult helyez el a honlapján annak érdekében, hogy az áruinak reklámozását optimalizálja azáltal, hogy láthatóbbá teszi azokat a közösségi hálózaton. Az EUB úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó adatkezelési műveleteket mind a honlapüzemeltetőnek, mind pedig a közösségi modul szolgáltatójának gazdasági érdekében végezték.²⁶

61. Hasonlóképpen, amint azt az EUB a *Wirtschaftsakademie* ítéletben megállapította, a rajongói oldal látogatóira vonatkozó statisztikai adatokon keresztül történő személyesadatkezelés annak lehetővé tételére irányul, hogy egyfelől a Facebook javítsa a hálózatán keresztül terjesztett hirdetéseinek rendszerét, másfelől a rajongói oldal adminisztrátora tevékenysége reklámozásának irányítása céljából a Facebook által készített statisztikai adatokhoz jusson.²⁷ Ebben az esetben minden jogalany a saját érdekében jár el, de mindkét fél részt vesz a rajongói oldalát meglátogató személyek személyes adatainak kezelésére vonatkozó célok és (eszközök) meghatározásában.²⁸
62. E tekintetben fontos hangsúlyozni, hogy az adatkezelési tevékenységből származó kölcsönös (pl. kereskedelmi) előny pusztán fennállása nem eredményez közös adatkezelést. Ha az adatkezelésben részt vevő szervezet az adatkezelési tevékenységgel kapcsolatban nem saját célt (célokat) követ, hanem csak a nyújtott szolgáltatásokért kap fizetséget, akkor adatfeldolgozóként, nem pedig közös adatkezelőként jár el.

3.2.2.2 Közös meghatározott eszközök

63. A közös adatkezelés azt is megköveteli, hogy két vagy több szervezet befolyást gyakoroljon az adatkezelés módjára. Ez nem jelenti azt, hogy a közös adatkezelés fennállásához valamennyi érintett szervezetnek minden esetben meg kell határoznia az összes eszközt. Amint azt az EUB egyértelművé tette, előfordulhat, hogy az egyes szereplők az adatkezelés eltérő szakaszaiban és különböző mértékben vesznek részt. A különböző közös adatkezelők ezért eltérő mértékben határozhatják meg az adatkezelés módját attól függően, hogy ténylegesen ki van abban a helyzetben, hogy ezt megtehesse.
64. Az is előfordulhat, hogy az egyik érintett szervezet biztosítja az adatkezelés eszközeit, és elérhetővé teszi azt más szervezetek által végzett személyesadat-kezelési tevékenységek céljára. Az adatkezelés eszközeinek meghatározásában az a szervezet is részt vesz, amely dönt arról, hogy a személyes adatok meghatározott célból történő kezelése érdekében igénybe veszi ezeket az eszközöket.
65. Ez a helyzet különösen a platformok, szabványosított eszközök vagy más olyan infrastruktúra esetében merülhet fel, amelyek lehetővé teszik a felek számára, hogy ugyanazokat a személyes adatokat kezeljék, és amelyeket az egyik fél úgy hozza létre, hogy azokat más olyan felek is felhasználhassák, akik szintén dönthetnek megalkotásuk módjáról.²⁹ Egy már meglévő technikai rendszer használata nem zárja ki a közös adatkezelést abban az esetben, ha a rendszer felhasználói dönthetnek a személyes adatok ezzel összefüggésben történő kezeléséről.
66. Ennek példaként az EUB a *Wirtschaftsakademie* ítéletben megállapította, hogy a Facebookon fenntartott rajongói oldal adminisztrátora az oldal célközönsége, valamint tevékenységeinek irányítási

²⁶ A C-40/17. sz. *Fashion ID* ügyben hozott ítélet, ECLI:EU:2018:1039, 80. pont.

²⁷ A C-210/16. sz., *Wirtschaftsakademie* ügyben hozott ítélet, ECLI:EU:C:2018:388, 34. pont.

²⁸ A C-210/16. sz., *Wirtschaftsakademie* ügyben hozott ítélet, ECLI:EU:C:2018:388, 39. pont.

²⁹ A rendszer szolgáltatója lehet közös adatkezelő, ha a fent említett kritériumok teljesülnek, azaz ha a szolgáltató részt vesz a célok és eszközök meghatározásában. Ellenkező esetben a szolgáltatót adatfeldolgozónak kell tekinteni.

vagy reklámozási céljai alapján végzett beállításai révén részt vesz a rajongói oldalát meglátogató személyek személyes adatainak kezelésére vonatkozó célok és eszközök meghatározásában.

67. Továbbá valamely szervezet azon döntése, hogy saját céljaira használ egy másik szervezet által kifejlesztett eszközt vagy más rendszert, amely lehetővé teszi a személyesadat-kezelést, valószínűleg az említett szervezetek általi adatkezelés módjára vonatkozó közös döntésnek minősül. Ez következik a Fashion ID ügyből, amelyben az EUB arra a következtetésre jutott, hogy a Fashion ID a Facebook által a honlapüzemeltetők rendelkezésére bocsátott Facebook Tetszik gombnak a honlapján történő elhelyezésével a döntően Facebook javára befolyásolja a honlapjának látogatóira vonatkozó személyes adatok gyűjtésének és továbbítás általi közlésének alapjául szolgáló műveleteket, és a Facebookkal együttesen határozza meg ezen adatkezelés módját.³⁰
68. Fontos hangsúlyozni, hogy **egy közös adatkezelői rendszer vagy infrastruktúra használata nem minden esetben vezet ahhoz, hogy az érintett felek közös adatkezelőnek minősüljenek**, különösen akkor, ha az általuk végzett adatkezelés elkülöníthető, és azt az egyik fél a másik fél beavatkozása nélkül is elvégezheti, vagy ha a szolgáltató saját cél hiányában adatfeldolgozónak tekinthető (az érintett felek számára fennálló, pusztán kereskedelmi előny megléte nem elegendő ahhoz, hogy az az adatkezelés céljának minősüljön).

Példa: utazási iroda

Egy utazási iroda az ügyfelei személyes adatait továbbítja a légitársaságnak és egy szállodaláncnak azzal a céllal, hogy utazási csomaggal kapcsolatos foglалásokat tegyen. A légitársaság és a szálloda megerősíti a kért ülőhelyek és szobák rendelkezésre állását. Az utazási iroda kiállítja ügyfelei számára az úti okmányokat és az utazási utalványokat. Minden egyes szereplő saját tevékenységének elvégzése és saját eszközeinek felhasználása érdekében kezeli az adatokat. Ebben az esetben az utazási iroda, a légitársaság és a szálloda három különböző adatkezelő, akik az adatokat saját és különálló célok érdekében kezelik, tehát közös adatkezelésről nincs szó.

Az utazási iroda, a szállodalánc és a légitársaság ezt követően úgy döntenek, hogy közösen részt vesznek egy internetalapú közös platform létrehozásában, amelynek közös célja utazási csomagajánlatok nyújtása. Megállapodnak az alkalmazandó alapvető eszközökben, például arról, hogy mely adatokat fogják tárolni, hogyan osztják szét és erősítik meg a foglалásokat, és ki férhet hozzá a tárolt információkhoz. Továbbá úgy döntenek, hogy megosztják ügyfelek adatait annak érdekében, hogy közös marketingtevékenységeket végezzenek. Ebben az esetben az utazási iroda, a légitársaság és a szállodalánc közösen határozzák meg, hogy ügyfelek személyes adatait miért és hogyan kezeljék, és ezért közös adatkezelők lesznek a közös internetalapú foglалási platformhoz kapcsolódó adatkezelési műveletek és a közös marketingtevékenységek tekintetében. Ugyanakkor mindegyikük továbbra is kizárólagos ellenőrzést gyakorolna az internetalapú közös platformon kívüli egyéb adatkezelési tevékenységek tekintetében.

Példa: intézetek kutatási projektje

Több kutatóintézet úgy dönt, hogy részt vesz egy konkrét közös kutatási projektben, és ennek érdekében igénybe veszi a projektben részt vevő egyik intézet meglévő platformját. Az egyes intézetek a közös kutatás céljából betáplálják a már birtokukban lévő személyes adatokat a platformba, és a kutatás folytatása érdekében felhasználják a mások által platformon keresztül szolgáltatott adatokat. Ebben az esetben valamennyi intézet közös adatkezelőnek minősül a platformból származó

³⁰ A C-40/17. sz. Fashion ID ügyben hozott ítélet, ECLI:EU:2018:1039, 77–79. pont.

információk tárolásával és közzétételével végzett személyesadat-kezelés tekintetében, mivel közösen döntöttek az adatkezelés céljáról és az alkalmazandó eszközökről (a meglévő platformról). Az egyes intézetek azonban külön adatkezelőnek minősülnek minden olyan egyéb adatkezelés tekintetében, amelyet saját céljaikra a platformon kívül is végezhetnek.

Példa: marketing művelet

Az „A” és a „B” társaság közös brand alatt bevezette a „C” terméket, és e termék népszerűsítésére rendezvényt kíván szervezni. Ennek érdekében úgy döntenek, hogy megosztják az ügyfeleikre és a potenciális ügyfelekre vonatkozó adatbázisából származó adatokat, és az alapján döntenek a rendezvényre meghívott személyek listájáról. Megállapodnak továbbá a rendezvényre szóló meghívók elküldésének módjáról, a rendezvény során kapott visszajelzések összegyűjtésének módjáról, valamint a marketingtevékenységek nyomkövetéséről. Az „A” és a „B” társaság a promóciós rendezvény szervezésével kapcsolatos személyes adatok kezelése tekintetében közös adatkezelőnek tekinthető, mivel ebben az összefüggésben együttesen döntenek az adatkezelés közösen meghatározott céljáról és alapvető eszközeiről.

Példa: klinikai vizsgálatok³¹

Egy egészségügyi szolgáltató (a vizsgáló) és egy egyetem (a szponzor) úgy dönt, hogy ugyanazzal a céllal közösen indít klinikai vizsgálatot. Együttműködnek a vizsgálati terv kidolgozásában (pl. a vizsgálat célja, módszertana/felépítése, összegyűjtendő adatok, kizárási/befogadási kritériumok, adatbázis-újrafelhasználás [adott esetben] stb.). E klinikai vizsgálat tekintetében közös adatkezelőnek tekinthetők, mivel közösen határozzák meg és fogadják el ugyanazt a célt és az adatkezelés alapvető eszközeit. A személyes adatoknak a beteg egészségügyi nyilvántartásából kutatási célból történő gyűjtését meg kell különböztetni ugyanazon adatoknak a betegellátás céljából történő tárolásától és felhasználásától, amelyek tekintetében továbbra is az egészségügyi szolgáltató az adatkezelő.

Abban az esetben, ha a vizsgáló nem vesz részt a vizsgálati terv kidolgozásában (csak elfogadja a szponzor által már kidolgozott vizsgálati tervet), és a vizsgálati tervet csak a szponzor készíti el, a vizsgálat adatfeldolgozóinak, a szponzort pedig a klinikai vizsgálat adatkezelőjének kell tekinteni.

Példa: fejtárgyak

Az „X” vállalat a híres, hozzáadott értéket képviselő „global matchz” szolgáltatásával segíti az „Y” vállalatot új munkatársak felvételében. Az „X” vállalat megfelelő jelölteket keres mind az „Y” vállalatától közvetlenül kapott, mind a saját adatbázisában már szereplő önéletrajzok között. Ezt az adatbázist az „X” társaság egyedül hozta létre és kezeli. Ez biztosítja, hogy az „X” társaság képes legyen javítani az állásajánlatok és az álláskeresők összehangolását, ezáltal pedig növelni a bevételeit. Annak ellenére, hogy formálisan nem közösen hoztak döntést, az „X” és az „Y” társaság közösen vesznek részt az adatkezelésben azzal a céllal, hogy az összehangolt döntések alapján alkalmas jelölteket találjanak: az „X” társaság esetében döntés a „global matchz” szolgáltatásának létrehozásáról és irányításáról, az „Y” társaság azon döntése, hogy az adatbázist az általa közvetlenül hozzá beérkező önéletrajzokkal bővítse. Ezek a döntések kiegészítik egymást, elválaszthatatlanok és szükségesek ahhoz, hogy megfelelő

³¹ Az Európai Adatvédelmi Testület azt tervezi, hogy az orvosi és tudományos kutatási célú személyesadat-kezelésre vonatkozó, hamarosan elkészülő iránymutatással összefüggésben további iránymutatást nyújt a klinikai vizsgálatokkal kapcsolatban.

jelölteket találjanak. Ezért ebben a konkrét esetben ezen adatkezelés tekintetében közös adatkezelőnek kell tekinteni őket. Az adatbázisának kezeléséhez szükséges adatkezelés kizárólagos adatkezelője azonban az „X” társaság, az „Y” társaság pedig az egyetlen adatkezelője a későbbi, saját célra történő munkaerő-felvételnek (interjúk szervezése, szerződés megkötése és HR-adatok kezelése).

Példa: egészségügyi adatok elemzése

„ABC” vállalat, a vérnyomásmérő alkalmazás fejlesztője és „XYZ” társaság, az orvosi szakembereknek szóló alkalmazások szolgáltatója szeretné megvizsgálni, hogy a vérnyomás-változások hogyan segíthetnek bizonyos betegségek előrejelzésében. A társaságok úgy döntenek, hogy közös projektet hoznak létre, és megkeresték a „DEF” kórházat is, hogy társuljon.

A személyes adatok, amelyek a projekt keretében kezelésre kerülnek, olyan személyes adatokból állnak, amelyeket az „ABC”, az „XYZ” társaság és a „DEF” kórház önálló adatkezelőként külön kezel. A három szereplő közösen dönt arról, hogy ezeket az adatokat a vérnyomás változásának értékelése céljából kezeli. Az adatkezelés céljait az „ABC” társaság, a „DEF” kórház és az „XYZ” társaság közösen határozza meg. Az „XYZ” társaság megragadja a kezdeményezést, hogy javaslatot tegyen az adatkezelés alapvető eszközeire. Mind az „ABC” társaság, mind a „DEF” kórház elfogadja ezeket az alapvető eszközöket, miután annak érdekében vesznek részt az alkalmazás egyes funkcióinak kidolgozásában, hogy az eredményeket megfelelően fel tudják használni. A három szervezet tehát egyetért az adatkezelés közös céljában, amely annak értékelését jelenti, hogy a vérnyomás-változások hogyan segíthetnek bizonyos betegségek előrejelzésében. A kutatás végét követően az „ABC” társaság, a „DEF” kórház és az „XYZ” társaság számára egyaránt előnyös lehet az értékelés azáltal, hogy annak eredményeit saját tevékenységéhez használja fel. Mindezen okokból e konkrét közös adatkezelés tekintetében közös adatkezelőnek minősülnek.

Ha az XYZ társaságot egyszerűen arra kérte volna a többi társaság, hogy végezze el ezt az értékelést anélkül, hogy saját célja lenne, és csupán a többiek nevében kezelje az adatokat, az „XYZ” társaság akkor is adatfeldolgozónak minősülne, ha megbízták volna a nem alapvető eszközök meghatározásával.

3.2.3 Olyan helyzetek, amikor nincs közös adatkezelés

69. Az a tény, hogy ugyanabban az adatkezelésben több szereplő is részt vesz, nem jelenti azt, hogy szükségszerűen az ilyen adatkezelés közös adatkezelőiként járnak el. Nem minden típusú partnerség, kooperáció, illetve együttműködés jár közös adatkezelői minősítéssel, mivel az ilyen minősítéshez minden egyes érintett adatkezelést eseti alapon kell elemezni, és pontosan meg kell határozni az egyes szervezetek szerepét az egyes adatkezelések tekintetében. Az alábbi esetek nem kimerítő példaként szemléltetik az olyan helyzeteket, amelyekben nincs közös adatkezelés.
70. Például ugyanazon adatok vagy adatkészlet két jogalany közötti, az adatkezelés közösen meghatározott céljai vagy eszközei nélküli cseréjét különálló adatkezelők közötti adattovábbításnak kell tekinteni.

Példa: a munkavállalók adatainak továbbítása az adóhatóságoknak

Egy társaság a munkavállalóinak személyes adatait bérkezelés, egészségbiztosítás stb. céljából gyűjti és kezeli. Egy törvény arra kötelezi a társaságot, hogy az adóellenőrzés megerősítése érdekében a bérekre vonatkozó valamennyi adatot küldje el az adóhatóságoknak.

Ebben az esetben annak ellenére, hogy mind a társaság, mind az adóhatóságok a bérek tekintetében ugyanazokat az adatokat kezelik, a közösen meghatározott célok és eszközök hiánya ezen adatkezelés tekintetében azt eredményezi, hogy a két jogalany két külön adatkezelőnek minősül.

71. A közös adatkezelés abban az esetben is kizárható, ha több szervezet megosztott adatbázist vagy közös infrastruktúrát használ, de minden szervezet önállóan határozza meg saját céljait.

Példa: közös adatbázist használó cégcsoport marketingtevékenységei:

Egy vállalatcsoport ugyanazt az adatbázist használja az ügyfelek és potenciális ügyfelek kezelésére. Ezt az adatbázist az anyavállalat szerverein tárolják, amely így az adatok tárolása tekintetében a vállalkozások adatfeldolgozója. A csoport minden egyes vállalata kizárólag saját céljaira viszi be saját ügyfeleinek és a potenciális ügyfelek adatait, és ezeket az adatokat csak saját céljai érdekében kezeli. Emellett mindegyik vállalat önállóan dönt a hozzáférésről, az adatmegőrzési időkről, az ügyfelek és a potenciális ügyfelekre vonatkozó adatok helyesbítéséről vagy törléséről. Nem férhetnek hozzá egymás adataihoz, és nem használhatják fel azokat. Önmagában az a tény, hogy ezek a vállalatok megosztott csoportadatbázist használnak, önmagában nem jár közös adatkezeléssel. Ilyen körülmények között tehát minden vállalat külön adatkezelőnek minősül.

Példa: független adatkezelők közös infrastruktúra használata esetén

Az „XYZ” társaság egy adatbázist üzemeltet, és azt más társaságok rendelkezésére bocsátja annak érdekében, hogy azok a munkavállalókra vonatkozó személyes adatokat kezeljék és tárolják. Az „XYZ” társaság a más társaságok munkavállalói tekintetében végzett adatkezeléssel és tárolással kapcsolatban adatfeldolgozónak minősül, mivel ezeket a műveleteket e társaságok nevében és utasításai szerint végzi. Ezenkívül a többi társaság az „XYZ” társaság közreműködése nélkül és olyan célok érdekében végez adatkezelést, amelyekkel az „XYZ” társaság semmilyen módon nem azonosul.

72. Előfordulhatnak továbbá olyan helyzetek is, amikor különböző szereplők egy műveleti láncban belül egymást követően kezelik ugyanazokat a személyes adatokat, és e szereplők mindegyike független céllal és eszközökkel rendelkezik a lánc rájuk eső része tekintetében. Az ugyanazon adatkezelési művelet vagy műveletek céljainak és eszközeinek meghatározásában való közös részvétel hiányában a közös adatkezelést ki kell zárni, és a különböző szereplőket egymást követő független adatkezelőknek kell tekinteni.

Példa: közérdekű feladattal kapcsolatos statisztikai elemzés

Egy hatóság („A” hatóság) jogi feladata, hogy releváns elemzéseket és statisztikákat készítsen az ország foglalkoztatási rátájának alakulásáról. Ennek érdekében számos más állami szerv jogilag köteles konkrét adatokat közölni az „A” hatósággal. Az „A” hatóság úgy dönt, hogy az adatkezeléshez – beleértve adatgyűjtést – külön rendszert alkalmaz. Ez azt is jelenti, hogy a többi egység köteles a rendszert az adatközléseik érdekében használni. Ebben az esetben – a szerepek jogszabályban történő meghatározásának sérelme nélkül – az „A” hatóság lesz az egyetlen adatkezelő a rendszerben kezelt, foglalkoztatási rátára vonatkozó elemzés és statisztikák céljából végzett adatkezelés tekintetében, mivel az „A” hatóság határozza meg az adatkezelés célját, és dönt az adatkezelés megszervezésének módjáról. Természetesen a többi állami szerv, mint adatkezelők a saját adatkezelési tevékenységeik tekintetében felelősek az általuk korábban kezelt azon adatok pontosságának biztosításáért, amelyeket a későbbiekben közölnek az „A” hatósággal.

4 AZ ADATFELDOLGOZÓ MEGHATÁROZÁSA

73. Az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének 8. pontjában foglalt meghatározás szerint az adatfeldolgozó az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, amely az adatkezelő nevében személyes adatokat kezel. Az adatkezelő meghatározásához hasonlóan az adatfeldolgozó meghatározása a szereplők széles körét irányozza elő – lehet *„természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv”*. Ez azt jelenti, hogy főszabály szerint nincs korlátozás arra vonatkozóan, hogy milyen típusú szereplő töltheti be az adatfeldolgozó szerepét. Ez lehet egy szervezet, de magánszemély is.
74. Az általános adatvédelmi rendelet az ezen iránymutatás II. részének 1. szakaszában részletesebben meghatározottak szerint kifejezetten az adatfeldolgozókra közvetlenül alkalmazandó kötelezettségeket állapít meg. Az adatfeldolgozó felelősségre vonható vagy vele szemben bírság szabható ki e kötelezettségek teljesítésének elmulasztása esetén, vagy ha az adatkezelő törvényes utasításain kívül vagy azokkal ellentétesen jár el.
75. A személyesadat-kezelés több adatfeldolgozó bevonásával is történhet. Például az adatkezelő maga dönthet úgy, hogy közvetlenül több adatfeldolgozót vesz igénybe azáltal, hogy az adatkezelés különböző szakaszaiban különböző adatfeldolgozókat von be (több adatfeldolgozó). Az adatkezelő dönthet úgy is, hogy egy adatfeldolgozót vesz igénybe, aki pedig – az adatkezelő engedélyével – egy vagy több más adatfeldolgozót („a továbbiakban: további adatfeldolgozó[k]”) vesz igénybe. Az adatfeldolgozóra bízott adatkezelési tevékenység korlátozódhat igen konkrét feladatra vagy összefüggésre, vagy lehet általánosabb és bővíthető.
76. A feldolgozónak való minősítés két alapvető feltétele:
- a) az adatkezelőhöz képest *különálló jogalanyiség*, és
 - b) *személyes adatok az adatkezelő nevében történő kezelése*.
77. A *különálló jogalany* azt jelenti, hogy az adatkezelő úgy dönt, hogy az adatkezelési tevékenységeket részben vagy egészben külső szervezetre ruházza át. Vállalatcsoporton belül az egyik vállalat lehet egy másik, adatkezelőként eljáró vállalat adatfeldolgozója, mivel mindkét vállalat különálló jogalany. Ezzel szemben egy vállalaton belüli szervezeti egység nem lehet ugyanazon vállalaton belüli másik szervezeti egység adatfeldolgozója.
78. Ha az adatkezelő úgy dönt, hogy saját maga kezeli az adatokat a szervezetén belüli saját erőforrásai felhasználásával, például saját munkatársain keresztül, akkor az nem minősül adatfeldolgozó helyzetnek. Az adatkezelő közvetlen irányítása alatt eljáró munkavállalók és egyéb személyek, például az ideiglenesen alkalmazott személyzet nem tekinthetők adatfeldolgozónak, mivel az adatkezelő szervezetének részeként fogják a személyes adatokat kezelni. A 29. cikkel összhangban az adatkezelő utasításai is kötik őket.
79. A *személyes adatoknak az adatkezelő nevében történő kezeléséhez* először is az szükséges, hogy a külön jogalany az adatkezelő javára kezelje a személyes adatokat. A 4. cikk 2. pontja úgy határozza meg az adatkezelés fogalmát, hogy az magában foglalja a gyűjtéstől, tárolástól és betekintéstől a felhasználásig, terjesztésig vagy egyéb módon történő hozzáférhetővé tételig és megsemmisítésig terjedő műveletek széles körét. Az „adatkezelés” fogalmát a 2.1.5. pont ismerteti részletesebben.
80. Másodszor, az adatkezelést az adatkezelő nevében, de nem annak közvetlen felügyelete vagy ellenőrzése alatt kell végezni. A „névében” kifejezés azt jelenti, hogy valaki más érdekeit szolgálják, és emlékeztet a „felhatalmazás” jogi fogalmára. Az adatvédelmi jog esetében az adatfeldolgozót arra

kérlik, hogy hajtsa végre az adatkezelő utasításait, legalább az adatkezelés céljára és az eszközök alapvető elemeire tekintettel. Az adatkezelésnek a rendelet 6. és adott esetben 9. cikke értelmében vett jogszerűsége az adatkezelő tevékenységéből következik, és az adatfeldolgozó kizárólag az adatkezelő utasításai szerint kezelheti az adatokat. Mindezek ellenére a fentieknek megfelelően az adatkezelő utasításai továbbra is bizonyos fokú mérlegelési lehetőséget adnak arra vonatkozóan, hogy miként képviselhetők a legjobban az adatkezelő érdekei, ami lehetővé teszi az adatfeldolgozó számára, hogy a legmegfelelőbb technikai és szervezési intézkedéseket válassza ki.³²

81. A valakinek a „nevében” való eljárás azt is jelenti, hogy az adatfeldolgozó saját céljára/céljaira nem végezhet adatkezelést. A 28. cikk (10) bekezdésének megfelelően az adatfeldolgozó megsérti az általános adatvédelmi rendeletet azáltal, hogy túllép az adatkezelő utasításain, és elkezd meghatározni saját adatkezelési céljait és eszközeit. Az adatfeldolgozó ezen adatkezelés tekintetében adatkezelőnek fog minősülni, és szankciókkal sújtható amiatt, ha túlterjeszkedik az adatkezelő utasításain.

Példa: adatfeldolgozóként hivatkozott, azonban adatkezelőként eljáró szolgáltató

A MarketinZ szolgáltató promóciós hirdetési és közvetlen marketingszolgáltatásokat nyújt különböző társaságok részére. A GoodProductZ társaság szerződést köt a MarketinZ-zel, amelynek értelmében ez utóbbi társaság kereskedelmi hirdetések kínál a GoodProductZ ügyfelei részére, és ennek megfelelően adatfeldolgozóként hivatkoznak rá. A MarketinZ azonban úgy dönt, hogy a GoodProducts ügyféladatbázisát a társaság részére végzett reklámtevékenységtől eltérő célokra, például saját üzleti tevékenysége fejlesztésére is felhasználja. Az a döntés, hogy a személyes adatok továbbításának céljához további célt rendelnek, a MarketinZ-t adatkezelővé teszi ezen adatkezelési műveletek összessége tekintetében, és e célból történő adatkezelésük az általános adatvédelmi rendelet megsértésének minősülne.

82. Az Európai Adatvédelmi Testület emlékeztet arra, hogy nem minden, szolgáltatás nyújtása során személyes-adatkezelést végző szolgáltató minősül az általános adatvédelmi rendelet értelmében vett „adatfeldolgozónak”. Az adatfeldolgozó szerepe nem az adatkezelést végző szervezet jellegéből, hanem az adott összefüggésben végzett konkrét tevékenységeiből ered. Más szóval, ugyanaz a jogalany egyszerre járhat el bizonyos adatkezelési műveletek esetében adatkezelőként, más adatkezelési műveletek esetében pedig adatfeldolgozóként, és az adatkezelőként vagy adatfeldolgozóként való minősítést az adatkezelési műveletek konkrét összessége tekintetében kell értékelni. A szolgáltatás jellege határozza meg, hogy az adatkezelési tevékenység az általános adatvédelmi rendelet szerint értelmezett adatkezelő nevében végzett személyesadat-kezelésnek minősül-e. A gyakorlatban, ha a nyújtott szolgáltatás nem kifejezetten személyes adatok kezelésére irányul, vagy ha az ilyen adatkezelés nem képezi a szolgáltatás kulcselemét, a szolgáltató képes lehet függetlenül meghatározni a szolgáltatás nyújtásához szükséges adatkezelés céljait és eszközeit. Ebben az esetben a szolgáltatót külön adatkezelőnek, nem pedig adatfeldolgozónak kell tekinteni.³³ Az eseti elemzés azonban továbbra is szükséges annak megállapítása érdekében, hogy az egyes jogalanyok ténylegesen milyen mértékben befolyásolják az adatkezelés céljait és eszközeit.

³² Lásd az I. rész 2.1.4. alpontját, amely az alapvető és a nem alapvető eszközök közötti különbségtételt írja le.

³³ Lásd még az általános adatvédelmi rendelet (81) preambulumbekzdését, amely arra utal, hogy „adatfeldolgozót bíz[nak] meg az adatkezelési tevékenységek elvégzésével”, jelezve, hogy az adatkezelési tevékenység mint olyan fontos része az adatkezelő azon döntésének, hogy felkéri az adatfeldolgozót, hogy a nevében kezelje a személyes adatokat.

Példa: taxiüzemeltető

Egy taxiüzemeltető olyan online platformot kínál, amely lehetővé teszi a vállalatok számára, hogy taxit foglaljanak munkavállalóik és vendégeik reptérre és reptérről való szállításához. Taxifoglaláskor az „ABC” társaság megadja annak a munkavállalónak a nevét, akit fel kell venni a repülőtérre annak érdekében, hogy a járművezető a beszállás pillanatában megállapíthassa a munkavállaló személyazonosságát. Ebben az esetben a taxiüzemeltető az „ABC” társaságnak nyújtott szolgáltatás részeként kezeli a munkavállaló személyes adatait, azonban az adatkezelés mint olyan nem a szolgáltatás célja. A taxiüzemeltető az online foglalási platformot a szállítási szolgáltatások nyújtása érdekében saját üzleti tevékenységének fejlesztésének részeként, az „ABC” társaság utasítása nélkül alakította ki. A taxiüzemeltető szintén önállóan határozza meg az általa gyűjtött adatok kategóriáit és a megőrzés időtartamát is. A taxiüzemeltető tehát saját jogon jár el adatkezelőként, annak ellenére, hogy az adatkezelésre az „ABC” társaságtól érkező, szolgáltatásnyújtásra irányuló kérést követően kerül sor.

83. Az Európai Adatvédelmi Testület megjegyzi, hogy a szolgáltató akkor is eljárhat adatfeldolgozóként, ha a személyesadat-kezelés nem a szolgáltatás fő vagy elsődleges célja, feltéve, hogy a szolgáltatás megrendelője a gyakorlatban továbbra is meghatározza az adatkezelés céljait és eszközeit. Annak mérlegelésekor, hogy a személyesadat-kezelést egy adott szolgáltatóra bízzák-e vagy sem, az adatkezelőknek gondosan értékelniük kell, hogy a szóban forgó szolgáltató lehetővé teszi-e számukra a megfelelő mértékű ellenőrzést, figyelembe véve az adatkezelés jellegét, hatókörét, körülményeit és céljait, valamint az érintetteket érintő potenciális kockázatokat.

Példa: telefonos ügyfélszolgálat

Az „X” társaság az ügyféltámogatását kiszervezi az „Y” társaságnak, amely telefonos ügyfélszolgálatot biztosít annak érdekében, hogy az „X” társaság ügyfelei részére segítséget nyújtson kérdéseikkel kapcsolatban. Az ügyféltámogatási szolgáltatás azt jelenti, hogy az „Y” társaságnak hozzáféréssel kell rendelkeznie az „X” társaság ügyféladatbázisaihoz. Az „Y” társaság csak az „X” társaság által vásárolt támogatás biztosítása érdekében férhet hozzá az adatokhoz, és az „X” társaság által megjelöltektől eltérő célból nem kezelheti azokat. Az „Y” társaságot személyesadat-feldolgozónak kell tekinteni, és adatfeldolgozói megállapodást kell kötni az X és az Y társaság között.

Példa: általános informatikai támogatás

A „Z” társaság megbíz egy informatikai szolgáltatót, hogy a hatalmas mennyiségű személyes adatot tartalmazó informatikai rendszereihez általános támogatást nyújtson. A személyes adatokhoz való hozzáférés nem a támogatási szolgáltatás fő tárgya, de elkerülhetetlen, hogy az informatikai szolgáltató a szolgáltatás teljesítése során rendszeresen hozzáférjen a személyes adatokhoz. A „Z” társaság ezért arra a következtetésre jut, hogy az informatikai szolgáltatót – amely különálló vállalkozás, és elkerülhetetlenül köteles a személyes adatok kezelésére, annak ellenére, hogy nem az a szolgáltatás fő célja – adatfeldolgozónak kell tekinteni. Ezért az informatikai szolgáltatóval adatfeldolgozói szerződést kötnek.

Példa: szoftverhibát kijavító informatikai tanácsadó

Az „ABC” társaság egy másik társaság informatikai szakértőjét veszi igénybe, hogy a társaság által használt szoftver hibáját kijavítsa. Az informatikai tanácsadót nem személyes adatok kezelésére vették igénybe, az „ABC” társaság pedig megállapítja, hogy a személyes adatokhoz való hozzáférés pusztán

eseti jellegű, és ezért a gyakorlatban nagyon korlátozott lesz. Az „ABC” társaság ezért arra a következtetésre jut, hogy az informatikai szakértő nem adatfeldolgozó (és saját jogán nem adatkezelő), és hogy „ABC” társaság az általános adatvédelmi rendelet 32. cikkével összhangban megfelelő intézkedéseket tesz annak megakadályozása érdekében, hogy az informatikai tanácsadó jogosulatlan módon kezelje a személyes adatokat.

84. A fentieknek megfelelően semmi sem akadályozza meg az adatfeldolgozót abban, hogy előre meghatározott szolgáltatást kínáljon, azonban az adatkezelőnek kell meghoznia a végső döntést arról, hogy aktívan jóváhagyja-e az adatkezelés módját, legalábbis ami az adatkezelés alapvető eszközeit illeti. A fentieknek megfelelően az adatfeldolgozó a nem alapvető eszközök tekintetében mozgástérrel rendelkezik, lásd a fenti 2.1.4. alszakaszt.

Példa: felhőszolgáltató

Egy település úgy döntött, hogy felhőszolgáltatót vesz igénybe az iskolai és oktatási szolgáltatásaival kapcsolatos információk kezeléséhez. A felhőszolgáltató üzenetküldő szolgáltatásokat, videokonferenciákat, dokumentumtárolást, naptárkezelést, szövegszerkesztést stb. nyújt, ami magában foglalja az iskolás gyermekekre és tanárookra vonatkozó személyes adatok kezelését. A felhőszolgáltató szabványosított szolgáltatást kínált fel, amelyet világszerte alkalmaznak. A településnek azonban meg kell győződnie arról, hogy a hatályos megállapodás megfelel-e az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének, és hogy azokat a személyes adatokat, amelyek tekintetében a település az adatkezelő, kizárólag a település céljainak érdekében kezelik-e. Arról is meg kell győződnie, hogy a felhőszolgáltató tiszteletben tartja-e a tárolási időre, az adatok törlésére stb. vonatkozó konkrét utasításait, függetlenül attól, hogy a szabványosított szolgáltatás keretében általában mit kínálnak.

5 A HARMADIK FÉL/CÍMZETT MEGHATÁROZÁSA

85. A rendelet nemcsak az adatkezelő és az adatfeldolgozó fogalmát határozza meg, hanem a címzett és a harmadik fél fogalmát is. Az adatkezelő és az adatfeldolgozó fogalmával ellentétben a rendelet nem állapít meg konkrét kötelezettségeket vagy felelősségi köröket a címzettek és harmadik felek számára. Ezek relatív fogalmaknak tekinthetők abban az értelemben, hogy az adatkezelővel vagy adatfeldolgozóval való kapcsolatot egy bizonyos szempontból jellemzik, például az adatkezelő vagy adatfeldolgozó közli az adatokat a címmel. A személyes adatok címzettje és a harmadik fél ugyanakkor más szempontokból adatkezelőnek vagy adatfeldolgozónak is tekinthető. Például azok a szervezetek, amelyeket egy adott szempontból címzettnek vagy harmadik félnek kell tekinteni, azon adatkezelés tekintetében adatkezelők, amelyek célját és eszközeit meghatározzák.

Harmadik fél

86. A 4. cikk 10. pontja a következőképpen határozza meg a „harmadik fél” fogalmát: az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, amely nem azonos
- az érintettel,
 - az adatkezelővel,
 - az adatfeldolgozóval vagy
 - azokkal a személyekkel, akik az adatkezelő vagy adatfeldolgozó közvetlen irányítása alatt a személyes adatok kezelésére felhatalmazást kaptak.

87. A fogalommeghatározás általában véve megfelel a „harmadik fél” 95/46/EK irányelvben szereplő korábbi meghatározásának.
88. Míg a rendelet meghatározza a „személyes adat”, az „érintett”, az „adatkezelő” és az „adatifeldolgozó” fogalmát, addig azon személyek fogalmát nem, „*akik az adatkezelő vagy adatifeldolgozó közvetlen irányítása alatt a személyes adatok kezelésére felhatalmazást kaptak*”. Az általános értelmezés szerint azonban ez olyan személyekre vonatkozik, akik az adatkezelő vagy adatifeldolgozó jogi személyéhez tartoznak (munkavállalói vagy a munkavállalókéval nagymértékben összehasonlítható feladatkör, például munkaerő-kölcsönző ügynökségen keresztül biztosított kölcsönmunkaerő), de csak annyiban, amennyiben jogosultak személyesadat-kezelésre. Nem tartozik ebbe a kategóriába az a munkavállaló stb., aki olyan adatokhoz fér hozzá, amelyeket nem lenne jogosult hozzáférni, vagy amelyekhez a munkáltatótól eltérő célokból fér hozzá. Ehelyett ezt a munkavállalót a munkáltató által végzett adatkezelés tekintetében harmadik félnek kell tekinteni. Amennyiben a munkavállaló a munkáltatójától eltérő, saját célból kezel személyes adatokat, adatkezelőnek minősül, és viseli a személyesadat-kezeléssel kapcsolatos valamennyi következményt és felelősséget.³⁴
89. A harmadik fél tehát olyan személyre utal, aki a szóban forgó konkrét helyzetben nem érintett, adatkezelő, adatifeldolgozó vagy munkavállaló. Például az adatkezelő megbízhat adatifeldolgozót, és utasíthatja a személyes adatok harmadik fél részére történő továbbítására. Ezt követően ez a harmadik fél saját jogán adatkezelőnek minősül a saját céljai érdekében végzett adatkezelés tekintetében. Meg kell jegyezni, hogy vállalatcsoporton belül az adatkezelőtől vagy az adatifeldolgozótól eltérő társaság harmadik félnek tekinthető, még akkor is, ha ugyanahhoz a vállalatcsoportoz tartozik, mint az adatkezelőként vagy adatifeldolgozóként eljáró társaság.

Példa: takarítási szolgáltatások

Az „A” társaság irodáinak takarítására szerződést köt egy takarítási szolgáltatást nyújtó társasággal. A takarítóknak nem kell hozzáférniük személyes adatokhoz, vagy azokat más módon kezelniük. Annak ellenére, hogy az irodában való mozgás során alkalmanként kapcsolatban kerülhetnek ilyen adatokkal, az adatokhoz való hozzáférés nélkül is elláthatják feladatukat, és szerződés alapján el vannak tiltva az „A” társaság által adatkezelőként tárolt személyes adatokhoz való hozzáféréstől vagy azoknak más módon való kezelésétől. A takarítók nem az „A” társaság munkavállalói, és nem állnak a társaság közvetlen irányítása alatt. Nincs arra irányuló szándék, hogy a takarítási szolgáltatást nyújtó társaságot vagy annak munkavállalóit személyes adatoknak az „A” társaság nevében történő kezelésével bízzák. A takarítási szolgáltatást nyújtó társaságot és munkavállalóit ezért harmadik félnek kell tekinteni, és az adatkezelőnek gondoskodnia kell arról, hogy az adatokhoz való hozzáférésük megakadályozása érdekében megfelelő biztonsági intézkedések álljanak rendelkezésre, és titoktartási kötelezettséget írjon elő arra az esetre, ha véletlenül kapcsolatba kerülnek személyes adatokkal.

Példa: vállalatcsoportok – anyavállalat és leányvállalatok

Az „X” és az „Y” társaság a „Z” vállalatcsoport részét képezi. Mind az „X”, mind az „Y” társaság adminisztratív célokból kezelik a munkavállalókra vonatkozó adatokat. Egy ponton a „ZZ” anyavállalat úgy dönt, hogy csoportszintű statisztikák elkészítéséhez valamennyi leányvállalattól munkavállalói adatokat kér. Az „X” és az „Y” társaságtól a „Z”Z felé irányuló adattovábbításkor ez utóbbit harmadik

³⁴ A munkáltató (eredeti adatkezelőként) mindazonáltal bizonyos mértékben továbbra is felelős marad abban az esetben, ha az új adatkezelésre a megfelelő biztonsági intézkedések hiánya miatt került sor.

félnek kell tekinteni, függetlenül attól, hogy az összes társaság ugyanahhoz a vállalatcsoporthoz tartozik. A „ZZ” társaság az adatok statisztikai célú kezelése tekintetében adatkezelőnek minősül.

Címzett

90. A 4. cikk 9. pontja a következőképpen határozza meg a „*címzett*” fogalmát: az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, akivel vagy amellyel a személyes adatot közlik, függetlenül attól, hogy harmadik fél-e. A hatóságok azonban nem tekinthetők címzettnek, amikor az uniós vagy a tagállami jog alapján egy konkrét közérdekű vizsgálat lefolytatása keretében kapnak személyes adatokat (például adó- és vámhatóságok, a pénzügyi nyomozóegységek stb.).³⁵
91. A fogalom meghatározás általában véve megfelel a „*címzett*” 95/46/EK irányelvben szereplő korábbi meghatározásának.
92. A fogalom meghatározás kiterjed minden olyan személyre, aki személyes adatokat kap, függetlenül attól, hogy harmadik fél-e vagy sem. Ha például az adatkezelő egy másik jogalanynak – adatfeldolgozónak vagy harmadik félnek – küld személyes adatokat, ez a jogalany címzettnek minősül. A harmadik fél címzettet adatkezelőnek kell tekinteni minden olyan adatkezelés tekintetében, amelyet saját célja/céljaira végez az adatok kézhezvételét követően.

Példa: társaságok közötti adatközlés

Az ExploreMore utazási iroda egyéni ügyfelei kérésére utazásokat szervez. E szolgáltatás keretében az ügyfelek személyes adatait légitársaságoknak, szállodáknak és kirándulásszervezőknek továbbítják, hogy azok elvégezhesék szolgáltatásaikat. Az ExploreMore-t, a szállodákat, a légitársaságokat és a kirándulásszervező szolgáltatásokat egyaránt adatkezelőnek kell tekinteni az általuk a szolgáltatásaik keretében végzett adatkezelés tekintetében. Nincs adatkezelő-adatfeldolgozó kapcsolat. A légitársaságokat, a szállodákat és a kirándulásszervező szolgáltatásokat azonban a személyes adatok ExploreMore-tól való átvétel során címzetteknek kell tekinteni.

II. RÉSZ – A KÜLÖNBÖZŐ SZEREPEK MEGHATÁROZÁSÁNAK KÖVETKEZMÉNYEI

1 AZ ADATKEZELŐ ÉS AZ ADATFELDOLGOZÓ KÖZÖTTI KAPCSOLAT

93. Az általános adatvédelmi rendeletben teljesen új elemként jelennek meg azok a rendelkezések, amelyek közvetlenül az adatfeldolgozókra rónak kötelezettségeket. Például az adatkezelőnek biztosítani kell azt, hogy a személyes adatok kezelésére feljogosított személyek titoktartási kötelezettséget vállalnak (28. cikk (3) bekezdés); az adatfeldolgozónak nyilvántartást kell vezetni az adatkezelési tevékenységek minden kategóriájáról (30. cikk (2) bekezdés); és megfelelő technikai és szervezési intézkedéseket kell végrehajtania (32. cikk). Az adatfeldolgozónak bizonyos feltételek mellett adatvédelmi tisztviselőt is ki kell jelölnie (37. cikk), és az adatvédelmi incidenst, az arról való tudomásszerzését követően indokolatlan késedelem nélkül be kell jelentenie az adatkezelőnek (33. cikk (2) bekezdés). Ezen túlmenően a harmadik országokba irányuló adattovábbításokra vonatkozó

³⁵ Lásd még az általános adatvédelmi rendelet (31) preambulumbekendését.

szabályok (V. fejezet) az adatfeldolgozókra és az adatkezelőkre is alkalmazandóak. E tekintetben az Európai Adatvédelmi Testület úgy véli, hogy az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (3) bekezdése, miközben konkrét tartalmat ír elő az adatkezelő és az adatfeldolgozó között szükséges szerződés tekintetében, közvetlen kötelezettségeket ró az adatfeldolgozókra, beleértve azt a kötelezettséget is, hogy a megfelelés biztosításában segítsék az adatkezelőt.³⁶

1.1 Adatfeldolgozó kiválasztása

94. Az adatkezelő köteles „**kizárólag olyan adatfeldolgozókat [...] igénybe [venni], akik vagy amelyek megfelelő garanciákat nyújtanak** a megfelelő technikai és szervezési intézkedések végrehajtására”³⁷, annak érdekében, hogy adatkezelés megfeleljen az általános adatvédelmi rendelet követelményeinek – beleértve az adatkezelés biztonságát – és hogy biztosítsa az érintettek jogainak védelmét. . Az adatkezelő ezért felelős az adatfeldolgozó által nyújtott garanciák kielégítő jellegének értékeléséért, és képesnek kell lennie annak bizonyítására, hogy komolyan figyelembe vette az általános adatvédelmi rendeletben foglalt valamennyi elemet.
95. Az adatfeldolgozó által „nyújtott” garanciák azok, amelyeket az adatfeldolgozó **az adatkezelő számára kielégítő módon igazolni** tud, mivel kizárólag ezek azok, amelyeket az adatkezelő ténylegesen figyelembe vehet kötelezettségei teljesítésének értékelése során. Ehhez gyakran vonatkozó dokumentáció cseréjére lesz szükség (pl. adatvédelmi szabályzat, szerződési feltételek, adatkezelési tevékenységek nyilvántartása, iratkezelési szabályzat, információbiztonsági szabályzat, külső adatvédelmi auditok jelentései, elismert nemzetközi tanúsítványok, mint például az ISO 27000 sorozat).
96. A garanciák megfelelő voltának adatkezelő általi értékelése a kockázatértékelés egyik formája, amely nagyban függ az adatfeldolgozóra bízott adatkezelés típusától, és amelyet eseti alapon kell elvégezni, figyelembe véve az adatkezelés jellegét, hatókörét, körülményeit és céljait, valamint a természetes személyek jogaira és szabadságaira jelentett kockázatokat. Következésképpen az Európai Adatvédelmi Testület nem tud kimerítő listát adni azokról a dokumentumokról vagy intézkedésekről, amelyeket az adatfeldolgozónak bármely adott helyzet esetén be kell mutatnia vagy igazolnia kell, mivel ez nagyban függ az adatkezelés konkrét körülményeitől.
97. Az adatkezelőnek a garanciák kielégítő voltának értékelése érdekében a következő tényezőket³⁸ kell figyelembe vennie: az adatfeldolgozó **szakértelme** (pl. a biztonsági intézkedésekkel és az adatsértésekkel kapcsolatos technikai szakértelem); az adatfeldolgozó **megbízhatósága**; az adatfeldolgozó **erőforrásai**. Az adatfeldolgozó piaci hírneve szintén fontos olyan tényező lehet az adatkezelők számára.
98. Ezen túlmenően a jóváhagyott magatartási kódexhez vagy tanúsítási mechanizmushoz való csatlakozás olyan elemként is felhasználható, amellyel igazolható, hogy megfelelő garancia áll rendelkezésre.³⁹ Az adatfeldolgozóknak ezért tanácsos tájékoztatniuk az adatkezelőt erről a körülményről, valamint az ilyen csatlakozással kapcsolatos bármely változásról.

³⁶ Az adatfeldolgozó – szükség esetén és kérésre – segíti az adatkezelőt abban, hogy teljesüljenek az adatvédelmi hatásvizsgálatokkal kapcsolatos kötelezettségek (az az általános adatvédelmi rendelet (95) preambulumbekkezdése). Ennek az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének f) pontja szerint tükröződnie kell az adatkezelő és az adatfeldolgozó közötti szerződésben.

³⁷ Az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (1) bekezdése és (81) preambulumbekkezdése.

³⁸ Általános adatvédelmi rendelet (81) preambulumbekkezdése.

³⁹ Az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (5) bekezdése és (81) preambulumbekkezdése.

99. Az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (1) bekezdésében foglalt azon kötelezettség, miszerint „megfelelő garanciákat nyújtó” adatfeldolgozók vehetők igénybe, folyamatos kötelezettség. Nem ér véget abban a pillanatban, amikor az adatkezelő és az adatfeldolgozó szerződést vagy más jogi aktust köt. Ehelyett az adatkezelőnek megfelelő időközönként ellenőriznie kell az adatfeldolgozó garanciáit, adott esetben auditok és vizsgálatok révén is.⁴⁰

1.2 A szerződés vagy egyéb jogi aktus formája

100. Az adatfeldolgozó által végzett személyesadat-kezelést az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (3) bekezdésében előírtak szerint az adatkezelő és az adatfeldolgozó között az uniós jog vagy tagállami jog alapján létrejött szerződésnek vagy más jogi aktusnak kell szabályoznia.
101. Az ilyen jogi aktust **írásba kell foglalni, beleértve az elektronikus formátumot is**.⁴¹ Ezért az írásba nem foglalt megállapodások (függetlenül attól, hogy mennyire alaposak vagy hatékonyak) nem tekinthetők elégségesnek az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkében meghatározott követelmények teljesítéséhez. Annak érdekében, hogy elkerülhetők legyenek az annak bizonyításával kapcsolatos nehézségek, hogy a szerződés vagy más jogi aktus ténylegesen hatályban van, az Európai Adatvédelmi Testület annak biztosítását ajánlja, hogy a jogi aktus az alkalmazandó joggal (pl. a szerződési joggal) összhangban tartalmazza a szükséges aláírásokat.
102. Ezen túlmenően az uniós jog vagy tagállami jog alapján létrejött szerződésnek vagy más jogi aktusnak **kötnie kell az adatfeldolgozót** az adatkezelővel szemben, azaz olyan kötelezettségeket kell megállapítania az adatfeldolgozóra nézve, amelyek uniós vagy tagállami jog alapján kötelezőek. Meg kell határozni továbbá az adatkezelő kötelezettségeit is. A legtöbb esetben szerződés jön létre, de a rendelet „más jogi aktusra”, mint például az (elsődleges vagy másodlagos) nemzeti jogra vagy egyéb jogi eszközre is hivatkozik. Ha a jogi aktus nem tartalmazza az összes minimálisan szükséges tartalmat, azt ki kell egészíteni egy olyan szerződéssel vagy más jogi aktussal, amely tartalmazza a hiányzó elemeket.
103. Mivel a rendelet egyértelmű kötelezettséget ír elő az írásbeli szerződés megkötésére, amennyiben nincs hatályban más vonatkozó jogi aktus, annak hiánya sérti az általános adatvédelmi rendeletet.⁴² Mind az adatkezelő, mind az adatfeldolgozó felelős annak biztosításáért, hogy adatkezelést szabályozó szerződés vagy egyéb jogi aktus legyen hatályban.⁴³ Az általános adatvédelmi rendelet 83. cikkének rendelkezéseire is figyelemmel az illetékes felügyeleti hatóság az adott eset körülményeitől függően közigazgatási bírságot szabhat ki mind az adatkezelővel, mind az adatfeldolgozóval szemben. Az általános adatvédelmi rendelet alkalmazásának kezdőnapja előtt kötött szerződéseket a 28. cikk (3)

⁴⁰ Lásd még az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének h) pontját.

⁴¹ Az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (9) bekezdése.

⁴² Az írásbeli megállapodás megléte (vagy hiánya) azonban nem meghatározó az adatkezelő és adatfeldolgozó közötti kapcsolat fennállása szempontjából. Amennyiben okkal feltételezhető, hogy a szerződés a tényleges ellenőrzés tekintetében nem felel meg a valóságnak, a felek közötti viszony és a személyesadat-kezelés körülményeinek ténybeli elemzése alapján a megállapodás hatályon kívül helyezhető. Ezzel szemben írásbeli adatkezelési megállapodás hiányában az adatkezelő és az adatfeldolgozó közötti kapcsolat továbbra is fennállhat. Ez azonban az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének megsértését jelentené. Továbbá bizonyos körülmények között az adatkezelő és az adatfeldolgozó közötti kapcsolat egyértelmű meghatározásának hiánya felvetheti azon jogalap hiányának problémáját, amelyen valamennyi adatkezelésnek alapulnia kell, például az adatkezelő és az állítólagos adatfeldolgozó közötti adatközlés tekintetében.

⁴³ A 28. cikk (3) bekezdése nem csak az adatkezelőkre alkalmazandó. Abban az esetben, ha csak az adatfeldolgozó tartozik az általános adatvédelmi rendelet területi hatálya alá, a kötelezettség közvetlenül csak az adatfeldolgozóra alkalmazandó, lásd még az Európai Adatvédelmi Testület 3/2018. számú iránymutatása a GDPR területi hatályáról, 12. o.

bekezdésének fényében naprakésszé kell tenni. Az, ha a korábban meglévő szerződésnek az általános adatvédelmi rendelet követelményeivel történő összhangba hozatala érdekében nem kerül sor a naprakésszé tételre, az az általános adatvédelmi rendelet 28. cikk (3) bekezdés megsértésének minősül.

Az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (3) bekezdése szerinti írásbeli szerződés beágyazható egy szélesebb körű szerződésbe, például szolgáltatási szintre vonatkozó megállapodásba. Az általános adatvédelmi rendeletnek való megfelelés bizonyításának megkönnyítése érdekében az Európai Adatvédelmi Testület azt ajánlja, hogy a szerződés azon elemeit, amelyek célja az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének érvényre juttatása, egyértelműen egy helyen (például egy mellékletben) kerüljenek megállapításra.

104. A szerződéskötési kötelezettség teljesítése érdekében **az adatkezelő és az adatfeldolgozó dönthet úgy, hogy az összes kötelező elemet tartalmazó saját szerződésről folytatnak tárgyalásokat, vagy a 28. cikk szerinti kötelezettségekkel kapcsolatban teljes egészében vagy részben általános szerződési feltételeket alkalmaznak.**⁴⁴
105. Az egységességi mechanizmusnak megfelelően a Bizottság⁴⁵ vagy valamely felügyeleti hatóság általános szerződési feltételeket fogadhat el.⁴⁶ E feltételek részét képezhetik az adatkezelőnek vagy adatfeldolgozónak a 42. vagy 43. cikk alapján kiadott tanúsítványnak.⁴⁷
106. Az Európai Adatvédelmi Testület szeretné tisztázni, hogy az adatkezelők és adatfeldolgozók nem kötelesek általános szerződési feltételeken alapuló szerződést kötni, és az nem feltétlenül részesítendő előnyben az egyedi szerződések megtárgyalásával szemben sem. A konkrét körülményektől függően mindkét lehetőség megvalósítható az adatvédelmi jogszabályoknak való megfelelés szempontjából, amennyiben megfelelnek a 28. cikk (3) bekezdésében foglalt követelményeknek.
107. Ha a felek az általános szerződési feltételek nyújtotta előnyöket kívánják igénybe venni, a megállapodásukban szereplő adatvédelmi kikötéseknek meg kell egyezniük az általános szerződési feltételekben foglalt adatvédelmi kikötésekkel. Az általános szerződési feltételek gyakran hagynak kitöltendő üres mezőket, illetve a felek által kiválasztandó lehetőségeket. Továbbá, amint az a fentiekben is említésre került, az általános szerződési feltételeket általában egy nagyobb megállapodásba ágyazzák, amely leírja a szerződés tárgyát, annak pénzügyi feltételeit és egyéb elfogadott kikötéseket: a felek további (pl. alkalmazandó jogra és joghatóságra vonatkozóan)

⁴⁴ Az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (6) bekezdése. Az Európai Adatvédelmi Testület emlékeztet arra, hogy az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének való megfelelés céljából alkalmazott általános szerződési feltételek nem azonosak a 46. cikk (2) bekezdésében említett általános szerződési feltételekkel. Míg az előbbiek azt is előírják és egyértelművé teszik, hogy a 28. cikk (3) és (4) bekezdése hogyan fog teljesülni, az utóbbiak megfelelő biztosítékokat nyújtanak arra az esetre, ha a 45. cikk (3) bekezdése szerinti megfelelőségi határozat hiányában személyes adatokat továbbítanak harmadik országba vagy nemzetközi szervezet részére.

⁴⁵ Az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (7) bekezdése. Az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (7) bekezdése: Az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (7) bekezdése: Az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (7) bekezdése: Lásd az európai adatvédelmi biztos és az Európai Adatvédelmi Testület 1/2021. sz. közös véleményét az adatkezelők és az adatfeldolgozók közötti általános szerződési feltételekről: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/edpb-edps-joint-opinion/edpb-edps-joint-opinion-12021-standard_en.

⁴⁶ Az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (8) bekezdése. A felügyeleti hatóságok és bíróságok által az egységességi mechanizmus keretében kezelt kérdésekben hozott határozatok nyilvántartása, ideértve az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének való megfelelés céljából alkalmazott általános szerződési feltételeket is, az alábbi oldalon érhető el: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/consistency-findings/register-for-decisions_en.

⁴⁷ Az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (6) bekezdése.

kikötésekben állapodhatnak meg, amennyiben azok sem közvetlenül, sem közvetve nem mondanak ellent az általános szerződési feltételeknek,⁴⁸ és nem ássák alá az általános adatvédelmi rendelet, valamint az uniós vagy tagállami adatvédelmi jogszabályok által biztosított védelmet.

108. Előfordulhat, hogy az adatkezelők és az adatfeldolgozók közötti szerződéseket a felek valamelyike egyoldalúan fogalmazza meg. Az, hogy a szerződést mely fél vagy felek szövegezik meg, több tényezőtől, többek között a következő tényezőktől is függhet: a felek piaci helyzete és szerződéses ereje, műszaki szakértelme, valamint a jogi szolgáltatásokhoz való hozzáférése. Egyes szolgáltatók például általában általános szerződési feltételeket szabnak meg, amelyek magukba foglalják az adatkezelési megállapodásokat is.
109. Az adatkezelő és az adatfeldolgozó közötti megállapodásnak meg kell felelnie az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkében foglalt követelményeknek annak biztosítása érdekében, hogy az adatfeldolgozó a személyes adatokat az általános adatvédelmi rendeletnek megfelelően kezelje. Az ilyen megállapodásoknak figyelembe kell venniük az adatkezelők és adatfeldolgozók konkrét feladatait. Bár a 28. cikk felsorolja azokat a pontokat, amelyekkel az adatkezelők és az adatfeldolgozók közötti kapcsolatot szabályozó bármely szerződésben foglalkozni kell, lehetőséget biztosít az ilyen szerződések felei közötti tárgyalásokra. Bizonyos helyzetekben előfordulhat, hogy az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó az adatvédelmi megállapodás személyre szabása során gyengébb tárgyalási pozícióban van. A 28. cikk ((7) és (8) bekezdés) alapján elfogadott általános szerződési feltételek alkalmazása hozzájárulhat a tárgyalási pozíciók egyensúlyának helyreállításához és annak biztosításához, hogy a szerződések tiszteletben tartsák az általános adatvédelmi rendeletet.
110. Az a tény, hogy a szerződést és annak részletes üzleti feltételeit inkább a szolgáltató készíti elő, nem pedig az adatkezelő, önmagában nem jelent problémát, és önmagában nem elegendő annak megállapításához, hogy a szolgáltatót adatkezelőnek kelljen tekinteni. Emellett egy kis adatkezelő és a nagy szolgáltatók szerződéses alkupoziójának egyenlőtlensége nem indokolhatja, hogy az adatkezelő olyan kikötéseket és szerződési feltételeket fogadjon el, amelyek nem felelnek meg az adatvédelmi jognak, és nem mentesítheti az adatkezelőt adatvédelmi kötelezettségei alól. Az adatkezelőnek értékelnie kell a feltételeket, és amennyiben azokat szabad akaratából fogadja el és igénybe veszi a szolgáltatást, teljes felelősséget vállal az általános adatvédelmi rendeletnek való megfelelésért. Az általános szerződési feltételekben foglalt adatkezelési megállapodások adatfeldolgozó által javasolt bármely módosításáról közvetlenül értesíteni kell az adatkezelőt, és azt az adatkezelőnek jóvá kell hagynia, szem előtt tartva, hogy az adatfeldolgozó milyen mozgástérrel rendelkezik az eszközök nem alapvető elemei tekintetében (lásd a fenti 40–41. pontot). E módosításoknak az adatfeldolgozó honlapján való pusztá közzététele nem felel meg a 28. cikknek.

⁴⁸ Az Európai Adatvédelmi Testület emlékeztet arra, hogy ugyanilyen fokú rugalmasság megengedett abban az esetben, ha a felek úgy döntenek, hogy a harmadik országokba irányuló adattovábbítások tekintetében az általános adatvédelmi rendelet 46. cikke (2) bekezdésének c) pontja vagy 46. cikke (2) bekezdésének d) pontja szerint megfelelő biztosítékként általános szerződési feltételeket alkalmaznak. Az általános adatvédelmi rendelet (109) preambulumbekkezdése egyértelművé teszi azt, hogy „[a]z a lehetőség, mely szerint az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó alkalmazhatja a Bizottság vagy a felügyeleti hatóság által elfogadott általános adatvédelmi kikötéseket, egyik sem zárja ki, hogy az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó szélesebb körű szerződésben – ideértve az adatfeldolgozó és valamely egyéb adatfeldolgozó közötti szerződéseket is – alkalmazza ezen általános adatvédelmi kikötéseket, sem azt, hogy további rendelkezéseket vagy garanciákat adjon hozzá, feltéve hogy azok sem közvetlen, sem közvetett módon nem ellentétesek a Bizottság vagy a felügyeleti hatóság által elfogadott általános szerződési feltételekkel, és nem sértik az érintettek alapvető jogait és szabadságait. Az adatkezelőket és az adatfeldolgozókat arra kell ösztönözni, hogy az általános adatvédelmi kikötéseket kiegészítő további szerződéses kötelezettségvállalások útján még erőteljesebb garanciákat nyújtsanak.”

1.3 A szerződés vagy más jogi aktus tartalma

111. Mielőtt az általános adatvédelmi rendeletben a szerződés vagy más jogi aktus tartalmára vonatkozóan meghatározott részletes követelményekre összpontosítanánk, néhány általános megjegyzésre van szükség.
112. A rendelet 28. cikkében meghatározott elemek ugyan a rendelet alapvető tartalmát alkotják, a szerződésnek lehetőséget kell adnia az adatkezelő és az adatfeldolgozó számára, hogy részletes utasításokkal tovább pontosítsák, hogy hogyan fogják megvalósítani ezeket az alapvető elemeket. Az **adatkezelési megállapodásnak ezért nem szabad pusztán megismételnie az általános adatvédelmi rendelet rendelkezéseit**; ehelyett egyedibb, konkrétabb információkat kell tartalmaznia arra vonatkozóan, hogy miként teljesülnek a követelmények, és milyen biztonsági szint szükséges az adatkezelési megállapodás tárgyát képező személyesadat-kezeléshez. A szerződés tárgyalása és elfogadása messze nem formális gyakorlat, hanem lehetőséget nyújt az adatkezelés részleteinek pontosítására.⁴⁹ „Az érintettek jogainak és szabadságainak védelme [ugyanis] csakúgy, mint az adatkezelők és az adatfeldolgozók hatásköre és felelőssége [...] megköveteli az [általános adatvédelmi] [...] rendelet szerinti hatáskörök egyértelmű felosztását”.⁵⁰
113. A szerződésnek ugyanakkor **figyelembe kell vennie „az adatfeldolgozóra az elvégzendő adatkezelés kapcsán háruló konkrét feladatokat és felelősségeket, valamint az érintettek jogait és szabadságait érintő kockázatot is”**.⁵¹ Általánosságban elmondható, hogy a felek közötti szerződést a konkrét adatkezelési tevékenység figyelembevételével kell megfogalmazni. Nincs szükség például különösen szigorú védelemre és eljárásokra az olyan adatkezelési tevékenységgel megbízott adatfeldolgozó számára, amely csak kisebb kockázatot jelent: bár minden adatfeldolgozónak meg kell felelnie a rendeletben meghatározott követelményeknek, az intézkedéseket és eljárásokat az adott helyzethez kell igazítani. A szerződésnek mindenképpen ki kell terjednie a 28. cikk (3) bekezdésében foglalt valamennyi elemre. Ugyanakkor a szerződésnek tartalmaznia kell néhány olyan elemet, amely segítheti az adatfeldolgozót az adatkezelésből eredő, az érintettek jogait és szabadságait érintő kockázatok megértésében: mivel a tevékenységet az adatkezelő nevében végzik, az adatkezelő gyakran jobban megérti az adatkezeléssel járó kockázatokat, mert az adatkezelő ismeri azokat körülményeket, amelyekbe az adatkezelés beágyazódik.
114. Áttérve a szerződés vagy más jogi aktus **előírt tartalmára**, az Európai Adatvédelmi Testület úgy értelmezi a 28. cikk (3) bekezdését, hogy annak a következőket kell meghatároznia:
- az adatkezelés **tárgya** (például a szigorúan őrzött létesítménybe belépő és azt elhagyó személyekről videokamerás megfigyeléssel rögzített film). Bár az adatkezelés tárgya tág fogalom, azt kellő részletességgel kell megfogalmazni ahhoz, hogy egyértelmű legyen, mi az adatkezelés fő célja;
 - az adatkezelés **időtartama**⁵²: meg kell határozni a pontos időtartamot vagy az annak meghatározásához használt kritériumokat például hivatkozni lehet az adatkezelési megállapodás időtartamára;

⁴⁹ Lásd még az Európai Adatvédelmi Testület 14/2019. sz. véleményét a dán felügyeleti hatóság által benyújtott általános szerződési feltételek tervezetéről (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (8) bekezdése), 2019. július 9., 5. o.

⁵⁰ Az általános adatvédelmi rendelet (79) preambulumbekkezdése.

⁵¹ Általános adatvédelmi rendelet (81) preambulumbekkezdése.

⁵² Az adatkezelés időtartama nem feltétlenül egyezik meg a megállapodás időtartamával (jogi kötelezettségek vonatkozhatnak az adatok hosszabb vagy rövidebb ideig történő tárolására).

- az adatkezelés **jellege**: az adatkezelés részeként végzett műveletek típusa (például: „Film készítése”, „rögzítés”, „képek archiválása” stb.) és az adatkezelés **célja** (például: jogellenes belépés észlelése). E leírásnak a konkrét adatkezelési tevékenységtől függően a lehető legátfogóbbnak kell lennie annak érdekében, hogy lehetővé tegye a külső felek (pl. felügyeleti hatóságok) számára, hogy megértsék az adatfeldolgozóra bízott adatkezelés tartalmát és kockázatait.
- a **személyes adatok típusa**: ezt a lehető legrészletesebben kell meghatározni (például: a létesítménybe belépő és onnan kilépő egyénekről készült videofelvételek). Nem lenne helyénvaló annak pusztá megállapítása, hogy „az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének (1) bekezdése szerinti személyes adatról” vagy „a személyes adatok 9. cikk szerinti különleges kategóriáiról” van szó. Különleges adatkategóriák esetében a szerződésnek vagy a jogi aktusnak legalább azt kell meghatároznia, hogy mely adattípusokról van szó, például „egészségügyi nyilvántartásokra vonatkozó információkról” vagy „arra vonatkozó információkról, hogy az érintett szakszervezet tagja-e”;
- az **érintettek kategóriái**: ezt is meglehetősen konkrét módon kell megadni (például: „látogatók”, „munkavállalók”, kézbesítési szolgáltatások stb.);
- az **adatkezelő kötelezettségei és jogai**: az adatkezelő jogaival a következő szakaszok foglalkoznak részletesebben (pl. az adatkezelő azon joga tekintetében, hogy vizsgálatokat és ellenőrzéseket végezzen). Ami az adatkezelő kötelezettségeit illeti, példaként említhető az adatkezelő azon kötelezettsége, hogy az adatfeldolgozó rendelkezésére bocsássa a szerződésben említett adatokat, adatfeldolgozó által végzett adatkezelésre vonatkozó utasítást adjon és dokumentálja azt, hogy az adatkezelés előtt és során biztosítsa az általános adatvédelmi rendeletben meghatározott kötelezettségeknek való megfelelést az adatfeldolgozó részéről, és felügyelje az adatkezelést, többek között az adatfeldolgozónál végzett auditok és vizsgálatok révén.

115. Bár az általános adatvédelmi rendelet felsorolja azokat az elemeket, amelyeket mindig bele kell foglalni a megállapodásba, az adatkezelés körülményeitől és kockázatától, valamint bármely további alkalmazandó követelménytől függően más releváns információkat is bele kell foglalni.

1.3.1 Az adatfeldolgozónak az adatokat kizárólag az adatkezelő írásbeli utasításai alapján kell kezelnie (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének a) pontja).

116. E kötelezettség pontosításának szükségessége abból ered, hogy az adatfeldolgozó az adatkezelő nevében végzi az adatkezelést. Az adatkezelőknek minden egyes adatkezelési tevékenységgel kapcsolatban utasításokat kell adniuk az adatfeldolgozónak. Ezek az utasítások tartalmazhatják a személyes adatok megengedett és elfogadhatatlan kezelését, részletesebb eljárásokat, az adatok biztosításának módjait stb. Az adatfeldolgozó nem terjeszkedhet túl az adatkezelő utasításain. Az adatfeldolgozó azonban javasolhat olyan elemeket, amelyek – ha az adatkezelő elfogadja azokat – az adott utasítások részévé válnak.
117. Ha az adatfeldolgozó az adatkezelő utasításain kívül vagy azokon túl kezel adatokat, és ez az adatkezelés céljait és eszközeit meghatározó döntésnek minősül, az adatfeldolgozó megszegi kötelezettségeit, továbbá ezen adatkezelés tekintetében a 28. cikk (10) bekezdésével összhangban még adatkezelőnek is fog minősülni (lásd az alábbi 1.5. alszakaszt⁵³).

⁵³ Lásd a II. rész 1.5. alpontját („Az adatkezelés céljainak és eszközeinek meghatározása”).

118. Az adatkezelő által adott utasításokat dokumentálni kell.. E célból ajánlatos, hogy a szerződés vagy más jogi aktus melléklete tartalmazzon további utasításokra vonatkozó eljárást és sablont. Alternatív megoldásként utasítások írásban (pl. e-mailben) és bármilyen más dokumentált formában is megadhatók, amennyiben az ilyen utasításokról nyilvántartást lehet vezetni. Mindenesetre annak érdekében, hogy elkerülhetők legyenek az annak bizonyításával kapcsolatos nehézségek, hogy az adatkezelő utasításait megfelelő módon foglalták írásba, az Európai Adatvédelmi Testület azt ajánlja, hogy ezek az utasítások a szerződéssel vagy más jogi aktussal együtt egy szövegben szerepeljenek.
119. Az adatfeldolgozó azon kötelezettsége, hogy tartózkodjon minden olyan adatkezelési tevékenységtől, amely nem az adatkezelő utasításain alapul, a személyes adatok harmadik országba vagy nemzetközi szervezet részére történő **továbbítására** is vonatkozik. A szerződésnek meg kell határoznia az adatok harmadik országokba vagy nemzetközi szervezetek részére történő továbbítására vonatkozó követelményeket, figyelembe véve az általános adatvédelmi rendelet V. fejezetének rendelkezéseit.
120. Az Európai Adatvédelmi Testület azt ajánlja, hogy az adatkezelő fordítson kellő figyelmet erre a konkrét kérdésre, különösen akkor, ha az adatfeldolgozó bizonyos feldolgozási tevékenységeket más adatfeldolgozókra ruház át, és ha az adatfeldolgozónak vannak harmadik országbeli részlegei vagy egységei. Ha az adatkezelő utasításai nem teszik lehetővé az adatok harmadik országokba történő továbbítását vagy azokkal való közlését, az adatfeldolgozó nem ruházhatja át az adatkezelést egy harmadik országbeli további adatfeldolgozóra, és a nem uniós részlegei egyikében sem kezelheti az adatokat.
121. Az adatfeldolgozó az adatkezelő írásbeli utasításaitól eltérően is végezhet adatkezelést, **ha az adatfeldolgozó az uniós jog vagy az adatfeldolgozóra vonatkozó tagállami jog alapján köteles a személyes adatok kezelésére és/vagy továbbítására**. Ez a rendelkezés továbbá rámutat az adatkezelési megállapodások gondos megtárgyalásának és megszüvegezésének fontosságára, mivel például bármely félnek jogi tanácsot kell kérnie ilyen jogi követelmény fennállásával kapcsolatban. Ezt időben kell megtenni, mivel az adatfeldolgozó az ilyen követelményről az adatkezelés megkezdése előtt köteles értesíteni az adatkezelőt. Ilyen értesítési kötelezettség csak akkor nem áll fenn, ha ugyanazon (uniós vagy tagállami) jog „fontos közérdekből” tiltja, hogy az adatfeldolgozó értesítse az adatkezelőt. Az adattovábbításra vagy -közlésre mindenesetre csak akkor kerülhet sor, ha azt az uniós jog – többek között az általános adatvédelmi rendelet 48. cikkével összhangban – engedélyezi.

1.3.2 Az adatfeldolgozónak biztosítania kell azt, hogy a személyes adatok kezelésére feljogosított személyek titoktartási kötelezettséget vállaltak vagy jogszabályon alapuló megfelelő titoktartási kötelezettség alatt állnak (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének b) pontja).

122. A szerződésnek tartalmaznia kell, hogy az adatfeldolgozónak biztosítania kell, hogy bárki, aki számára megengedi a személyes adatok kezelését, titoktartási kötelezettséget vállal. Ez történhet egyedi szerződéses megállapodás útján, vagy már meglévő jogszabályi kötelezettségek alapján.
123. A „személyes adatok kezelésére feljogosított személyek” tág fogalma magában foglalja a munkavállalókat és az ideiglenes munkavállalókat is. Általánosságban véve az adatfeldolgozó a személyes adatokat csak azon munkavállalók részére bocsáthatja rendelkezésre, akiknek azokra ténylegesen szükségük van olyan feladatok elvégzéséhez, amelyekhez az adatfeldolgozót az adatkezelő megbízta.
124. A titoktartási kötelezettségvállalásnak vagy kötelezettségnek „megfelelőnek” kell lennie, azaz ténylegesen meg kell tiltania a feljogosított személy számára, hogy engedély nélkül hozzon nyilvánosságra bizalmas információkat, és kellően széles körűnek kell lennie ahhoz, hogy kiterjedjen az

adatkezelő nevében kezelt valamennyi személyes adatra, valamint a személyesadat-kezelés feltételeire.

1.3.3 Az adatfeldolgozónak meg kell hoznia a 32. cikkben előírt intézkedéseket (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének c) pontja)

125. A 32. cikk előírja, hogy az adatkezelőnek és az adatfeldolgozónak megfelelő technikai és szervezési biztonsági intézkedéseket kell végrehajtania. Ez a kötelezettség ugyan már közvetlenül azon adatfeldolgozóra vonatkozik, akinek adatkezelési műveletei az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartoznak, a 32. cikkben előírt intézkedések meghozatalára vonatkozó kötelezettségnek az adatkezelő által megbízásba adott adatkezelési tevékenységekre vonatkozó szerződésben is tükröződnie kell.
126. Mint korábban már jeleztük, az adatkezelési szerződés nem szorítkozhat pusztán az általános adatvédelmi rendelet rendelkezéseinek újbóli megállapítására. A szerződésnek tartalmaznia az elfogadandó biztonsági intézkedésekre vonatkozó információkat, **az adatfeldolgozó azon kötelezettségét, hogy a módosításokat megelőzően szerezze meg az adatkezelő jóváhagyását**, valamint a biztonsági intézkedések rendszeres felülvizsgálatát vagy hivatkozni kell azokra annak érdekében, hogy biztosítsa azok megfelelőségét az idővel változó kockázatok tekintetében. A szerződésbe foglalandó biztonsági intézkedésekre vonatkozó információknak annyira kell részletesnek lenniük, hogy az adatkezelő értékeln tudja az általános adatvédelmi rendelet 32. cikkének (1) bekezdése szerinti intézkedések megfelelőségét. A leírásra azért is szükség van, hogy az adatkezelő az adatfeldolgozóra vonatkozó biztonsági intézkedések tekintetében teljesíteni tudja az általános adatvédelmi rendelet 5. cikkének (2) bekezdése és 24. cikke szerinti elszámoltathatósági kötelezettségét. Az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének f) és h) pontjából levezethető az adatfeldolgozó arra vonatkozó, kötelezettsége, hogy segíti az adatkezelőt, és rendelkezésre bocsát minden olyan információt, amely a kötelezettségek teljesítésének igazolásához szükséges.
127. Az adatkezelő által az adatfeldolgozónak a végrehajtandó intézkedésekre vonatkozóan adott utasítások szintje a konkrét körülményektől függ. Egyes esetekben az adatkezelő világos és részletes leírást adhat a végrehajtandó biztonsági intézkedésekről. Más esetekben az adatkezelő ismertetheti az elérendő minimális biztonsági célkitűzéseket, ugyanakkor kérheti az adatfeldolgozót, hogy tegyen javaslatot konkrét biztonsági intézkedések végrehajtására. Az adatkezelőnek minden esetben ismertetnie kell az adatfeldolgozóval az adatkezelési tevékenységeket és az (adatkezelő kockázatértékelésén alapuló) biztonsági célkitűzéseket, valamint jóvá kell hagynia az adatfeldolgozó által javasolt intézkedéseket. Ezt a szerződés melléklete tartalmazhatja. Az adatkezelő gyakorolja a biztonsági intézkedések fő jellemzőire vonatkozó döntéshozatali jogkörét, akár az intézkedések egyértelmű felsorolásával, akár az adatfeldolgozó által javasolt intézkedések jóváhagyásával.

1.3.4 Az adatfeldolgozónak tiszteletben kell tartania a további adatfeldolgozó igénybevételére vonatkozóan a 28. cikk (2) és (4) bekezdésében említett feltételeket (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének d) pontja).

128. A megállapodásban meg kell határozni, hogy az adatfeldolgozó az adatkezelő előzetesen írásban tett felhatalmazása nélkül további adatfeldolgozót nem vehet-e igénybe, és hogy ez a felhatalmazása eseti vagy általános jellegű-e. Általános felhatalmazás esetén az adatfeldolgozónak tájékoztatnia kell az adatkezelőt a további adatfeldolgozók írásbeli felhatalmazás alá tartozó bármely változásáról, és lehetőséget kell biztosítani az adatkezelőnek arra, hogy kifogást emeljen. Ajánlatos, hogy a szerződés határozza meg az erre vonatkozó eljárást. Meg kell jegyezni, hogy az adatfeldolgozó azon

kötelezettsége, hogy tájékoztassa az adatkezelőt a további adatfeldolgozók bármely változásáról, azt jelenti, hogy az adatfeldolgozó aktívan jelzi az adatkezelő felé ezeket a változtatásokat, vagy azokra felhívja az adatkezelő figyelmét.⁵⁴ Abban az esetben, ha eseti felhatalmazásra van szükség, a szerződésben meg kell határozni a felhatalmazás megszerzésére vonatkozó eljárást is.

129. Amennyiben az adatfeldolgozó további adatfeldolgozót vesz igénybe, szerződést kell kötnie vele, amelyben ugyanazokat az adatvédelmi kötelezettségeket kell előírni, mint amelyek az eredeti adatfeldolgozóra vonatkoznak, vagy ezeket a kötelezettségeket más uniós vagy tagállami jogi aktusnak kell előírnia (lásd még a lenti 160. pontot). Ez magában foglalja a 28. cikk (3) bekezdésének h) pontja szerinti kötelezettséget, amely lehetővé teszi és elősegíti az adatkezelő vagy az adatkezelő által megbízott más ellenőr által végzett auditokat.⁵⁵ Az adatfeldolgozó felelősséggel tartozik az adatkezelő felé azért, hogy a többi adatfeldolgozó eleget tesz az adatvédelmi kötelezettségeknek (a megállapodás ajánlott tartalmával kapcsolatos további részletekért lásd alább az 1.6. alszakaszt⁵⁶).

1.3.5 Az adatfeldolgozónak segítenie kell az adatkezelőt abban, hogy teljesíteni tudja kötelezettségét az érintett jogainak gyakorlásához kapcsolódó kérelmek megválaszolására tekintetében (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének e) pontja).

130. Annak biztosítása mellett, hogy az érintettek kérelmeivel az adatkezelő foglalkozzon, a szerződésnek ki kell kötnie, hogy az adatfeldolgozó köteles „megfelelő technikai és szervezési intézkedésekkel a lehetséges mértékben” segítséget nyújtani. E segítségnyújtás jellege „az adatkezelés jellegének figyelembevételével” és az adatfeldolgozóra bízott tevékenység típusától függően jelentősen eltérhet. Az adatfeldolgozó által nyújtandó segítség részleteit a szerződésbe vagy annak mellékletébe kell foglalni.
131. Míg a segítségnyújtás egyszerűen a beérkezett kérelmek azonnali továbbításából és/vagy annak lehetővé tételéből állhat, hogy az adatkezelő közvetlenül kinyerje és kezelje a vonatkozó személyes adatokat, bizonyos körülmények között az adatfeldolgozónak konkrétabb technikai feladatokat kell ellátnia, különösen akkor, ha a személyes adatok kinyerésére és kezelésére alkalmas helyzetben van.
132. Fontos szem előtt tartani, hogy bár az egyéni kérelmek gyakorlati kezelését ki lehet szervezni az adatfeldolgozóhoz, az adatkezelő felel azért, hogy eleget tegyenek az ilyen kérelmeknek. Ezért annak értékelését, hogy az érintettek kérelmei elfogadhatók-e és/vagy teljesülnek-e az általános adatvédelmi rendeletben meghatározott követelmények, az adatkezelőnek eseti alapon vagy az adatkezelés megkezdése előtt a szerződésben az adatfeldolgozó részére adott egyértelmű utasítások révén kell elvégeznie. Az adatkezelő továbbá nem hosszabbíthatja meg a III. fejezetben meghatározott határidőket azon tény alapján, hogy az adatfeldolgozónak meg kell adnia a szükséges információkat.

⁵⁴ Ezzel szemben például e tekintetben nem elegendő, ha az adatfeldolgozó csak általános hozzáférést biztosít az adatkezelő számára a további adatfeldolgozók olyan listájához, amelyet időről időre naprakésszé tesz, anélkül, hogy felhívna a figyelmet az egyes tervezett további adatfeldolgozókra. Más szóval az adatfeldolgozónak aktívan tájékoztatnia kell az adatkezelőt a lista bármely változásáról (azaz minden egyes új tervezett további adatfeldolgozóról).

⁵⁵ Lásd még az Európai Adatvédelmi Testület 14/2019. sz. véleményét a dán felügyeleti hatóság által benyújtott általános szerződési feltételek tervezetéről (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (8) bekezdése), 2019. július 9., 44. pont.

⁵⁶ Lásd a II. rész 1.6. alpontját („További feldolgozók”).

1.3.6 Az adatfeldolgozónak segítenie kell az adatkezelőt a 32–36. cikk szerinti kötelezettségek teljesítésében (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének f) pontja).

133. A szerződésben el kell kerülni e segítségnyújtási kötelezettségek pusztá megismétlését: **a megállapodásnak tartalmaznia kell arra vonatkozó részleteket, hogy az adatfeldolgozót hogyan kéri fel arra, hogy segítse az adatkezelőt a felsorolt kötelezettségek teljesítésében.** Például a megállapodás mellékleteit ki lehet egészíteni eljárásokkal és formanyomtatványokkal, amelyek lehetővé teszik az adatfeldolgozó számára, hogy minden szükséges információt megadjon az adatkezelőnek.
134. Az adatfeldolgozó által nyújtandó segítség típusa és mértéke jelentősen eltérhet „*figyelembe véve az adatkezelés jellegét és az adatfeldolgozó rendelkezésére álló információkat*”. Az adatkezelőnek megfelelően tájékoztatnia kell az adatfeldolgozót az adatkezelés kockázatáról és minden egyéb körülményről, amely segíthet az adatfeldolgozónak feladatai teljesítésében.
135. A konkrét kötelezettségek tekintetében az adatfeldolgozónak először is segítenie kell az adatkezelőt azon kötelezettségének teljesítésében, hogy az adatkezelés biztonságát szolgáló, megfelelő technikai és szervezési intézkedéseket fogadjon el.⁵⁷ Ez bizonyos mértékig átfedésben lehet ugyan azzal a követelménnyel, hogy az adatfeldolgozó maga fogadjon el megfelelő biztonsági intézkedéseket, amennyiben az adatfeldolgozó adatkezelési műveletei az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartoznak, két elkülönülő kötelezettség marad, mivel az egyik az adatfeldolgozó saját intézkedéseire, a másik pedig az adatkezelő intézkedéseire vonatkozik.
136. Másodszor, az adatfeldolgozónak segítenie kell az adatkezelőt azon kötelezettség teljesítésében, hogy értesítse a felügyelő hatóságot, és tájékoztassa az érintetteket az adatvédelmi incidensekről. Az adatfeldolgozónak értesítenie kell az adatkezelőt minden olyan esetben, amikor az adatfeldolgozó vagy a további adatfeldolgozó létesítményeit/informatikai rendszereit érintő adatvédelmi incidenst észlel, és segítséget nyújt az adatkezelőnek a felügyeleti hatóságnak benyújtandó jelentésben feltüntetendő információk megszerzésében.⁵⁸ Az általános adatvédelmi rendelet előírja, hogy az adatkezelőnek indokolatlan késedelem nélkül be kell jelentenie az incidenst annak érdekében, hogy minimalizálja az egyénekre gyakorolt káros hatást, és maximalizálja az incidens megfelelő kezelésének lehetőségét. Ezért az adatfeldolgozónak indokolatlan késedelem nélkül értesítenie kell az adatkezelőt is.⁵⁹ Az adatfeldolgozóra bízott adatkezelés sajátosságaitól függően helyénvaló lehet, hogy a felek a szerződésben meghatározzanak egy konkrét időkeretet (pl. óraszámot), amelyen belül az adatfeldolgozónak értesítenie kell az adatkezelőt, valamint meghatározzák az ilyen értesítésekért felelős kapcsolattartót, az adatkezelő által elvárt módot és minimális tartalmat⁶⁰. Az adatkezelő és az adatfeldolgozó közötti szerződéses megállapodás magában foglalhatja azt is, hogy az adatfeldolgozó a 33. és 34. cikkel összhangban közvetlenül jelentse be az adatvédelmi incidenst, de a bejelentéssel kapcsolatos jogi felelősség továbbra is az adatkezelőt terheli.⁶¹ Ha az adatfeldolgozó a 33. és 34. cikkel összhangban közvetlenül értesíti a felügyelő hatóságot az adatvédelmi incidensről, és tájékoztatja az

⁵⁷ Az általános adatvédelmi rendelet 32. cikke.

⁵⁸ Az általános adatvédelmi rendelet 33. cikkének (3) bekezdése.

⁵⁹ További információkért lásd az Iránymutatásokat az adatvédelmi incidensekkel kapcsolatos, az (EU) 2016/679 rendelet értelmében vett értesítésről, WP250rev.01, 2018. február 6., 13–14. o.

⁶⁰ Lásd még az Európai Adatvédelmi Testület 14/2019. sz. véleményét a dán felügyeleti hatóság által benyújtott általános szerződési feltételek tervezetéről (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (8) bekezdése), 2019. július 9., 40. pont.

⁶¹ Iránymutatások az adatvédelmi incidensekkel kapcsolatos, az (EU) 2016/679 rendelet értelmében vett értesítésről, WP250rev.01, 2018. február 6., 14. o.

érintetteket, az adatfeldolgozónak tájékoztatnia kell az adatkezelőt is, és másolatot kell küldenie az adatkezelőnek az értesítésről és az érintettek tájékoztatásáról.

137. Az adatfeldolgozónak továbbá szükség esetén segítenie kell az adatkezelőt az adatvédelmi hatásvizsgálatok elvégzésében, és a felügyeleti hatósággal való konzultációban, amennyiben az eredmény azt mutatja, hogy olyan jelentős kockázat áll fenn, amely nem mérsékelhető.
138. A segítségnyújtási kötelezettség nem jelenti a felelősség átszállását, mivel ezek a kötelezettségek az adatkezelőt terhelik. Például, bár az adatvédelmi hatásvizsgálatot a gyakorlatban egy adatfeldolgozó is elvégezheti, az adatkezelő terheli a felelősség a vizsgálat elvégzésére vonatkozó kötelezettségért,⁶² és az adatfeldolgozónak csak „szükség esetén és kérésre” kell segítenie az adatkezelőt.⁶³ Ennek eredményeként az adatkezelőnek kell kezdeményeznie az adatvédelmi hatásvizsgálat elvégzését, nem pedig az adatfeldolgozónak.

1.3.7 Az adatkezelési szolgáltatás nyújtásának befejezését követően az adatkezelő döntése alapján az adatfeldolgozónak minden személyes adatot törölnie kell vagy vissza kell juttatnia azokat az adatkezelőnek, és törölnie kell a meglévő másolatokat (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének g) pontja).

139. A szerződéses feltételek célja annak biztosítása, hogy a személyes adatok megfelelő védelemben részesüljenek „az adatkezelési szolgáltatás nyújtásának befejezését” követően: ezért az adatkezelő feladata eldönteni, hogy az adatfeldolgozónak mit kell tennie a személyes adatok tekintetében.
140. Az adatkezelő elsőként a szerződésben foglaltak szerint az adatfeldolgozónak időben megküldendő írásbeli közlemény útján dönthet arról, hogy a személyes adatokat törölni vagy vissza kell-e juttatni. A szerződésnek vagy más jogi aktusnak tükröznie kell az adatkezelő azon lehetőségét, hogy döntését az adatkezelési szolgáltatás nyújtásának befejezését megelőzően megváltoztathassa. A szerződésben meg kell határozni az ilyen utasítások nyújtásának folyamatát.
141. Ha az adatkezelő a személyes adatok törlése mellett dönt, az adatfeldolgozónak biztosítania kell, hogy a törlésre biztonságos módon kerüljön sor, többek között az általános adatvédelmi rendelet 32. cikkének való megfelelés érdekében. Az adatfeldolgozónak meg kell erősítenie az adatkezelő felé, hogy a törlést a megállapodás szerinti határidőn belül és módon végezték el.
142. Az adatfeldolgozónak törölnie kell az adatok valamennyi meglévő másolatát, kivéve, ha az uniós vagy a tagállami jog további tárolást ír elő. Ha az adatfeldolgozónak vagy az adatkezelőnek tudomása van ilyen jogi követelményről, erről a lehető leghamarabb tájékoztatnia kell a másik felet.

⁶² A 29. cikk szerinti adatvédelmi munkacsoport, Iránymutatás az adatvédelmi hatásvizsgálat elvégzéséhez és annak megállapításához, hogy az adatkezelés az (EU) 2016/679 rendelet alkalmazásában „valószínűsíthetően magas kockázattal jár”-e, WP 248 rev.01, 14. o.

⁶³ Az általános adatvédelmi rendelet (95) preambulumbekkezdése.

1.3.8 Az adatfeldolgozónak az adatkezelő rendelkezésére kell bocsátania minden olyan információt, amely a 28. cikkben meghatározott kötelezettségek teljesítésének igazolásához szükséges, továbbá amely lehetővé teszi és elősegíti az adatkezelő által vagy az általa megbízott más ellenőr által végzett auditokat, beleértve a vizsgálatokat is (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének h) pontja).

143. A szerződésnek részletesen ismertetnie kell az adatfeldolgozó és az adatkezelő közötti információáramlás gyakoriságát és módját annak érdekében, hogy az adatkezelő teljes körű tájékoztatást kapjon az adatkezelés azon részleteiről, amelyek az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkében meghatározott kötelezettségek teljesítésének igazolása szempontjából relevánsak. Például az adatfeldolgozó adatkezelési tevékenységekre vonatkozó nyilvántartásának releváns részei megoszthatók az adatkezelővel. Az adatfeldolgozónak minden információt meg kell adnia arra vonatkozóan, hogy az adatkezelő nevében hogyan végzi az adatkezelési tevékenységet. Ezeknek az információknak tartalmazniuk kell az alkalmazott rendszerek működéséről, a biztonsági intézkedésekről, az adatmegőrzési követelmények teljesítésének módjáról, az adatok helyéről, az adattovábbításról, az adatokhoz hozzáférő személyekről és az adatok címzettjeiről, az igénybe vett további adatfeldolgozókról stb. szóló információkat.
144. A szerződésnek további részleteket kell tartalmazni a vizsgálatok és auditok elvégzésére vonatkozó képességet, valamint az adatkezelő vagy az adatkezelő által megbízott más ellenőr által végzett helyszíni vizsgálatok és auditok elősegítését illetően.

Az általános adatvédelmi rendelet meghatározza, hogy a vizsgálatokat és auditokat az adatkezelő vagy az adatkezelő által megbízott harmadik fél végzi. Az ilyen audit célja annak biztosítása, hogy az adatkezelő rendelkezzen a nevében végzett adatkezelési tevékenységre vonatkozó valamennyi információval és az adatfeldolgozó által nyújtott garanciákkal. Az adatfeldolgozó javasolhatja egy adott ellenőr kiválasztását, de a végső döntést az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének h) pontja szerint az adatkezelőre kell bízni.⁶⁴ Ezen túlmenően, még abban az esetben is, ha a vizsgálatot az adatfeldolgozó által javasolt ellenőr végzi, az adatkezelő fenntartja magának a jogot arra, hogy vitassa a vizsgálat hatókörét, módszertanát és eredményeit.⁶⁵

A feleknek jóhiszeműen együtt kell működniük, és értékelniük kell, hogy kell-e az adatfeldolgozó telephelyén auditokat végezni, és ha igen, mikor, valamint hogy – figyelembe véve a biztonsági aggályokat is – milyen típusú auditok vagy vizsgálatok (távoli/helyszíni/a szükséges információk összegyűjtésének egyéb módja) lennének szükségesek és megfelelőek a konkrét esetben; a végső döntést az adatkezelőnek kell meghoznia. A vizsgálat eredményeit követően az adatkezelőnek képesnek kell lennie arra, hogy felkérje az adatfeldolgozót további intézkedések megtételére, például a feltárt hibák és hiányosságok orvoslására.⁶⁶ Hasonlóképpen külön eljárásokat kell megállapítani az adatfeldolgozó és a további adatfeldolgozók adatkezelő általi vizsgálatára vonatkozóan (lásd az alábbi 1.6. alszakaszt⁶⁷).

⁶⁴ Lásd az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos 1/2021. sz. közös véleményét az adatkezelők és az adatfeldolgozók közötti általános szerződési feltételekről, 43. pont.

⁶⁵ 14/2019. sz. vélemény a dán felügyeleti hatóság által benyújtott általános szerződési feltételek tervezetéről (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (8) bekezdése), 43. pont.

⁶⁶ 14/2019. sz. vélemény a dán felügyeleti hatóság által benyújtott általános szerződési feltételek tervezetéről (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (8) bekezdése), 43. pont.

⁶⁷ Lásd a II. rész 1.6. alpontját („További feldolgozók”).

145. Az auditok költségeinek adatkezelő és az adatfeldolgozó közötti megosztásának kérdését az általános adatvédelmi rendelet nem szabályozza, és kereskedelmi megfontolások tárgyát képezi. A 28. cikk (3) bekezdésének h) pontja azonban előírja, hogy a szerződésnek tartalmaznia kell az adatfeldolgozó azon kötelezettségét, hogy minden szükséges információt az adatkezelő rendelkezésére bocsásson, valamint azt a kötelezettséget, hogy lehetővé tegye és elősegítse az adatkezelő által vagy az általa megbízott más ellenőr által végzett ellenőrzéseket, beleértve a vizsgálatokat is. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a felek nem foglalhatnak a szerződésbe költségviselésre vonatkozó olyan rendelkezéseket, amelyek egyértelműen aránytalanok vagy túlzóak, és így visszatartó erővel bírnak az egyik félre nézve. Az ilyen kikötések valóban azt jelentenék, hogy a 28. cikk (3) bekezdésének h) pontjában meghatározott jogokat és kötelezettségeket a gyakorlatban soha nem gyakorolnák, és azok pusztán elméletivé válnának, miközben az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkében előírt adatvédelmi biztosítékok szerves részét képezik.

1.4 Adatvédelmi jogot sértő utasítások

146. A 28. cikk (3) bekezdése szerint az adatfeldolgozónak haladéktalanul tájékoztatnia kell az adatkezelőt, ha úgy véli, hogy annak valamely utasítása sérti az általános adatvédelmi rendeletet vagy a tagállami vagy uniós adatvédelmi rendelkezéseket.
147. Az adatfeldolgozónak ugyanis kötelessége betartani az adatkezelő utasításait, de általános kötelezettsége a jogszabályoknak való megfelelés is. Úgy tűnik, hogy az adatvédelmi jogot sértő utasítás ellentmondást okoz a fent említett két kötelezettség között.
148. Az adatkezelő miután értesült arról, hogy egyik utasítása sértheti az adatvédelmi jogot, értékelnie kell a helyzetet, és meg kell állapítania, hogy az utasítás ténylegesen sérti-e az adatvédelmi jogot.
149. Az Európai Adatvédelmi Testület azt ajánlja a feleknek, hogy tárgyalják meg és állapodjanak meg a szerződésben az adatfeldolgozó által küldött, jogsértő utasításról szóló értesítés, és ebben az összefüggésben az adatkezelő intézkedése elmaradásának következményeiről. Példa erre a szerződés abban az esetben történő felmondására vonatkozó záradék beillesztése, ha az adatkezelő fenntartja a jogellenes utasítást. Egy másik példa az adatfeldolgozó azon lehetőségére vonatkozó rendelkezés lenne, hogy felfüggeszthesse az érintett utasítás végrehajtását mindaddig, amíg az adatkezelő meg nem erősíti, nem módosítja vagy nem vonja vissza az utasítását.⁶⁸

1.5 Az adatkezelés céljait és eszközeit meghatározó adatfeldolgozó

150. Ha egy adatfeldolgozó e rendeletet sértve maga határozza meg az adatkezelés céljait és eszközeit, akkor őt az adott adatkezelés tekintetében adatkezelőnek kell tekinteni (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (10) bekezdése).

1.6 További adatfeldolgozók

151. Az adatkezelési tevékenységeket gyakran nagyszámú szereplő végzi, és az alvállalkozói lánc egyre összetettebbé válik. Az általános adatvédelmi rendelet konkrét kötelezettségeket vezet be, amelyek akkor merülnek fel, ha valamely (további) adatfeldolgozó egy másik szereplőt kíván bevonni, így újabb szemet adva hozzá a lánchoz, amikor e másik szereplőt személyesadat-kezelést igénylő tevékenységekkel bízta meg. Annak elemzését, hogy a szolgáltató további adatfeldolgozóként jár-e el,

⁶⁸ Lásd az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos 1/2021. sz. közös véleményét az adatkezelők és az adatfeldolgozók közötti általános szerződési feltételekről, 39. pont.

az adatfeldolgozó fogalmával kapcsolatban fentebb leírtakkal összhangban kell elvégezni (lásd a fenti 83. pontot).

152. Bár a lánc meglehetősen hosszú lehet, az adatkezelő megőrzi központi szerepét az adatkezelés céljának és eszközeinek meghatározásában. Az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy az adatfeldolgozó az adatkezelő előzetesen írásban (így elektronikus formában) tett eseti vagy általános felhatalmazása nélkül további adatfeldolgozót nem vehet igénybe. Az általános írásbeli felhatalmazás esetén az adatfeldolgozó tájékoztatja az adatkezelőt minden olyan tervezett változsról, amely további adatfeldolgozók igénybevételét vagy azok cseréjét érinti, ezzel biztosítva lehetőséget az adatkezelőnek arra, hogy ezekkel a változtatásokkal szemben kifogást emeljen. Az adatfeldolgozónak mindkét esetben meg kell szereznie az adatkezelő írásban felhatalmazását, mielőtt bármilyen személyesadat-kezelést bízna a további adatfeldolgozóra. Az értékelés elvégzése és az alvállalkozásba adás engedélyezésének eldöntése érdekében az adatfeldolgozónak a tervezett további adatfeldolgozók listáját (amely magában foglalja az egyes további adatfeldolgozók tekintetében a működésük helyét, tevékenységüket és arra vonatkozó igazolást, hogy milyen biztosítékokat nyújtottak) az adatkezelő rendelkezésére kell bocsátania.⁶⁹
153. Az előzetes írásbeli felhatalmazás lehet eseti, azaz vonatkozhat egy adott adatkezelési tevékenység tekintetében egy adott időpontban konkrét további feldolgozóra, vagy általános. Ezt rögzíteni kell az adatkezelést szabályozó szerződésben vagy más jogi aktusban.
154. Azokban az esetekben, amikor az adatkezelő úgy dönt, hogy a szerződés aláírásakor bizonyos további adatfeldolgozókat fogad el, a szerződésben vagy annak mellékletében fel kell tüntetni a jóváhagyott további adatfeldolgozók listáját. A listát ezt követően az adatkezelő által adott általános vagy eseti felhatalmazásnak megfelelően naprakészen kell tartani.
155. Ha az adatkezelő úgy dönt, hogy **eseti felhatalmazást** ad, írásban meg kell határoznia, hogy az melyik további adatfeldolgozóra és milyen adatkezelési tevékenységre vonatkozik. Minden későbbi változtatást az adatkezelőnek még a bevezetés előtt jóvá kell hagynia. Ha az adatfeldolgozó eseti felhatalmazás iránti kérelmét nem válaszolja meg a megadott határidőn belül, azt elutasítottnak kell tekinteni. Az adatkezelőnek a felhatalmazás megadására vagy megtagadására vonatkozó döntését azon kötelezettségének figyelembevételével kell meghoznia, hogy csak „megfelelő garanciákat” nyújtó adatfeldolgozókat vegyen igénybe (lásd a fenti 1.1. alszakaszt⁷⁰).
156. Alternatív megoldásként az adatkezelő **általános felhatalmazást** adhat további adatfeldolgozók igénybevételére (a szerződésben, beleértve az ilyen további adatfeldolgozók felsorolását a szerződés mellékletében), amelyet ki kell egészíteni az adatfeldolgozó kiválasztására irányadó kritériumokkal (pl. garanciákkal a technikai és szervezési intézkedések, szakértelem, megbízhatóság és erőforrások tekintetében).⁷¹ Ebben az esetben az adatfeldolgozónak kellő időben tájékoztatnia kell az adatkezelőt a további adatfeldolgozó(k) igénybevételéről vagy azok cseréjéről annak érdekében, hogy az adatkezelőnek lehetősége legyen kifogást emelni.

⁶⁹ Erre az információra azért van szükség, hogy az adatkezelő meg tudja felelni az általános adatvédelmi rendelet 24. cikkében foglalt elszámoltathatósági elvnek, valamint az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (1) bekezdésében, 32. cikkében és V. fejezetében foglalt rendelkezéseknek.

⁷⁰ Lásd a II. rész 1.1. alszakaszt („Adatfeldolgozó kiválasztása”).

⁷¹ Az adatkezelő e kötelezettsége a 24. cikkben foglalt elszámoltathatóság elvéből, valamint az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (1) bekezdésében, 32. cikkében és V. fejezetében foglalt rendelkezéseknek való megfelelés kötelezettségéből ered.

157. Ezért az eseti és az általános felhatalmazással kapcsolatos helyzetek közötti fő különbség abban rejlik, hogy mit jelent az adatkezelő hallgatása: az általános felhatalmazással kapcsolatos helyzetben az, hogy az adatkezelő a megadott határidőn belül nem emel kifogást, felhatalmazásként értelmezhető.
158. A szerződésben mindkét esetben tartalmaznia kell az adatkezelő általi jóváhagyásra vagy kifogásolásra rendelkezésre álló időkeretre, valamint arra vonatkozó információkat, hogy a felek hogyan szándékoznak kommunikálni ezzel a témával kapcsolatban (pl. sablonok). Ennek az időkeretnek ésszerűnek kell lennie, tekintettel az adatkezelés típusára, az adatfeldolgozóra (és a további feldolgozókra) bízott tevékenységek összetettségére és a felek közötti kapcsolatra. Emellett a szerződésnek tartalmaznia kell az adatkezelő kifogását követő gyakorlati lépésekre vonatkozó információkat (pl. annak meghatározásával, hogy az adatkezelőnek és az adatfeldolgozónak milyen határidőn belül kell döntenie az adatkezelés megszüntetéséről).
159. Az adatkezelő által a szolgáltatók kiválasztására javasolt kritériumoktól függetlenül az adatfeldolgozó teljes felelősséggel tartozik az adatkezelő felé a további feldolgozók kötelezettségeinek a teljesítéséért (az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkének (4) bekezdése). Ezért az adatfeldolgozónak biztosítania kell, hogy megfelelő garanciákat nyújtó további adatfeldolgozókat javasoljon.
160. Továbbá, ha az adatfeldolgozó (engedélyezett) további adatfeldolgozót kíván igénybe venni, olyan szerződést kell kötnie vele, amely ugyanazokat a kötelezettségeket írja elő az elsődleges feldolgozó számára, mint amelyeket az adatkezelő ír elő az elsődleges feldolgozó számára, vagy a kötelezettségeket más uniós vagy tagállami jogi aktusnak kell előírnia. Az adatkezelési tevékenységek teljes láncolatát írásbeli megállapodásokkal kell szabályozni. Az „ugyanazon” kötelezettségek előírását funkcionálisan, nem pedig formálisan kell értelmezni: nem szükséges, hogy a szerződés pontosan ugyanazokat a szavakat tartalmazza, mint amelyeket az adatkezelő és az adatfeldolgozó közötti szerződésben használtak, azonban biztosítania kell, hogy a kötelezettségek lényegében azonosak legyenek. Ez azt is jelenti, hogy amennyiben az adatfeldolgozó további feldolgozót bíz meg az adatkezelés egy meghatározott részével, amelyre egyes kötelezettségek nem alkalmazhatók, az ilyen kötelezettségeket nem kell „alapértelmezettként” belefoglalni a további adatfeldolgozóval kötött szerződésbe, mivel ez csak bizonytalanságot eredményezne. Például az adatvédelmi incidenssel kapcsolatos kötelezettségek tekintetében nyújtott segítség esetében a további adatfeldolgozó közvetlenül az adatkezelőnek jelentheti be az adatvédelmi incidenst, ha mindhárman egyetértenek. Az ilyen közvetlen bejelentés esetén azonban az adatfeldolgozót tájékoztatni kell, és másolatot kell kapnia az értesítésről.

2 A KÖZÖS ADATKEZELÉS KÖVETKEZMÉNYEI

2.1 A közös adatkezelők általános adatvédelmi rendelet szerinti kötelezettségek teljesítéséért fennálló felelőssége megoszlásának átlátható módon történő meghatározása

161. Az általános adatvédelmi rendelet 26. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a közös adatkezelők átlátható módon határozzák meg és fogadják el a rendelet szerinti kötelezettségek teljesítéséért fennálló felelősségük megoszlását.
162. A közös adatkezelőknek ezért meg kell határozniuk, hogy „ki mit csinál”, azáltal, hogy maguk döntenek el, hogy kinek milyen feladatokat kell ellátnia annak biztosítása érdekében, hogy az adatkezelés megfeleljen az általános adatvédelmi rendelet szerinti, a szóban forgó közös adatkezelésre vonatkozó kötelezettségeknek. Más szóval a kötelezettségek teljesítéséért fennálló felelősséget úgy kell

megosztani, ahogyan az a 26. cikk (1) bekezdésében szereplő „megosztás” kifejezés használatából következik. Ez nem zárja ki azt a tényt, hogy az uniós vagy a tagállami jog az egyes közös adatkezelők számára már meghatározhat bizonyos feladatokat. Ebben az esetben a közös adatkezelői megállapodásnak ki kell terjednie az általános adatvédelmi rendeletnek való megfelelés biztosításához szükséges azon további felelősségre is, amellyel a jogi rendelkezések nem foglalkoznak.⁷²

163. E szabályok célja annak biztosítása, hogy amennyiben több szereplő is érintett – különösen összetett adatkezelési környezetben – az adatvédelmi szabályok betartásáért való felelősség egyértelműen megoszlik annak elkerülése érdekében, hogy csökkenjen a személyes adatok védelme, vagy hogy a negatív hatásköri összeütközés olyan joghézagokhoz vezessen, amelyek következtében az adatkezelésben részt vevő felek valamelyike nem tesz eleget bizonyos kötelezettségeknek. E tekintetben egyértelművé kell tenni, hogy az operatív megállapodás elérése érdekében valamennyi felelősséget a ténybeli körülményeknek megfelelően kell megosztani. Az Európai Adatvédelmi Testület megállapítja, hogy vannak olyan helyzetek, amelyekben az egyik közös adatkezelő befolyása és tényleges befolyása megnehezíti a megállapodás elérését. Ezek a körülmények azonban nem szüntetik meg a közös adatkezelést, és egyik felet sem mentesíthetik az általános adatvédelmi rendelet szerinti kötelezettségei alól.
164. Konkrétabban, a 26. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy a közös adatkezelőknek az általános adatvédelmi rendelet szerinti kötelezettségek teljesítéséért fennálló felelősségük (azaz feladataik) megosztását *különösen* az érintett jogainak gyakorlásával és a 13. és a 14. cikkben említett információk rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos feladataikkal összefüggésben kell meghatározniuk, kivéve azt az esetet és annyiban, ha és amennyiben az adatkezelőkre vonatkozó felelősség megosztását a rájuk alkalmazandó uniós vagy tagállami jog határozza meg.
165. E rendelkezésből egyértelműen kitűnik, hogy a közös adatkezelőknek meg kell határozniuk, hogy ki lesz felelős a kérelmek megválaszolásáért, amikor az érintettek az általános adatvédelmi rendelet által biztosított jogait gyakorolják, illetve az általános adatvédelmi rendelet 13. és 14. cikkében előírtak szerinti tájékoztatás érintettek részére történő nyújtásáért. Ez csak azt jelenti, hogy belső kapcsolataikban meg kell határozni, hogy melyik fél köteles az érintettek mely kérelmeire válaszolni. . Az érintett az általános adatvédelmi rendelet 26. cikkének (3) bekezdésével összhangban bármely ilyen megállapodástól függetlenül a közös adatkezelők bármelyikével kapcsolatba léphet. A „*különösen*” kifejezés használata azonban azt jelzi, hogy az e rendelkezésben említett, az egyes érintett felek teljesítéséért fennálló felelősségének megosztásához kapcsolódó kötelezettségek felsorolása nem kimerítő. Ebből következik, hogy a teljesítéssel kapcsolatos felelősség közös adatkezelők közötti megosztása nem korlátozódik a 26. cikk (1) bekezdésében említett témákra, hanem kiterjed más adatkezelőnek az általános adatvédelmi rendelet szerinti kötelezettségeire is. A közös adatkezelőknek ugyanis biztosítaniuk kell, hogy a közös adatkezelés egésze teljes mértékben megfeleljen az általános adatvédelmi rendeletnek.
166. E tekintetben azok a megfelelési intézkedések és a kapcsolódó kötelezettségek, amelyeket a közös adatkezelőknek a 26. cikk (1) bekezdésében kifejezetten említettekén túli felelősségük megosztásának meghatározása során figyelembe kell venniük, nem kizárólagos jelleggel többek között a következőket foglalják magukba:

⁷² „A közös adatkezelői megállapodásnak minden esetben átfogóan foglalkoznia kell a közös adatkezelők valamennyi felelősségével, beleértve azokat is, amelyeket a vonatkozó uniós vagy tagállami jogszabályok esetleg már meghatároztak, a közös adatkezelők azon kötelezettségének sérelme nélkül, hogy az általános adatvédelmi rendelet 26. cikkének (2) bekezdésével összhangban rendelkezésre bocsássák a közös adatkezelői megállapodás lényegét.”

- az általános adatvédelmi elvek alkalmazása (5. cikk)
- az adatkezelés jogalapja⁷³ (6. cikk)
- biztonsági intézkedések (32. cikk)
- Az adatvédelmi incidens bejelentése a felügyeleti hatóságnak és az érintett tájékoztatása az adatvédelmi incidensről⁷⁴ (33. és 34. cikk)
- adatvédelmi hatásvizsgálatok (35. és 36. cikk)⁷⁵
- adatfeldolgozó igénybevétele (28. cikk)
- harmadik országokba irányuló adattovábbítás (V. fejezet)
- az érintettekkel és a felügyeleti hatóságokkal való kapcsolattartás megszervezése

167. A szóban forgó adatkezeléstől és a felek szándékától függően figyelembe vehető egyéb témák közé tartozik például a személyes adatoknak az egyik közös adatkezelő által más célra történő felhasználásának korlátozása. E tekintetben mindkét adatkezelőnek mindig kötelessége biztosítani, hogy mindkét adatkezelő rendelkezzen joggalappal az adatkezeléshez. Előfordul, hogy a közös adatkezelés keretében a személyes adatokat az egyik adatkezelő megosztja a másikkal. Az elszámoltathatóság jegyében minden adatkezelő köteles biztosítani, hogy az adatokat ne kezeljék azokkal a célokkal össze nem egyeztethető módon, amelyekből azokat az adatokat megosztó adatkezelő eredetileg gyűjtötte.⁷⁶
168. A közös adatkezelők bizonyos fokú rugalmassággal rendelkeznek a kötelezettségek egymás közötti felosztása és elosztása tekintetében, amennyiben az adott adatkezelés tekintetében biztosítják az általános adatvédelmi rendeletnek való teljes megfelelést. Az elosztás során figyelembe kell venni az olyan tényezőket, mint például az, hogy ki illetékes és képes hatékonyan biztosítani az érintett jogait, valamint eleget tenni az általános adatvédelmi rendelet szerinti vonatkozó kötelezettségeknek. Az Európai Adatvédelmi Testület azt ajánlja, hogy dokumentálják a releváns tényezőket és a különböző kötelezettségek elosztása érdekében elvégzett belső elemzést. Ez az elemzés az elszámoltathatóság elve szerinti dokumentáció részét képezi.

⁷³ Az általános adatvédelmi rendelet ugyan nem zárja ki, hogy a közös adatkezelők eltérő jogalapot alkalmazzanak az általuk végzett különböző adatkezelési műveletekhez, ajánlott egy adott célra lehetőség szerint ugyanazt a jogalapot alkalmazni.

Lásd még az Európai Adatvédelmi Testület iránymutatását az adatvédelmi incidensek (EU) 2016/679 rendelet szerinti bejelentéséről, WP250.rev.01, amely kimondja, hogy a közös adatkezelés „keretében ki kell jelölniük azt a felet, aki a 33. és 34. cikkben foglalt kötelezettségek teljesítéséért felel. A 29. cikk szerinti munkacsoport azt ajánlja, hogy a közös adatkezelők közötti szerződéses megállapodás tartalmazzon rendelkezéseket arra vonatkozóan, melyik adatkezelő lesz a vezető szerep vagy a felelősség az általános adatvédelmi rendelet incidensbejelentési kötelezettségeinek teljesítésével összefüggésben.” (14. o.).

⁷⁵ Lásd még az Európai Adatvédelmi Testület Iránymutatását az adatvédelmi hatásvizsgálat elvégzéséhez, WP248.rev01, amely a következőket tartalmazza: „Amikor közös adatkezelők vesznek részt az adatkezelési műveletben, pontosan meg kell határozniuk a kötelezettségeiket. Adatvédelmi hatásvizsgálatuk keretében meg kell határozniuk, melyik fél felel a kockázatok kezelésére és az érintettek jogainak és szabadságainak védelmére irányuló különféle intézkedésekért. Mindegyik adatkezelőnek titoksértés (például üzleti titkok, szellemi tulajdon és bizalmas üzleti információk védelme) és sebezhetőségek felfedése nélkül kell kifejeznie az igényeit, és megosztania hasznos információkat.” (8-9. o.).

⁷⁶ Az adatkezelő általi közléshez az összeegyeztethetőség jogszerű alapja és értékelése szükséges, függetlenül attól, hogy a címzett külön adatkezelő vagy közös adatkezelő. Más szóval a közös adatkezelői kapcsolat fennállása nem jelenti automatikusan azt, hogy az adatokat átvévo közös adatkezelő a közös ellenőrzés hatályán kívül eső további célokból is jogszerűen kezelheti az adatokat.

169. A kötelezettségeket nem kell egyenlően felosztani a közös adatkezelők között. E tekintetben az Európai Unió Bírósága nemrégiben kijelentette, hogy „*az együttes felelősség fennállása nem feltétlenül jelenti a személyes adatkezeléssel érintett különböző szereplők azonos felelősségét*”.⁷⁷ Előfordulhatnak azonban olyan esetek, amikor nem minden kötelezettség osztható fel, és előfordulhat, hogy figyelembe véve a közös adatkezelés jellegét és körülményeit valamennyi közös adatkezelőnek az általános adatvédelmi rendeletből eredő ugyanazon követelményeknek kell megfelelnie. A megosztott adatkezelési eszközöket vagy rendszereket használó közös adatkezelőknek például biztosítaniuk kell különösen a célhoz kötöttség elvének való megfelelést, és megfelelő intézkedéseket kell végrehajtaniuk a megosztott eszközök keretében kezelt személyes adatok biztonságának biztosítása érdekében.
170. Egy másik példa az a követelmény, hogy valamennyi közös adatkezelőnek nyilvántartást kell vezetnie az adatkezelési tevékenységekről, vagy adatvédelmi tisztviselőt kell kijelölnie, amennyiben teljesülnek a 37. cikk (1) bekezdésében foglalt feltételek. Ezek a követelmények nem kapcsolódnak a közös adatkezeléshez, hanem adatkezelőként vonatkoznak rájuk.

2.2 A felelősséget megállapodás útján kell megosztani

2.2.1 A megállapodás formája

171. Az általános adatvédelmi rendelet 26. cikkének (1) bekezdése új kötelezettségként írja elő a közös adatkezelők számára, hogy felelősségük megosztását „*a közöttük létrejött megállapodásban*” határozzák meg. Az általános adatvédelmi rendelet nem határozza meg az ilyen megállapodás jogi formáját. Ezért a közös adatkezelők szabadon megállapodhatnak a megállapodás formájáról.
172. Emellett a felelősség megosztásáról szóló megállapodás minden egyes közös adatkezelőre nézve kötelező. A közös adatkezelők megállapodnak és kötelezettséget vállalnak egymással szemben arra, hogy felelősek a megállapodásukban felelőségükbe tartozóként megállapított kötelezettségek teljesítéséért.
173. Ezért a jogbiztonság érdekében, még akkor is, ha az általános adatvédelmi rendelet nem tartalmaz jogi követelményt valamely szerződésre vagy egyéb jogi aktusra vonatkozóan, az Európai Adatvédelmi Testület azt ajánlja, hogy az ilyen megállapodás kötelező erejű dokumentum, például szerződés vagy más, az adatkezelőkre vonatkozó uniós vagy tagállami jog szerinti kötelező erejű jogi aktus formáját öltse. Ez biztonságos körülményeket teremtené, és felhasználható lenne az átláthatóság és az elszámoltathatóság bizonyítására. A megállapodásban megállapított felelősség-megosztás be nem tartása esetén ugyanis a megállapodás kötelező jellege lehetővé teszi az egyik adatkezelő számára, hogy a másik adatkezelőt felelősségre vonja a megállapodás azon tartalmáért, amelyért felelősséggel tartozik. Emellett az elszámoltathatóság elvével összhangban a szerződés vagy más jogi aktus alkalmazása lehetővé teszi a közös adatkezelők számára annak bizonyítását, hogy megfelelnek az általános adatvédelmi rendelet által rájuk rótt kötelezettségeknek.
174. A felelősségnek, azaz a feladatoknak az egyes közös adatkezelők közötti megosztásának módját a megállapodásban világosan és közérthetően kell megfogalmazni.⁷⁸ Ez a követelmény fontos, mivel

⁷⁷ A C-210/16. sz., *Wirtschaftsakademie* ügyben hozott ítélet, ECLI:EU:C:2018:388, 43. pont.

⁷⁸ Az általános adatvédelmi rendelet (79) preambulumbekkezdésében foglaltak szerint „[...] az adatkezelők és az adatfeldolgozók hatásköre és felelőssége – a felügyeleti hatóságok általi ellenőrzéssel és azok intézkedéseivel összefüggésben is – megköveteli az e rendelet szerinti hatáskörök egyértelmű felosztását, ideértve azt az esetet is, amikor az adatkezelő más adatkezelőkkel közösen határozza meg az adatkezelés céljait és eszközeit”.

biztosítja a jogbiztonságot és elkerüli az esetleges konfliktusokat nemcsak a közös adatkezelők közötti kapcsolatokban, hanem az érintettek és az adatvédelmi hatóságok viszonylatában is.

175. A felelősség felek közötti megosztásának jobb meghatározása érdekében az Európai Adatvédelmi Testület azt ajánlja, hogy a megállapodás nyújtson általános tájékoztatást a közös adatkezelésről is, meghatározva különösen az adatkezelés tárgyát és célját, a személyes adatok típusát és az érintettek kategóriáit.

2.2.2 Az érintettekkel szembeni kötelezettségek

176. Az általános adatvédelmi rendelet számos kötelezettséget ír elő a közös adatkezelők számára az érintettek felé:

A megállapodásnak megfelelően tükröznie kell a közös adatkezelők érintettekkel szembeni szerepét és a velük való kapcsolatukat.

177. Fentiekben, az ezen iránymutatások 2.1. szakaszában kifejtettek kiegészítéseként fontos, hogy a közös adatkezelők a megállapodásban tisztázzák szerepüket, „különösen” az érintett jogainak gyakorlásával és a 13. és a 14. cikkben említett információk rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos feladataikkal összefüggésben. Az általános adatvédelmi rendelet 26. cikke hangsúlyozza e konkrét kötelezettségek fontosságát. A közös adatkezelőknek ezért meg kell szervezniük és meg kell állapodniuk arról, hogy a tájékoztatást ki és hogyan fogja nyújtani, valamint hogy ki és hogyan válaszol az érintett kérelmeire. Az érintett – az erre a konkrét kérdésre vonatkozó megállapodás tartalmától függetlenül – kapcsolatba léphet a közös adatkezelők bármelyikével, hogy az alábbiakban kifejtettek szerint a 26. cikk (3) bekezdéssel összhangban gyakorolhassa jogait.
178. Annak, ahogyan e kötelezettségeket a megállapodásban megszervezik, „megfelelően”, azaz pontosan kell tükröznie az alapul szolgáló közös adatkezelés realitását. Például, ha a közös adatkezelők közül csak az egyik áll kapcsolatban az érintettekkel a közös adatkezelés céljából, az ilyen adatkezelő jobb helyzetben lehet ahhoz, hogy tájékoztassa az érintetteket, és adott esetben megválaszolja kérelmeiket.

A megállapodás lényegét az érintett rendelkezésére kell bocsátani.

179. E rendelkezés célja annak biztosítása, hogy az érintett tisztában legyen a „megállapodás lényegével”. Az érintett számára például teljesen egyértelműnek kell lennie, hogy melyik adatkezelő tekinthető kapcsolattartónak az érintett jogainak gyakorlása tekintetében (függetlenül attól, hogy az adatkezelő mindegyik közös adatkezelő vonatkozásában és mindegyik közös adatkezelővel szemben gyakorolhatja jogait). A megállapodás lényegének az érintettek rendelkezésére bocsátására vonatkozó kötelezettség közös adatkezelés esetén fontos annak érdekében, hogy az érintett tudja, hogy melyik adatkezelő felelős ezért.
180. Az általános adatvédelmi rendelet nem határozza meg, hogy mire terjedjen ki a „megállapodás lényegének” fogalma. Az Európai Adatvédelmi Testület azt ajánlja, hogy a lényeg legalább a 13. és 14. cikkben említett információk valamennyi olyan elemét foglalja magában, amelyeknek már hozzáférhetőnek kell lenniük az érintett számára, és a megállapodásnak ezen elemek mindegyikére vonatkozóan meg kell határoznia, hogy melyik közös adatkezelő felelős az ezen elemeknek való megfelelés biztosításáért. A megállapodás lényegének részeként a kapcsolattartót is meg kell adni, amennyiben illet kijelöltek.
181. Nincs meghatározva, hogy az ilyen információkat hogyan kell az érintett rendelkezésére bocsátani. Az általános adatvédelmi rendelet egyéb rendelkezéseivel (például az adatkezelésre vonatkozó 30. cikk

(4) bekezdésével vagy a jóváhagyott magatartási kódexek nyilvántartására vonatkozó 40. cikk (11) bekezdésével) ellentétben a 26. cikk nem utal arra, hogy a rendelkezésre állást „kérésre” kell biztosítani vagy annak „megfelelő módon nyilvánosan elérhetőnek” kell lennie. Ezért a közös adatkezelők feladata eldönteni, hogy mi a leghatékonyabb módja annak, hogy a megállapodás lényegét az érintettek rendelkezésére bocsássák (pl. a 13. vagy az 14. cikkben foglalt információkkal együtt, az adatvédelmi politikában vagy – ha van ilyen – az adatvédelmi tisztviselőhöz vagy az esetlegesen kijelölt kapcsolattartóhoz intézett kérésre). A közös adatkezelőknek biztosítaniuk kell, hogy az információkat következetesen nyújtsák.

A megállapodásban az érintettek számára kapcsolattartót lehet kijelölni.

182. A 26. cikk (1) bekezdése lehetővé teszi a közös adatkezelők számára, hogy a megállapodásban az érintettek számára kapcsolattartót jelöljenek ki. Az ilyen kijelölés nem kötelező.
183. A lehetséges több közös adatkezelővel való kapcsolattartás egyetlen módjáról való tájékoztatás lehetővé teszi az érintettek számára, hogy megismerjék, kihez fordulhatnak a személyes adataik kezelésével kapcsolatos valamennyi kérdésben. Emellett ez lehetővé teszi több közös adatkezelő számára, hogy hatékonyabban hangolják össze kapcsolataikat és az érintettekkel való kommunikációjukat.
184. Ezen okokból kifolyólag, az érintettek általános adatvédelmi rendelet szerinti jogai gyakorlásának megkönnyítése érdekében az Európai Adatvédelmi Testület közös adatkezelők számára javasolja ilyen kapcsolattartó kijelölését.
185. A kapcsolattartó lehet az adatvédelmi tisztviselő, ha van ilyen, az uniós képviselő (az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező közös adatkezelők esetében) vagy bármely más olyan kapcsolattartó, akitől információk szerezhetők be.

A megállapodás feltételeitől függetlenül az érintettek az egyes közös adatkezelők tekintetében és velük szemben is gyakorolhatják jogait.

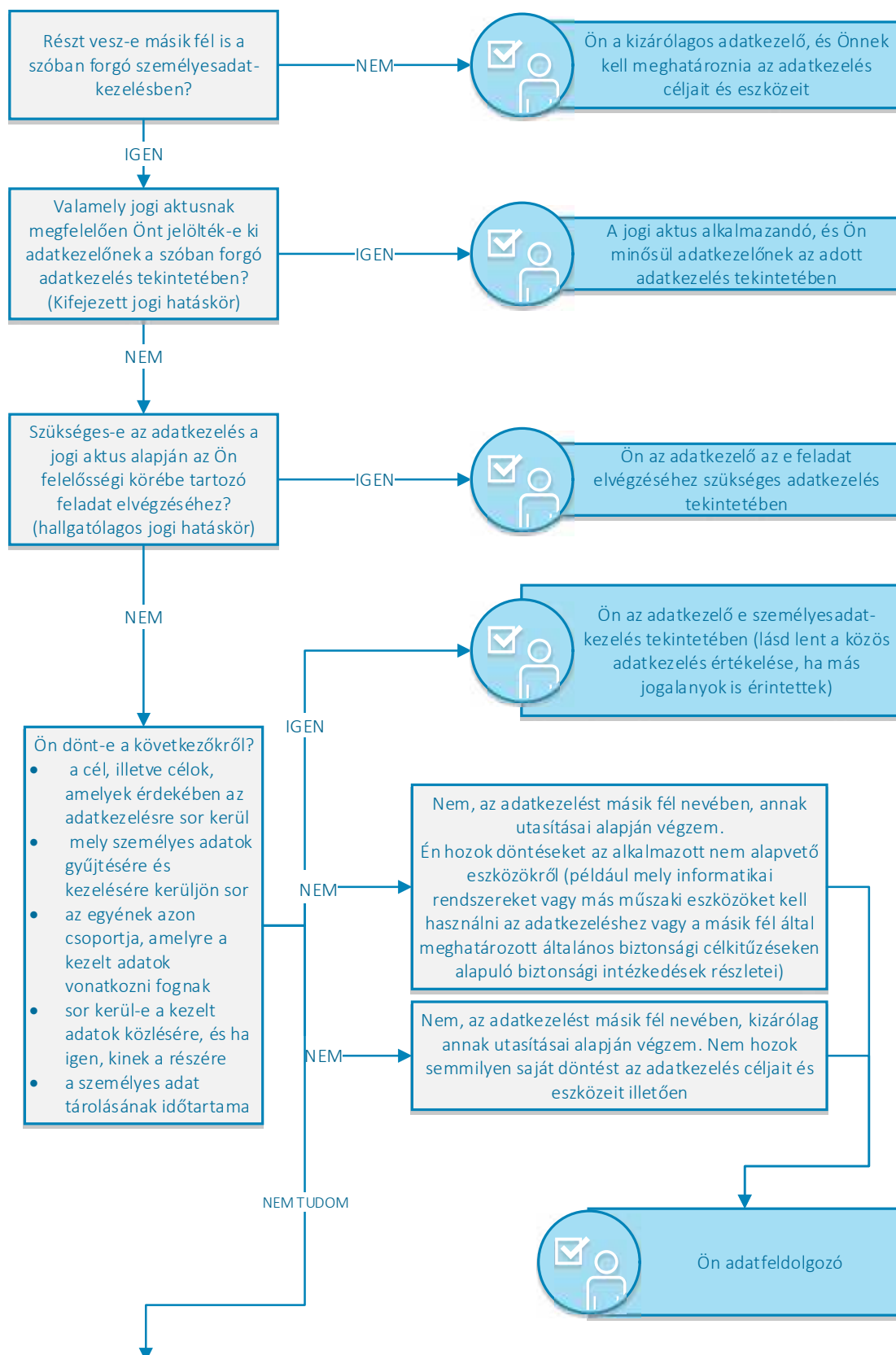
186. A 26. cikk (3) bekezdése értelmében az érintettet nem kötik a megállapodás feltételei, és mindegyik közös adatkezelő vonatkozásában és mindegyik közös adatkezelővel szemben gyakorolhatja az általános adatvédelmi rendelet szerinti jogait.
187. Például különböző tagállamokban letelepedett közös adatkezelők esetében, vagy ha a közös adatkezelők közül csak az egyik telepedett le az Unióban, az érintett – döntése szerint – kapcsolatba léphet akár a szokásos tartózkodási helye vagy munkahelye szerinti tagállamban letelepedett adatkezelővel, akár az EU-ban vagy az EGT-ben máshol letelepedett adatkezelővel.
188. Még ha a megállapodás és annak rendelkezésre bocsátott lényege azt is jelzi, hogy az érintettek valamennyi kérésének fogadására és kezelésére kapcsolattartót jelölnek ki, az érintettek továbbra is dönthetnek ettől eltérően.
189. Ezért fontos, hogy a közös adatkezelők megállapodásukban előre megszervezzék, hogyan kezelik az érintettektől esetlegesen érkező kérések megválaszolását. E tekintetben ajánlatos, hogy a közös adatkezelők a beérkezett kérelmek hatékony kezelése érdekében tájékoztassák a többi felelős adatkezelőt vagy a kijelölt kapcsolattartót ezekről a kérelmekről. Az érintettek arra való kötelezése, hogy vegyék fel a kapcsolatot a kijelölt kapcsolattartóval vagy a felelős adatkezelővel, túlzott terhet róna az érintettre, ami ellentétes lenne az általános adatvédelmi rendelet szerinti jogai gyakorlásának megkönnyítésére irányuló célkitűzéssel.

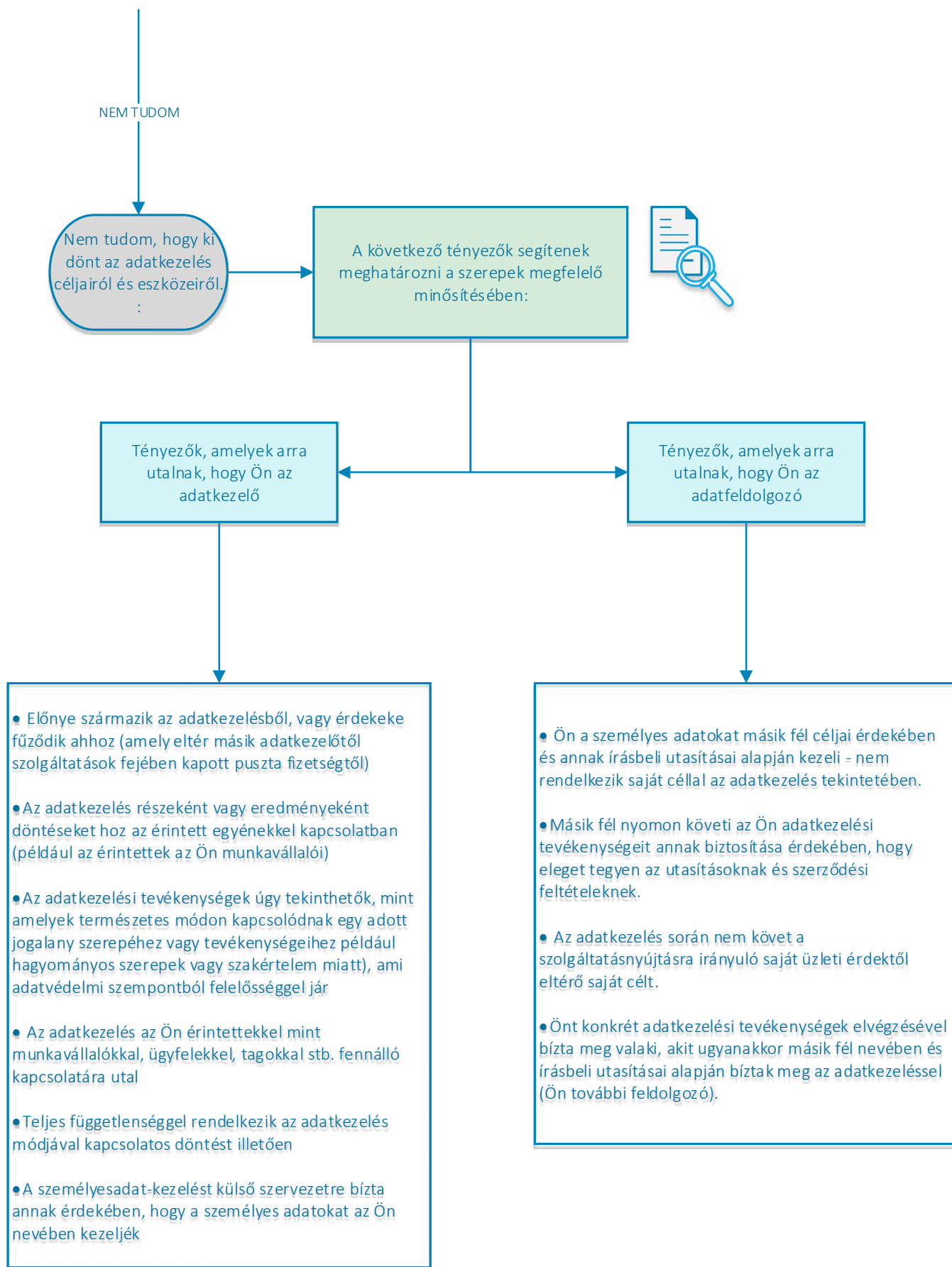
2.3 Az adatvédelmi hatóságokkal szembeni kötelezettségek

190. A közös adatkezelőknek a megállapodásban meg kell szervezniük az illetékes adatvédelmi felügyeleti hatóságokkal való kommunikáció módját. Ez a tájékoztatás kiterjedhet az általános adatvédelmi rendelet 36. cikke szerinti esetleges konzultációra, az adatvédelmi incidens bejelentésére és az adatvédelmi tisztviselő kijelölésére.
191. Emlékeztetni kell arra, hogy az adatvédelmi hatóságokat nem kötik a megállapodás feltételei, sem a felek közös adatkezelőként való minősítésének kérdése, sem pedig kijelölt kapcsolattartó tekintetében. Ezért a hatóságok bármelyik közös adatkezelővel kapcsolatba léphetnek annak érdekében, hogy a közös adatkezelés tekintetében gyakorolják az 58. cikk szerinti hatáskörüket.

I. melléklet – az adatkezelő, adatfeldolgozó és a közös adatkezelők fogalma gyakorlatban történő alkalmazásának folyamatábrája

Megjegyzés: valamennyi érintett jogalany szerepének megfelelő értékeléséhez elsőként a szóban forgó személyesadat-kezelést és annak pontos célját kell azonosítani. Ha több jogalany is érintett, azt kell vizsgálni, hogy közös adatkezelést eredményezve a célokat és eszközöket közösen határozzák-e meg.

Közös adatkezelés - Ha Ön az adatkezelő és más felek is részt vesznek a személyes adat-kezelésben:

